



ΑΦΙΕΡΩΜΑ 2011

ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Στην ιστορία του τόπου μας διαπιστώνουμε πληθώρα συλλόγων, σωματείων, συνδέσμων, συντεχνιών, ιοναφιών κ.λ.π. που φανερώνουν την τάση των ανθρώπων να συσπειρώνονται προκειμένου να προωθήσουν ή να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους, να αγωνιστούν για τα δικαιώματά τους, να προάγουν τον πολιτισμό μέσα από τις ποικίλες δράσεις τους και να διεκδικήσουν τη βοήθεια κρατικών φορέων ή να καταδείξουν την ιδεολογία τους.

Όπως και να έχει, οι σύλλογοι συμβαδίζουν με τις κοινωνικοπολιτικές αλλαγές της χώρας και αποτελούν ένα από τα πλέον ενδιαφέροντα πεδία έρευνας για τις κοινωνικές προεκτάσεις αυτών των αλλαγών σε έναν τόπο, καθώς και τις τάσεις που διαμορφώνονται κατά καιρούς στον τρόπο σκέψης και λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας. Στην Ημαθία τέτοιοι σύλλογοι ήταν πολλοί και κάποιοι από αυτούς γνωστοί για το κοινωφελές τους έργο.

Κατά την Οθωμανοκρατία η συντεχνία αποτελούσε θεσμό οργανωμένο πάνω στα απομεινάρια προηγούμενων εργατικών σχημάτων (των βυζαντινών συστημάτων) και πάνω στις αρχές των ανατολικών αδελφοτήτων των αχίδων. Αποτελούσε βασική παραγωγική μονάδα που έπαιζε παρ' όλα αυτά πολλαπλούς ρόλους στην κοινότητα. Η κάλυψη των αναγκών της κοινότητας, η διατήρηση των μονο-



πωλίων, και η συνέχιση της παράδοσης αποτελούσαν βασικούς λόγους της ύπαρξής της. Τις συντεχνίες (ή ιονάφια από το αραβικό esnaf) στελέχωναν οι σταθερά εγκατεστημένοι τεχνίτες των πόλεων, ενώ διακρίνονταν από τις συντροφίες (ή μπουλούκια) που αποτελούνταν από πλανόδιους τεχνίτες οι οποίοι δεν είχαν σταθερό χώρο εργασίας.

Οι διάφορες μορφές του θεσμού, οι τρόποι των ποικίλων οργανώσεών του, η δράση του και η σημαντική επαγγελματική και εμπορική του ανάπτυξη και εξάπλωση, αποτελούν ιδιαίτερα ευρύ θέμα, καθώς στάθηκε μια από τις χαρακτηριστικές εκδηλώσεις της ελληνικής προβιομηχανικής κοινωνίας. Επί Οθωμανοκρατίας ο όρος που είχε καθιερωθεί για τη συντεχνία ήταν σινάφι ή εσνάφι προερχόμενος από την αραβική λέξη esnaf που σημαίνει «είδος», «μέρος».

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

Ο Ιατρικός Σύλλογος
Ημαθίας
του Πρ. Ισαακίδη
σελ. 4

Ο Εμπορικός Σύλλογος
Βέροιας
του Αν. Κοντογουλίδη
σελ. 7

Πληροφορίες για συλλόγους
μεταναστών στην Αμερική
από τη Βέροια, τη Νάουσα και
τη γύρω περιοχή
(Από τις αρχές μέχρι και το τρίτο
τέταρτο του 20ου αι.)
του δ. Αθ. Βουδούρη
σελ. 10

Οδοιπορικοί – Τουριστικοί
σύλλογοι στη Βέροια κατά το
α' μισό του 20ου αιώνα.(1877)
του Εμ. Ξυνάδα
σελ. 17

Σωματεία, Σύλλογοι, Συντεχνίες,
Ενώσεις, σύνδεσμοι της Ημαθίας
από την απελευθέρωση της
το 1912 μέχρι και το 1945
της Ολ. Μπέτσα
σελ. 22

Η συντεχνία
Οπωρολαχανοπωλών Βέροιας
του Στ. Κωνσταντούδη
σελ. 26

Το ισνάφι των μπαταντζίδων
του Π. Πυρινού
σελ. 28

Ζητήματα καθιέρωσης
επαγγελματικών αργιών
συντεχνιών της Βέροιας, στο
δεύτερο μισό του 19ου αιώνα
του δ. Αθ. Βουδούρη
σελ. 29

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

• Όσοι επιθυμούν να γίνουν μέλη της «Εταιρείας Μελετών Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας» μπορούν να επικοινωνούν στα τηλέφωνα: **6946.901.531, 6972.549.557**

• Η αποστολή άρθρων, μελετών, επιστολών, σχολίων, προτάσεων, παρατηρήσεων κ.α. για δημοσίευση στα «ΧΡΟΝΙΚΑ», γίνεται τόσο στην ταχυδρομική διεύθυνση της Ε.Μ.Ι.Π.Η., όσο και στην ηλεκτρονική διεύθυνση **«xronika_emi@yahoo.gr»** με την ένδειξη: Για τα «Χρονικά» (Τα άρθρα δεν θα πρέπει να ξεπερνούν τις 5 σελίδες Α4 με μονό διάστιχο και μέγεθος γραμματοσειράς 12 στ. Δημοσιεύματα ή άρθρα με επιστημονικό υπόβαθρο θα πρέπει να συνοδεύονται από παραπομπές και ενδεικτική βιβλιογραφία).

• Η έκδοση των «ΧΡΟΝΙΚΩΝ» στηρίζεται αποκλειστικά σε συνδρομές μελών και φίλων της Ε.Μ.Ι.Π.Η., για τον λόγο αυτό, ζητούμε την οικονομική υποστήριξή σας. Για την προβολή της επιχείρησής σας μέσα από τις σελίδες των «ΧΡΟΝΙΚΩΝ», καθώς και για τις χορηγίες σας υπέρ της έκδοσης του εντύπου, καλέστε στο **6946.901.531**

• Ο τραπεζικός λογαριασμός της Εταιρείας, όπου ο καθένας μπορεί να καταθέτει τις προσφορές του, είναι: **Eurobank 0026-0077-10-0101737618**



ΧΡΟΝΙΚΑ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ

Ιδιοκτησία

Εταιρεία Μελετών Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας

Ιδρυτής

δ. Αθανάσιος Βουδούρης

Εκδότης

Εμμανουήλ Ευνάδας
(Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Μ.Ι.Π.Η.)

Διευθυντής

Ολυμπία Μπέτσα
(Πρόεδρος Επιτροπής "Χρονικών")

**Αρχισυνταξία -
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση**
Νικόλαος Βουδούρης

Επιτροπή των «ΧΡΟΝΙΚΩΝ»

Ολυμπία Μπέτσα

Χαίδω Τζήκα - Μπατσαρά

Νικόλαος Βουδούρης

Ιωάννα Ζιώγα

Αναστασία Ταναμπάση

Εκτύπωση

Ν.Καραμανλίδης & ΣΙΑ Ο.Ε.

Ν.Νικομήδεια Ημαθίας 23310 90234, 90339

Γραφεία

Α.Δ. Φυτείας Δοβρά Τ.Θ. 149, Τ.Κ. 59100

τηλ: **6946.901.531 - 6942.982.745**

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μέρους ή ακέραιων κειμένων, αρκεί να αναφέρεται η πηγή

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν μόνο την άποψη του συντάκτη του κειμένου

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

δ. Αθανασίου Βουδούρη

«Ο Βεροιώτης ιερομόναχος Μελέτιος Κωνσταμονίτης και η περιοδεία του στη Ρωσία (1862 - 1869)»



Κυκλοφόρησε από την Ε.Μ.Ι.Π.Η., στην εκδοτική σειρά «Πηγές και Μελέτες Ιστορίας και Πολιτισμού της Ημαθίας», η μελέτη του δ. Αθανασίου Γ. Βουδούρη, με τίτλο «Ο Βεροιώτης ιερομόναχος Μελέτιος Κωνσταμονίτης και η περιοδεία του στη Ρωσία (1862 - 1869)».

Το έργο αποτελείται από 260 σελίδες και πραγματεύεται ζητήματα της ζωής και δράσης του μεγάλου αυτού ευεργέτη της Βέροιας και της μονής Κωνσταμονίτου του Αγίου Όρους. Περιλαμβάνει πλούσιο αρχειακό υλικό, σχεδιαγράμματα, πίνακες, ευρετήρια και εικόνες.

Επίσης, στο παράρτημα της μελέτης αναδημοσιεύεται ύστερα από 130 περίπου χρόνια το βιβλίο του ιερομόναχου Μελετίου με τίτλο «Περιήγησις Μελετίου Κωνσταμονίτου εις Ρωσίαν από του έτους 1862 - 1869» το οποίο εκδόθηκε για πρώτη και μοναδική φορά στην Αθήνα, κατά το έτος 1882.

Διατίθεται από την Ε.Μ.Ι.Π.Η., από επιλεγμένα βιβλιοπωλεία και κατόπιν παραγγελίας στο τηλ. **6946.901.531**, στην τιμή των **15 ευρώ**.

ΕΝΤΥΠΑ & ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Περιοδικά-Εφημερίδες-Έντυπα

- 1) Εφημερίδα «Οι Καιροί»
- 2) Περιοδικό «ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ»
- 3) Περιοδικό «Πολιτιστικά Δρώμενα»
- 4) Τριμηνιαία έκδοση Συλλόγου Βεροϊέων

Αθηνών «Ημαθίων»

5) Περιοδικό "Πέλεκαν"

Προσκλήσεις

Δήμος Νάουσας: Στις ρίζες του Μ. Αλέξανδρο, Σάββατο 9 Ιουλίου 2011

Ο πρώτος συλλεκτικός τόμος της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Χρονικά Ιστορίας & Πολιτισμού Ν. Ημαθίας 2008 - 2010

Η Ε.Μ.Ι.Π.Η. στην προσπάθειά της για επίτευξη των καταστατικών της στόχων και την προώθηση, με κάθε τρόπο, της τοπικής ιστορίας και της πολιτισμικής κληρονομιάς της Ημαθίας, εξέδωσε τον πρώτο συλλεκτικό τόμο «Χρονικά Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας 2008 - 2010».

Στον καλαίσθητο τόμο, ο οποίος αποτελείται από 220 σελίδες, περιλαμβάνονται αυτούσια τα 11 φύλλα των «Χρονικών» που εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν κατά την προηγούμενη τριετία. Τα ελάχιστα συλλεκτικά αντίτυπα διατίθενται από την Ε.Μ.Ι.Π.Η. στη συμβολική τιμή των 30 €.

Διατίθεται:

Βιβλιοπωλείο «Πυρινός» (Βενιζέλου 50)
Βιβλιοπωλείο «Επίκαιρο» (Βενιζέλου 36)
Κατόπιν παραγγελίας στο τηλ. **6946.901.531**



ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1

Οι σύλλογοι, σύνδεσμοι, ενώσεις κ.λ.π. αποτελούν, κατά κάποιο τρόπο, τη συνέχεια και επέκταση των συντεχνιών και αδελφοτήτων των Οθωμανικών χρόνων. Τώρα βέβαια ο όρος είναι πολύ πιο ευρύς και αφορά όλες τις οργανωμένες ομάδες ανθρώπων. Ακόμα και σήμερα, ωστόσο, ο όρος συντεχνία είναι ευρέως διαδεδομένος.

Για την Ημαθία σύλλογοι σημαντικοί με έντονη δράση, διαρκή παρουσία, κοινωφελές έργο και με ιστορικό ενδιαφέρον είναι ο ιατρικός, ο δικηγορικός και ο εμπορικός.

Εξωριστό ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζουν οι σύλλογοι που ιδρύθηκαν στο εξωτερικό από τους απανταχού Έλληνες μετανάστες οι οποίοι διατήρησαν την Ελληνικότητα τους μέσα σε αντίξοες συνθήκες, καθώς η ανάγκη επιβίωσης και η καχυποψία στις χώρες υποδοχής λειτουργούσαν σαφώς ανασταλτικά και αποτελούσαν τροχοπέδη στη διατήρηση της πολιτισμικής τους κληρονομιάς.

Ας διατηρούμε πάντα στο μυαλό μας την μεγάλη αξία της κληρονομιάς μας, ιδιαίτερα σε χαλεπούς καιρούς, όπως αυτοί που διανύουμε και κάθε φορά που αντιμετωπίζουμε τον κίνδυνο απώλειας της ταυτότητας μας και ας αναλογιστούμε την αξία των ιδιωτικών πρωτοβουλιών και τη σημασία των συλλογικών δράσεων.

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΗΜΑΘΙΑΣ: ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

1. Στα «Μελετήματα Ημαθίας» δημοσιεύονται πρωτότυπες μελέτες για την αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία και γλωσσολογία, στην ελληνική γλώσσα.
2. Οι προς δημοσίευση μελέτες θα πρέπει να βασίζονται σε πρωτογενές αδημοσίευτο υλικό, εμπλουτισμένες με ανάλογη βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Δεν παρέχεται η δυνατότητα αναδημοσίευσης αυτούσιων παλαιότερων μελετών, οι οποίες έχουν δημοσιευτεί στην ελληνική γλώσσα σε άλλα έντυπα ή περιοδικά.
3. Παρέχεται η δυνατότητα δημοσίευσης μελετών (παράλληλα πάντοτε με την ελληνική) και σε μετάφραση σε μία από τις εξής γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική. Κατ' εξαίρεση γίνονται δεκτές και μελέτες δημοσιευμένες σε ξένη γλώσσα, μεταφρασμένες στην ελληνική, όταν αυτές παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ημαθία και την Μακεδονία.
4. Τα θέματα των μελετών που αποστέλλονται προς δημοσίευση, θα πρέπει να σχετίζονται αποκλειστικά με τους εξής τομείς και τις διάφορες παραμέτρους τους: αρχαιολογία, ιστορία, λαογραφία, γλωσσολογία.
5. Η θεματική των μελετών θα πρέπει να αφορά γεωγραφικά τη Μακεδονία, με ιδιαίτερη βαρύτητα σε θέματα της Ημαθίας. Σχετικές θεωρούνται και μελέτες που σχετίζονται με τη ζωή και τη δράση κατοίκων της Ημαθίας και της Μακεδονίας και σε άλλες περιοχές (π.χ. Βαλκανική, Ευρώπη, Μ. Ασία, Αφρική κ.λ.π.).
6. Οι μελέτες δημοσιεύονται στο μονοτονικό σύστημα. Παρέχεται η δυνατότητα παράθεσης πηγών, αποσπασμάτων κ.λ.π. και στο πολυτονικό.
7. Κάθε μελέτη θα πρέπει να συνοδεύεται από σύντομη περίληψη (όχι μεγαλύτερη από το 1/3 της μελέτης) σε μία από τις εξής γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική.
8. Ο μέγιστος αριθμός των σελίδων των προς δημοσίευση μελετών, καθορίζεται στις 70 σελίδες.
9. Οι προς δημοσίευση μελέτες θα πρέπει να υποβάλλονται απαραίτητα σε ηλεκτρονική μορφή και εκτυπωμένες, στην ταχυδρομική διεύθυνση της Ε.Μ.Ι.Π.Η. Ηλεκτρονικά, θα πρέπει επίσης, να αποστέλλονται οι εικόνες, χάρτες κ.λ.π. που συνοδεύουν τον κείμενο, μαζί με τους σχετικούς υπότιτλους (λεζάντες). Το σχετικό οπτικό υλικό θα δημοσιεύεται στο τέλος κάθε μελέτης.



Κυκλοφορεί
από την Ε.Μ.Ι.Π.Η.
ο 1ος Τόμος του
Επιστημονικού
Περιοδικού

Μελετήματα Ημαθίας

Περιλαμβάνει 10
επιστημονικές μελέτες
σχετικές με την ιστορία και τον πολιτισμό της
Ημαθίας.

Σημεία διανομής (Βέροια)

- * Βιβλιοπωλείο «Πυρινός» Βενιζέλου 50
- * Βιβλιοπωλείο «Επίκαιρο» Βενιζέλου 36
- * Βιβλιοπωλείο «Συν+Είδηση» Μητροπόλεως 9
- * Ταχυδρομικά με αντικαταβολή + έξοδα αποστολής

Τιμή πώλησης: 25 ευρώ



Βεριοιώτικα Σημειώματα Αποκλειστικά από την Ε.Μ.Ι.Π.Η. το νέο βιβλίο του Π. Πυρινού

ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ:

- ✓ Βιβλιοπωλείο "Πυρινός"
- ✓ Βιβλιοπωλείο "Επίκαιρο"
- ✓ "Βιβλιοθήκη του Ναυτίλου" (Αθήνα)
- ✓ Ταχυδρομικά, με αντικαταβολή
(+ έξοδα αποστολής)

Τιμή: 10 ευρώ

DVD της Ε.Μ.Ι.Π.Η.



για τον
Μακεδονικό
Αγώνα

Διατίθεται
από το
Βιβλιοπωλείο
"Επίκαιρο"

(Βενιζέλου 36 - Βέροια)

Τιμή: 5 ευρώ

Τα

ΧΡΟΝΙΚΑ

Θα τα βρείτε...

ΒΕΡΟΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας (Ελλης 8)
Βιβλιοπωλείο "Επίκαιρο" (Βενιζέλου 36)
Βιβλιοπωλείο "Πυρινός" (Βενιζέλου 50)
Start copy - Φωτοτυπίες (Πλ. Πλατάνων 1)
Βιβλιοπωλείο "Πολύγραμμα" (Κεντρικής 11)

ΝΑΟΥΣΑ

Ευξείνιος Λέσχη Ποντίων Νάουσας (Χατζηγηρηγοριάδη 30)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Βιβλιοπωλείο Libro (Βετσοπούλου 32)

ΑΘΗΝΑ

"Βιβλιοθήκη του Ναυτίλου" (Χαρ. Τρικούπη 28)

...και στην
ηλεκτρονική διεύθυνση

**emiph.
blogspot.
com**

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Ο ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

Έτος ίδρυσης 1950

Του Προδρόμου Ισαακίδη
Προέδρου Ιατρικού Συλλόγου Ημαθίας

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

Αντωνιάδης Σόλων	1951 - 1954
Ιωακειμίδης Ιωάννης	1954 - 1963
Περδίκης Αντώνιος	1963 - 1965
Κοσμόπουλος Ιωάννης	1965 - 1966
Βαρελόπουλος Παναγιώτης	1966 - 1967
Ιατρόπουλος Θεμιστοκλής	1967 - 1970
Αγερίδης Ευστράτιος	1970 - 1974
Βαρελόπουλος Παναγιώτης	1974 - 1975
Αγερίδης Ευστράτιος	1975 - 1978
Ζαμπούνης Κωνσταντίνος	1978 - 1979
Καμπουρίδης Κωνσταντίνος	1979 - 1981
Κασαμπαλής Δημήτριος	1981 - 1984
Ζαρκάδας Κωνσταντίνος	1984 - 1987
Αγερίδης Ευστράτιος	1987 - 1990
Σιδηρόπουλος Ορέστης	1990 - 1993
Τζίνας Σταύρος	1993 - 1996
Βασιάδης Αναστάσιος	1996 - 2008
Ισαακίδης Πρόδρομος	2008 -

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Οι γιατροί της Βέροιας, όπως και ολόκληρης της Ημαθίας, μέχρι το 1950 ήταν μέλη του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης και υπάγονταν στη δικαιοδοσία του.

Το 1950 ιδρύθηκε ο Ιατρικός Σύλλογος Ημαθίας και ξεκίνησε τη λειτουργία του, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του Α.Ν. 1565/1939 ΦΕΚ'16, στις 1.1.1951 με πρώτο πρόεδρο τον αείμνηστο Σόλωνα Αντωνιάδη.

Στο νέο τότε Ιατρικό Σύλλογο εντάχθηκαν σταδιακά και αποτέλεσαν μέλη του όλοι οι γιατροί της Βέροιας και στη συνέχεια ολόκληρης της Ημαθίας. Οι συνθήκες λειτουργί-



ας του Ιατρικού Συλλόγου Ημαθίας ήταν αρχικά υποτυπώδεις. Έπρεπε εκ του μηδενός να δημιουργηθεί μητρώο μελών, να οργανωθεί γραμματεία και να συγκροτηθεί το Νομικό Πρόσωπο του Συλλόγου και κυρίως να εξασφαλιστεί στέγη. Ως χώρος στέγασης του Ιατρικού Συλλόγου Ημαθίας χρησίμευσε η κλινική του Σόλωνα Αντωνιάδη. Εκεί φυλάσσονταν τα αρχεία και εκεί συνεδρίαζε το Δ.Σ. Στον ίδιο χώρο εξακολούθησε να στεγάζεται ο ΙΣΗ για αρκετά χρόνια και μετά την αποχώρηση του Σόλωνα Αντωνιάδη από την προεδρία. Στη συνέχεια ως χώρος στέγασης του Συλλόγου χρησίμευε το ιατρείο του εκάστοτε προέδρου. Περί το 1970 ο ΙΣΗ στεγάστηκε στο χώρο που βρίσκεται ως σήμερα, ο οποίος στη συνέχεια αγοράστηκε. Το 1972 επί προεδρίας Ευστράτιου Αγερίδη υπεγράφη το οριστικό συμβόλαιο αγοράς των γραφείων από τον ΙΣΗ.

Ο ιδιόκτητος χώρος στον οποίο στεγάζεται ο ΙΣΗ βρίσκεται επί της πλατείας Ρακτιβάν 1 στη Βέροια.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ΕΜΒΛΗΜΑ ΙΣΗ



Με απόφαση του Δ.Σ. ως έμβλημα του ΙΣΗ καθιερώθηκε γραφική παράσταση που παρουσιάζει σύμπλεγμα του ιατρικού όφους με τον ήλιο της Βεργίνας, που περιβάλλεται από την κυκλική επιγραφή ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

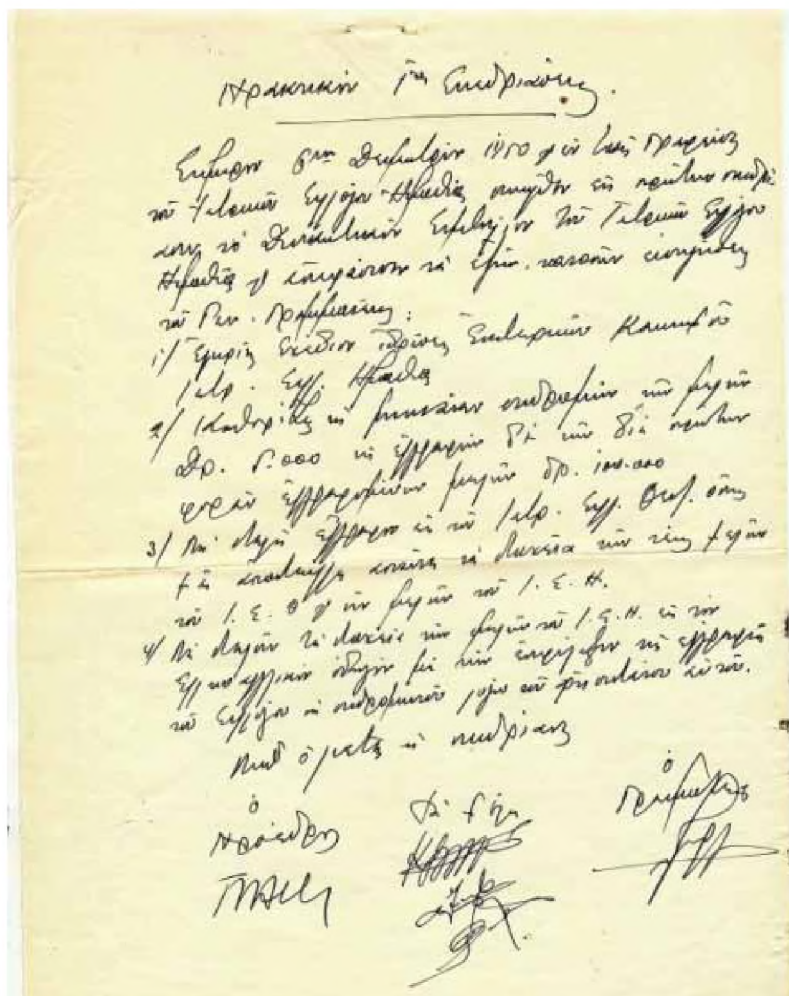
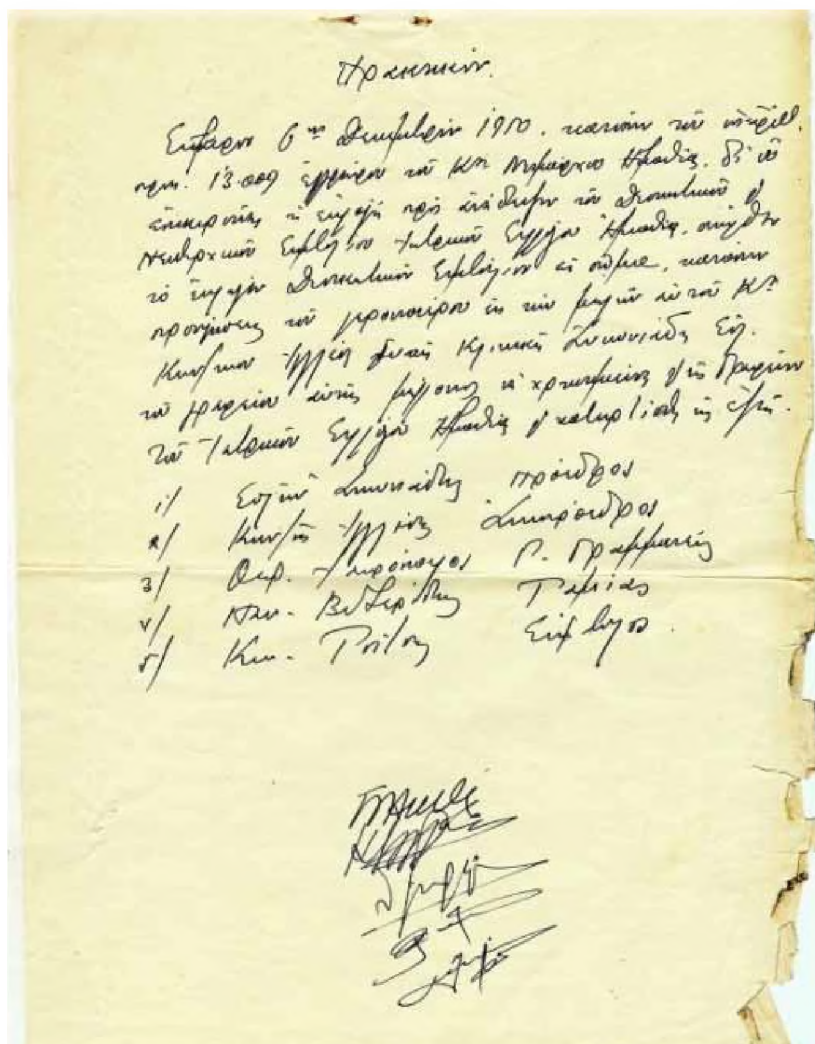
Ο ΙΣΗ σε όλη τη διάρκεια της παρουσίας του στην Ημαθία έχει αναπτύξει σημαντικότερη **κοινωνική, επιστημονική και συνδικαλιστική δράση**.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Η κοινωνική δράση συνίσταται στη με κάθε τρόπο υποστήριξη ευπαθών ομάδων (Τρίτη ηλικία, άτομα με ειδικές ανάγκες, απροστάτευτα παιδιά, αναξιοπαθόντες κλπ).

Αυτό γίνεται με χρηματοδότηση Γηροκομείων, σχολείων, ατόμων με ειδικές ανάγκες, ανθρωπιστικές οργανώσεις και οργανώσεις υποστήριξης ανηλίκων.

Στα πλαίσια αυτά έχουν οργανωθεί και πραγματοποιηθεί ειδικές ανθρωπιστικές αποστολές ενίσχυσης των σεισμοπαθών της περιοχής Γρεβενών, των πλημυροπαθών της περιοχής Ξάνθης, των νοσηλευομένων στα Νοσοκομεία Κορυτσάς και Πόγραδετς στην Αλβανία και των πολεμοπαθών στη Βοσνία. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων αυτών ο ΙΣΗ διοργανώνει ειδικές εκδηλώσεις και συνεργάζεται με την Ι. Μητρόπολη, τις Στρατιωτικές και Δικαστικές Αρχές, την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, τους Δήμους, τους διαφόρους επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς και τις κοινωνικές ομάδες. Στην κοινωνική δραστηριότητα του ΙΣΗ εντάσσεται η συμμετοχή σε ευρύτερου ενδιαφέροντος εκδηλώσεις, όπως οι ενημερωτικές ημερίδες για εθνικής φύσεως ζητήματα, για κοινωνικά προβλήματα και η δημοσιοποίηση θέσεων για επίκαιρα θέματα.



ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Τέλος, στο κεφάλαιο της κοινωνικής δραστηριότητας του ΙΣΗ εντάσσονται εκδηλώσεις που αποσκοπούν στη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των μελών του, όπως η διοργάνωση χοροεσπερίδων, εκδρομών, προσκυνηματικών εξορμήσεων κλπ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο ΙΣΗ αναπτύσσει από πολλών ετών επιστημονικές δραστηριότητες που αποσκοπούν κατά κύριο λόγο στη διαρκή μεταπτυχιακή εκπαίδευση όλων των ιατρών μελών του στις νεώτερες επιστημονικές απόψεις και εξελίξεις της ιατρικής επιστήμης και τεχνολογίας.

Κατά δεύτερο λόγο οι επιστημονικές εκδηλώσεις αποσκοπούν στην υπεύθυνη ενημέρωση του κοινού σε θέματα υγείας. Αυτό επιτυγχάνεται με την έκδοση ανακοινώσεων δια του τύπου, που αφορούν επίκαιρα υγειονομικά ζητήματα και τη διοργάνωση ανοικτών ενημερωτικών ημερίδων.

Για τις επιστημονικές εκδηλώσεις μετακαλούνται εξειδικευμένοι εισηγητές από την πανεπιστημιακή κοινότητα, από τις επιστημονικές ιατρικές εταιρείες και από τα μεγάλα Νοσοκομεία. Αξιοποιούνται επίσης και γιατροί μέλη του ΙΣΗ.

Ο ΙΣΗ συνεργάζεται και με άλλους φορείς όπως την Αυτοδιοίκηση, σχολεία, ιδρύματα, πολιτιστικούς και μορφωτικούς συλλόγους κλπ., προκειμένου να αναπτύσσονται επί τόπου επίκαιρα θέματα ιατρικού ενδιαφέροντος.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΗ

Ο Ιατρικός Σύλλογος Ημαθίας κατά καιρούς αναλαμβάνει εκδόσεις πονημάτων συναδέλφων, ενημερωτικών εγχειριδίων για θέματα που αφορούν τους Ιατρούς, καθώς και ομιλιών, διαλέξεων και πρακτικών ημερίδων που έχουν σχέση με την Υγεία.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ - Ενημερωτικό δελτίο του ΙΣΗ

Τα Ιατρικά Χρονικά εκδίδονται ανελλιπώς από το 1996. Στα Ιατρικά Χρονικά, τα οποία διανέμονται σε όλους τους Ιατρούς, τους Ιατρικούς Συλλόγους και τις τοπικές Αρχές και Φορείς, δημοσιεύονται κείμενα Ιατρών μελών του ΙΣΗ επιστημονικού, συνδικαλιστικού και κοινωνικού περιεχομένου, καλύπτεται η επιστημονική, κοινωνική και συνδικαλιστική επικαιρότητα του ιατρικού και ευρύτερα του υγειονομικού κόσμου της Ημαθίας και γίνεται έγκυρη ενημέρωση για τις τελευταίες εξελίξεις της ιατρικής επιστήμης και του ιατρικού επαγγέλματος.

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ο ΙΣΗ υπήρξε ο μόνος συνδικαλιστικός φορέας των γιατρών για μακρά σειρά ετών ο οποίος επιλαμβανόταν κάθε ζητήματος που αφορούσε τον Ιατρικό Κόσμο.

Μετά τη δημιουργία και την ενεργοποίηση των επιμέρους εργασιακών σωματείων, η συνδικαλιστική δράση του Ιατρικού Συλλόγου εκ των πραγμάτων περιορίστηκε και απέκτησε περισσότερο στρατηγικό και ενισχυτικό χαρακτήρα.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΙΣΗ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

Αντιπρόεδρος: ΠΡΟΔΡΟΜΙΔΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

Γ. Γραμματέας: ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας: ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Μέλη: ΠΕΤΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΟΚΟΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, ΚΟΝΤΟΤΑΣΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΚΟΡΔΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ.

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΡΑΦΑΗΛ

Εκπροσώπηση στον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο

ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ (ως Πρόεδρος του ΙΣΗ), ΒΑΣΙΑΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΚΟΥΠΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΛΥΣΙΤΣΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΧΑΤΖΗΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ.

Πειθαρχικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Αντιπρόεδρος: ΠΑΜΠΟΥΚΙΔΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Γραμματέας: ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (άνευ ψήφου ως Γ.Γ. του ΙΣΗ).

Τακτικό Σώμα

ΑΝΘΥΜΙΑΔΗΣ ΑΥΤΑΝΤΙΑ, ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, ΚΟΙΜΤΖΗΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ, ΡΟΜΤΣΟΥ ΣΤΕΛΛΑ, ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ.

Αναπληρωματικό Σώμα

ΚΑΤΣΙΚΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΟΒΑΔΙΑΣ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ, ΤΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ 'Ετος ίδρυσης 1919

Του Αναστάσιου Κοντογουλίδη
Προέδρου Εμπορικού Συλλόγου Βέροιας

Στις 24 Φεβρουαρίου 1919, λίγο μετά την απελευθέρωση από τον Τουρκικό ζυγό, πραγματοποιήθηκε η ιδρυτική Γενική Συνέλευση που αποφάσισε τη σύσταση του Εμπορικού Συλλόγου Βεροίας και την έγκριση του πρώτου Καταστατικού του, το οποίο στη συνέχεια αναγνωρίστηκε με την απόφαση του Πρωτοδικείου Βεροίας αριθ. 26/3-4-1919.

Οι 65 εκείνοι πρωτοπόροι έμποροι της πόλης Βέροιας έθεσαν τη βάση του συνδικαλισμού ιδρύοντας τον Εμπορικό Σύλλογο Βεροίας.

Αυτό όμως που είναι βέβαιο για τους ιδρυτές του Συλλόγου μας, και δε χρειάζεται γραπτό λόγο επιβεβαίωσης, ήταν η αποφασιστικότητα και το όραμά τους για τις μελλοντικές γενιές, καθώς και η προάσπιση των συμφερόντων των συναδέλφων τους της εποχής εκείνης με όλα τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν τότε.

Για την ιστορία το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Εμπορικού Συλλόγου Βεροίας (1919) ήταν το εξής :

Πρόεδρος	Κάκκου	Εμμανουήλ
Αντι- πρόεδρος	Καμπίτογλου Ι.	Μερκούριος
Γ. Γ.	Κατσάνος	Μάρκος
Ταμίας	Μαλούτας Κ.	Εμμανουήλ
Σύμ- βουλος	Χατζηνικολάκης Μ.	Θωμάς
Σύμ- βουλος	Καρακωστής	Μερκούριος
Σύμ- βουλος	Τζίκας	Γεώργιος

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΣΚΟΠΙΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΗ

Άρθρον 1. — Συνιστάται εν Βεροία Σύλλογος υπό την επωνυμίαν «ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ», του οποίου σκοπός είναι ή μέριμνα περί προαγωγής και βελτιώσεως του εμπορίου εν γενει, ως και των κατ' ιδίαν συμφερόντων των Μελών του Συλλόγου.

Άρθρον 2. — Μέλη του Συλλόγου δύναται να ώσιν έμποροι, εμποροεμπόροι, τραπεζίται, παραγγελλιστάς, και αντιπρόσωποι εταιρειών ασκούντες το επηήδευμα αυτών εν τη πόλει της Βεροίας και όντες έγγεγραμμένοι εις τόν κατάλογον των επηήδευμάτων αυτής.

Άρθρον 3. — Όπως έγγραφή τις ως μέλος του Συλλόγου, απαιτείται να υποβάλη αίτησιν έγγραφής προς τόν Διοικητικόν Συμβούλιον, όσο αποφαινεται περί της έγγραφής του.

Άρθρον 4. — Τά μέλη του Συλλόγου διακρίνονται εις τακτικά και άντεπιστέλλοντα. Καί τακτικά μόν μέλη του Συλλόγου είναι οι εν Βεροία διαμένοντες και άσκούντες τό επηήδευμα αυτών, άντεπιστέλλοντα δε οι εν άλλαις πόλεσι της Ελλάδος ή του έξωτερικού έξισκούντες τοϋτο.

Άρθρον 5. — Τό Διοικητικόν Συμβούλιον του Συλλόγου δικαιούται να όνομάσθ και έπιτιμα μέλη πάντα διακεκριμένην εν τη κοινωνία κατέχοντα θέσιν και συμβάλλοντα καθ' ολνδύηποτε τρόπον εις την εδύδωσιν του σκοπού του Συλλόγου. —

— 87 —

Σύλλογος επιτρέπεται μόνον εις τά μέλη του Συλλόγου και εις τούς υπό αύτουν άσπυόμενους ξένους. Άπαγορεύονται αι αιτήσεις εις τόν έταμίον των άφορήτων τήσκακόν του Συλλόγου. Έπιτρέπονται δε αι διαλέξεις και αι όμιλναι αι μη έχονσαι πολιτικόν χαρακτήρα.

Άρθρον 20. — Ισα περίπτωσις μη προβλεπομένη υπό του παρόντος Καταστατικού κανονίζεται δι' άποφάσιν της Γεν. Συνελεύσεως.

Άρθρον 21. — Τό παρόν καταστατικόν άνεγρόθη και έμφηρίσθη παρά της Γεν. Συνελεύσεως των μελών εν τη πρώτη συνεδρία τη γενομένη την 24ην Φεβρουαρίου 1919, καθ' ήν έτάχθη και τό πρώτον Διοικ. Συμβούλιον, ού ή ύπογραφή ώρίσθη μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1920. Εις τό πρώτον Διοικ. Συμβούλιον άνετέθη υπό ύπογραφή τού Καταστατικού τοϋτο και νύ μεριμνήση περί της κατά τόν νόμον 281 περί «Σωματεί» τ έλευσιν άναγνωρίσεως αυτού.

Εν Βεροία τη 24η Φεβρουαρίου 1919.

Τό Πρώτον Διοικητικόν Συμβούλιον
του Συλλόγου

Εμμανουήλ Κάκκου	Πρόεδρος
Μερκ. Ι. Καμπίτογλου	Αντιπρόεδρος
Μάρκος Κατσάνος	Γεν. Γραμματέας
Εμμαν. Κ. Μαλούτας	Ταμίας
Θωμ. Μ. Χατζηνικολάκης	Σύμβουλος
Μερκούριος Καρακωστής	»
Γεώργιος Τζίκας	»

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Ακολουθεί μια μακρά πορεία για την οποία δυστυχώς, λόγω των πολέμων και άλλων εξωγενών παραγόντων της εποχής, ελάχιστα πράγματα είναι γνωστά και αυτά στηρίζονται σε πληροφορίες, μνήμες και μαρτυρίες.

Από τη δεκαετία του 1950 ο Σύλλογος αναδιοργανώνεται, διεκδικώντας τα συμφέροντα των μελών του, φιλοξενούμενος με το Αρχείο του στο κατάστημα του εκάστοτε Προέδρου ή του Γενικού Γραμματέα ή του Ταμία του Συλλόγου. Ίσως από άγνοια της αξίας του, το Αρχείο αυτό του Συλλόγου αν δεν οδηγήθηκε στην καταστροφή, σίγουρα θα βρισκεται σε κάποια αποθήκη ή πατάρι του οποίου ο ιδιοκτήτης ούτε που υποψιάζεται για το υλικό που έχει..

Εδώ τελειώνει η περιπλάνηση της έδρας του και του τόπου συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου στο κατάστημα του εκάστοτε Προέδρου κλπ..

Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι όταν, στις 5 Μαρτίου του 1981, ο Εμπορικός Σύλλογος φιλοξενήθηκε στα Γραφεία του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ημαθίας (πάνω από τον τότε κινηματογράφο ΠΑΛΛΑΣ επί της Μητροπόλεως) «... φέρανε τα Αρχεία του Συλλόγου μέσα σε ένα τσουβάλι.....» όπως αναφέρει μαρτυρία της εποχής.

Την Πρωτοχρονιά του 1982 ο Εμπορικός Σύλλογος στεγάστηκε για πρώτη φορά σε δικά του ενοικιασμένα Γραφεία, που βρίσκονταν πάνω από το Φαρμακείο Εμ. Μπουλασίκη στη γωνία Κεντρικής και Μεγ. Αλεξάνδρου, όπου παρέμεινε μέχρι τον Οκτώβριο του 1987, οπότε μετακόμισε στον 5^ο όροφο της οδού Βενιζέλου 27 και μετά από μια δεκαετία, την 1^η Μαρτίου 1997 εγκαταστάθηκε στον πρώτο όροφο της οδού Προφήτη Ηλία 13 όπου βρίσκονται τα Γραφεία του μέχρι σήμερα με στόχο να αποκτήσει ιδιόκτητο χώρο, ένα όνειρο που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εάν εκπληρωθούν κάποιες προϋποθέσεις..... όχι όμως με τις σημερινές οικονομικές συνθήκες.

Σήμερα τα γραφεία του βρίσκονται στην οδό Προφήτη Ηλία 13, στον 1^ο όροφο, με:

τηλέφωνο επικοινωνίας : 23310/63-103

E.mail : info@emsverias.gr

Ιστοσελίδα : www.emsverias.gr

Ο Εμπορικός Σύλλογος Βεροίας, με την έντονη και πολύπλευρη δράση του, αναγνωρίζεται ανά το Πανελλήνιο ως ένας από τους πλέον δραστήριους Εμπορικούς Συλλόγους της Χώρας και συμμετέχει σε όλα τα επίπεδα της συνδικαλιστικής πυραμίδας του Εμπορίου :

Είναι ιδρυτικό μέλος της Ομοσπονδίας Εμπορικών Συλλόγων Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, που ιδρύθηκε στην Πτολεμαΐδα το 1976, έχοντας την Προεδρία της υπό τον κ. Ευστάθιο Βακάλη από το 1985 έως και 1988, και από τον Οκτώβριο του 2000 έως και τον Οκτώβριο του 2006 υπό τον κ. Ιορδάνη Χατζόγλου, με έδρα της Ομοσπονδίας μόνιμα πλέον στη Βέροια στην οποία συμμετέχει σήμερα με 5 αντιπροσώπους..

Είναι επίσης ιδρυτικό μέλος του τριτοβάθμιου συνδικαλιστικού οργάνου του εμπορίου, της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.) από το 1995, συμμετέχοντας σε αυτήν με εκλεγμένους Αντιπροσώπους.

Όλα αυτά τα χρόνια, ο Εμπορικός Σύλλογος Βεροίας, έχει στο ενεργητικό του πάμπολλες εκδηλώσεις και ποικίλες δράσεις τόσο σε οικονομικά - εμπορικά θέματα όσο και έντονη παρουσία σε κοινωνικά - πολιτιστικά γεγονότα της πόλης Βεροίας και του νομού Ημαθίας γενικότερα.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο, που διοικεί σήμερα τον Σύλλογο, εκλέχθηκε κατά τις Αρχαιρεσίες της 3^{ης} Δεκεμβρίου 2009 – συγκροτήθηκε σε Σώμα στις 08 Δεκεμβρίου 2009 και το αποτελούν οι εξής:

Πρόεδρος	Κοντογουλίδης	Αναστάσιος
Α' Αντιπρόεδρος	Πλιάτσικα - Τσιπουρίδου	Αθηνά
Β' Αντιπρόεδρος	Γιτόπουλος	Ιωάννης
Γεν. Γραμματέας	Πελεκίδου	Ελένη
Ταμίας	Τρανίδης	Μιχαήλ
Έφορος Δημ. Σχέσεων	Πετρακοπούλου	Μαλαματή
Έφορος Δημ. Σχέσεων	Σταματίου	Μάριος

Σκοποί του Συλλόγου,

σύμφωνα με το Καταστατικό του που ισχύει σήμερα, είναι:

1. Η διεκδίκηση των συμφερόντων των εμπόρων-μελών του από την Πολιτεία, η μελέτη, η διαφύλαξη, η προστασία και προαγωγή των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου και η ανάπτυξη μεταξύ αυτών πνεύματος αλληλεγγύης και συναδέλφωσης και
2. Η συστηματική και επιστημονική μελέτη, παρακολούθηση, συντονισμός και κατεύθυνση πάνω σε κάθε θέμα γενικής ή ειδικής φύσης που αφορά άμεσα ή έμμεσα τα μέλη του Συλλόγου, στα πλαίσια πάντοτε του γενικότερου εθνικού συμφέροντος.

Για την επίτευξη του πιο πάνω σκοπού:

1. Ο Σύλλογος με τους εκπροσώπους του απευθύνεται στις δημόσιες, διοικητικές και δικαστικές αρχές, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις συνεταιριστικές οργανώσεις, τους αγροτικούς συλλόγους, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις εσωτερικού και εξωτερικού και τους εκπροσώπους διαφόρων κοινωνικών ομάδων, για κάθε ζήτημα που αφορά τα επαγγελματικά συμφέροντα των μελών του και για τη διαμόρφωση, τη λήψη και την εφαρμογή των αποφάσεων που αφορούν τα κοινά επαγγελματικά, οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα των μελών του και γενικότερα τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου.
2. Οργανώνει προγράμματα επιμόρφωσης των μελών του.
3. Ιδρύει και λειτουργεί Τράπεζα Αίματος για τα μέλη, τους συγγενείς τους και τους φίλους του Συλλόγου, διοργανώνοντας εθελοντικές αιμοδοσίες.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗ ΒΕΡΟΙΑ, ΤΗ ΝΑΟΥΣΑ ΚΑΙ ΤΗ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

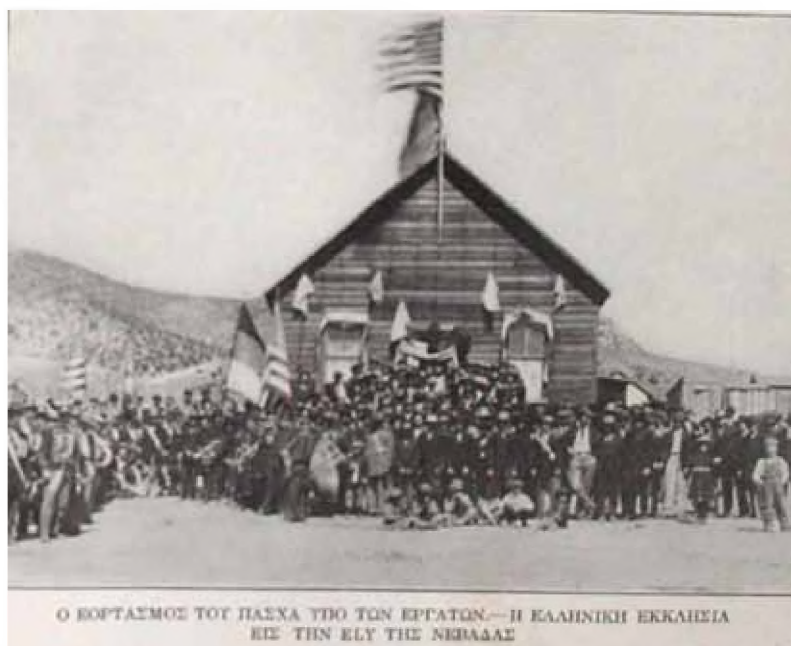
(ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΟΥ 20^{ου} αι.)

Σε όσους ξεχνούν
πως κάποτε οι πρόγονοί μας
υπήρξαν μετανάστες ...

Του δ. Αθανασίου Βουδούρη
Μέλους Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, μεγάλο κύμα μεταναστών από περιοχές της Οθωμανικής αυτοκρατορίας (αλλά και γενικότερα από την Ευρώπη), επέλεξε ως μεταναστευτικό προορισμό τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Η.Π.Α.), χωρίς ωστόσο να εγκαταλειφθούν πλήρως και οι παραδοσιακοί Ευρωπαϊκοί και Βορειοαφρικάνικοι μεταναστευτικοί προορισμοί. Η Αμερική αποτέλεσε για τους χριστιανούς Οθωμανούς υπηκόους σύμβολο ελευθερίας και ευημερίας. Σε αρκετές πόλεις των Η.Π.Α. δημιουργήθηκαν «εθνικές κοινότητες» και Σύλλογοι, που ως πρωταρχικό σκοπό είχαν τη διατήρηση των παραδόσεων και των επαφών με τον τόπο καταγωγής των μελών τους.¹

Οι περισσότεροι από τους συλλόγους αυτούς (με τη συνήθη επωνυμία «πατριωτικός» ή «αλληλοβοηθητικός» σύλλογος ή σύνδεσμος), αποσκοπούσαν σε δύο βασικές επιδιώξεις. Από τη μία πλευρά προσπαθούσαν να διατηρήσουν τη συνοχή και τις παραδόσεις των μεταναστών – μελών τους και από την άλλη έθεταν ως σκοπό την αποστολή βοήθειας (κατά βάση χρηματικής), προς τις γενέτειρες και τις μεταναστευτικές τους αφετηρίες. Με τον τρόπο αυτό επιδίωκαν να διασφαλίσουν τη διατήρηση της συνεκτικής πολιτισμικής ταυτότητας των μελών τους, ενώ παράλληλα ακολουθούσαν ένα είδος «πολιτικής αλληλεγγύης» προς



τα μέλη των κοινοτήτων του τόπου καταγωγής των μεταναστών.

Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία (αρχικά) «κλειστών», σχετικά, σωματείων – συλλόγων, τα μέλη των οποίων, στις περισσότερες περιπτώσεις, γνωρίζονταν πριν ακόμη μεταναστεύσουν στην Αμερική. Αυτό, συνήθως, απέτρεπε, σε μεγάλο βαθμό, τη συμμετοχή ατόμων (σε αρκετά σωματεία μεταναστών) τα οποία δεν είχαν κοινή καταγωγή (με τη στενή έννοια του όρου) με τα υπόλοιπα μέλη, ακόμη και όταν πρόκειται για μετανάστες που κατάγονταν από διαφορετικές κοινότητες ίδιων επαρχιών. Έτσι, σε διάφορες πόλεις της Αμερικής συναντούμε ελληνικά σωματεία τα οποία συγκροτούσαν μετανάστες με βασικό κριτήριο τον ιδιαίτερο τόπο της καταγωγής των μελών τους.

1.

Ο «ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΕΡΡΟΙΑΙΩΝ “Η ΟΜΟΝΟΙΑ”» ΣΤΟ BUFFALO ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ένας από τους Συλλόγους που ιδρύθηκαν από Έλληνες μετανάστες στην Αμερική, υπήρξε και ο «Πατριωτικός Σύλλογος των Βερροιαίων “Η Ομόνοια”» στην πόλη Buffalo των Η.Π.Α.² Δυστυχώς, οι μέχρι στιγμής πληροφορίες για

¹ Πληροφορίες για Έλληνες μετανάστες στην Αμερική ενδεικτικά βλ. Henry Pratt Fairchild, *Greek immigration to the United States*, Yale University Press 1911. Charles C. Moskos, *Greek Americans, struggle and success*, New Jersey 1989. Ο ίδιος, “Οι Έλληνες της Αμερικής”, *Η ελληνική διασπορά στον 20^ο αιώνα*, [επιμ. Richard Clogg, μτφ. Μαρίνα Φράγκου], Αθήνα 2004, 197–221. Thomas Burgess, *Greeks in America*, Boston 1913, 165 – 166. J. P. Xenides, *The Greeks in America*, G.H. Doran Co., 1922. Ηλίας Κ. Ζιώγας, *Ο ελληνισμός της Αμερικής αντός ο άγνωστος*, Νέα Υόρκη 1958. Theodore Saloutos, *The Greeks in the United States*, Harvard University Press 1964. Melvin Hecker – Heike Fenton, *The Greeks in America, 1528-1977: a chronology & fact book*, Oceana Publications 1978. Harry J. Psomiades, Alice Scourby, John G. Zenelis, *The Greek American community in transition*, Pella 1982. Alice Scourby, *The Greek Americans*, Twayne Publishers 1984. Sam J. Tsemberis, Harry J. Psomiades, Anna Karpathakis, *Greek American families: traditions and transformations*, (Modern Greek research series 8), Pella 1999. Spyros D. Orfanos, *Reading Greek America: studies in the experience of Greeks in the United States*, Pella 2002.

² Την ίδια περίοδο, τέλη της Οθωμανικής περιόδου στη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Εξώφυλλο του 1ου τεύχους (Ιανουαρίου) του 1912, του περιοδικού «Ατλαντίς»

τον Σύλλογο είναι ελάχιστες.³ Προφανώς, ιδρύθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, από Βεροιώτες μετανάστες της Αμερικής.⁴

Το γεγονός ότι στο 12^ο τεύχος του έτους 1912, του περιοδικού της ελληνικής ομογένειας της Αμερικής, με τίτλο «Ατλαντίς» (το οποίο κυκλοφόρησε τον Δεκέμβριο του 1912), δημοσιεύεται φωτογραφία της Βεροίας, η οποία απεικονίζει τοπίο της Μπαρμπούτας, καταδεικνύει την προσπάθεια των Βεροιωτών μεταναστών της Αμερικής για διατήρηση της «μνήμης» του

τόπου καταγωγής στη συνείδηση των απόδημων από την πόλη και την περιοχή της.⁵

Ως terminus ante quem για την ίδρυση του Συλλόγου, θα μπορούσε να τεθεί το έτος 1908, κατά το οποίο μαρτυρείται για πρώτη φορά η ύπαρξη του Συλλόγου σε κώδικα της μητροπόλεως Βεροίας και Ναούσης.⁶ Κατά τα έτη 1910 – 1911,

Μακεδονία, δημιουργείται στην πόλη Buffalo των Η.Π.Α. ένας ακόμη Σύλλογος μεταναστών της ευρύτερης περιοχής, από το χωριό Κολινδρός, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

3. Ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τον Σύλλογο παρουσίασε πριν από δύο περίπου χρόνια (2009) ο επίτιμος πρόεδρος της Ε.Μ.Ι.Π.Η. κ. Παύλος Πυρινός, θέτοντας, έτσι, τις βάσεις για περαιτέρω έρευνα πτυχών της ιστορίας και της προσφοράς του στη Βεροία. Βλ. Παύλος Πυρινός, «Ο Πατριωτικός Σύλλογος των Βεροιέων η «Ομόνοια» στο Μπούφαλο Αμερικής και η προσφορά του στη Βεροία (1908 – 1923)», *Εφημερίδα Λαός του Σαββατοκύριακου* (21 – 22 Φεβρουαρίου 2009) 8. Επίσης, ιδιαίτερα σημαντική είναι και η μεταπτυχιακή εργασία της Αναστασίας Ταναμπάση, η οποία παρέχει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την προσφορά του Συλλόγου στην εκπαιδευτική δραστηριότητα της πόλης. Βλ. Αναστασία Ταναμπάση, *Εκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση των Πρακτικών Εφορείας των εκπαιδευτικών καταστημάτων Βεροίας των ετών 1892-1911*, (Ανέκδοτη μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας – Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης) Φλώρινα 2009, 103, 167, 174, 182, 202, 207, 226.

4. Εκτός από την πόλη Buffalo την ίδια περίοδο (αρχές 20^{ου} αι.) συναντούμε μετανάστες από τη Βεροία και την επαρχία της στην Αμερική και σε άλλες περιοχές των Η.Π.Α., όπως για παράδειγμα τους Αντώνιο Πρωτοψάλτη (Nogales της Arizona) και Τρύφωνα Μαρκοβίτη (Νέα Υόρκη). Βλ. Αρχείο Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας (στο εξής Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ.), *Κώδηξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου του από Δρύινουπόλεως (Εν Βεροία τη 15 Μαΐου 1892) 1892 – 1924* (4), 135. Πληροφορίες για Συλλόγους Ναουσαίων στην Αμερική παρουσιάζουμε στη συνέχεια της παρούσας μελέτης.

5. *Μηνιαία Εικονογραφημένη Ατλαντίς (Νέα Υόρκη)*, έτος Γ' – αριθμός φύλλου 12 (Δεκέμβριος 1912) 6.

6. Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Πρακτικά Εφορείας των Εκπαιδευτικών*



ΕΞΟΧΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Φωτογραφία της Βεροίας στο περιοδικό «Ατλαντίς» [*Μηνιαία Εικονογραφημένη Ατλαντίς (Νέα Υόρκη)*, έτος Γ' – αριθμός φύλλου 12 (Δεκέμβριος 1912) 6.]

ως πρόεδρος του Συλλόγου εμφανίζεται ο Κωνσταντίνος Α. Πεردίκας.⁷ Επίσης, από κώδικα της μητροπόλεως πληροφορούμαστε το όνομα ενός ακόμη Βεροιώτη της Αμερικής, του Αντωνίου Πρωτοψάλτη(ου), ο οποίος κατοικούσε στην πόλη Nogales της Arizona, στην οποία μάλιστα διετέλεσε και δήμαρχος.⁸ Ο Αντώνιος Πρωτοψάλτης χαρακτηρίζεται από τον πρόεδρο του Συλλόγου, Κωνσταντίνο Περδίκα, σε επιστολή του στις 4 Απριλίου 1911 προς τον Μητροπολίτη Βεροίας και Ναούσης Λουκά Πετρίδη, ως «ο αρχαιότερος και καλλίτερος παντός άλλου πατριώτου εγκατεστημένος εν Αμερική».⁹

Η απαρχές των σχέσεων του Συλλόγου η «Ομόνοια» με την γενέτειρα πόλη των μελών του, τη Βεροία, εντοπίζονται (με βάση τα μέχρι στιγμής δεδομένα) στην περίοδο της αρχιερατίας του μητροπολίτη Βεροίας και Ναούσης

καταστημάτων Βεροίας 1892 – 10/12/1911 (14), 91α. Ο Π. Πυρινός τοποθετεί την ίδρυση του συλλόγου στα 1908. Δεν αποκλείεται κατά το έτος αυτό (1908) να τοποθετείται η επίσημη αναγνώριση του σωματείου από τις αρχές των Η.Π.Α. Βλ. Πυρινός, «Ο Πατριωτικός Σύλλογος των Βεροιέων η «Ομόνοια»», ό.π., 8.

7. Ο Πυρινός μας πληροφορεί, επίσης, ότι με τον Σύλλογο σχετιζόνταν και τα εξής πρόσωπα: Μελομένη Κ. Γεμιτζιόγλου, Ιωάννης Μπάρκας, Θωμάς Α. Γώγου, αδελφοί Σαπουνά, Α. Περδίκας, Θωμάς Παπαφίλιππου. Βλ. Πυρινός, «Ο Πατριωτικός Σύλλογος των Βεροιέων η «Ομόνοια»», ό.π., 8. Από κώδικα της μητροπόλεως πληροφορούμαστε, ακόμη, τα ονόματα των μεταναστών στην Αμερική από τη Βεροία Δημητρίου Γεωργακόπουλου (ιατρού) και αδελφών Παπακωνσταντίνου Τσαούσογλου [Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Κώδηξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου*, ό.π., 141.]. Επίσης, σημαντικές πληροφορίες για πρόσωπα που μετανάστευσαν στην Αμερική από την επαρχία της Βεροίας (και γενικότερα από οποιαδήποτε μεταναστευτική αφετηρία) αντλούμε και από το ηλεκτρονικό αρχείο του Ellis Island (www.ellisland.org).

8. Ιωάννης Παπαδάκης – Στάκος, *Μισός αιώνας πολιτικών αγώνων και εθνικής δράσεως*, Αθήναι 1974, 202 – 203.

9. Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Βιβλίον αλληλογραφίας Μητροπολιτών και πρακτ. Δημογεροντίας από του έτους 1898 έως 14/9/1924* (20 ή 33), 170. Βλ. και Ταναμπάση, *Εκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση*, ό.π., 207.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Απόστολου Χριστοδούλου (1906 – 1909). Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η δράση και προσφορά του Συλλόγου κατά την περίοδο αρχιερατίας του μητροπολίτη Λουκά Πετρίδη (1909 – 1911). Μάλιστα, ο Λουκάς, έλαβε με απόφαση των μελών του Συλλόγου η «Ομόνοια» και τον τίτλο του επίτιμου προέδρου του σωματείου.¹⁰

Ο Σύλλογος ανέπτυξε ιδιαίτερες σχέσεις με τη «Φιλόπτωχο Αδελφότητα Κυριών Βεροίας» (Φ.Α.Κ. Βεροίας), ενισχύοντας σημαντικά ορισμένες από τις δράσεις της.¹¹ Επίσης, μεγάλη υπήρξε η προσφορά του Συλλόγου προς την κατεύθυνση ανάπτυξης της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της Βεροίας, καθώς και η ενίσχυση (κυρίως οικονομική) των τοπικών παραγόντων, με σκοπό την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων.¹²

Επιπλέον, ο Σύλλογος διενεργούσε αποστολές χρηματικών ποσών υπέρ άπορων και αναξιοπαθούντων κατοίκων της Βεροίας, τα οποία έφταναν στους τελικούς αποδέκτες μέσω εκπροσώπων της Ελληνικής Κοινότητας της πόλης. Ένα από τα πρόσωπα που ανέλαβε την προώθηση και διάθεση χρηματικών βοηθημάτων προς κατοίκους της πόλης, τα οποία διέθετε ο Σύλλογος η «Ομόνοια», υπήρξε ο αρχιμανδρίτης Αντώνιος, εφημέριος του ναού αγίου Αντωνίου Βεροίας (1910).¹³

Στις 11 Δεκεμβρίου 1908, ο Σύλλογος απέστειλε προς την «Εφορεία των Εκπαιδευτικών Καταστημάτων Βεροίας» επιστολή, με την οποία γνωστοποιούσε την αποστολή του ποσού των 40 λιρών Αγγλίας, από μέρους του Συλλόγου προς την Κοινότητα, προκειμένου να αγοραστούν όργανα του μαθήματος της Φυσικής για το Ημιγυμνάσιο της πόλης.¹⁴

Ένα χρόνο αργότερα, ο Σύλλογος αποφάσισε, κατά την υπ' αριθμ. 22/5 Δεκεμβρίου 1909 συνεδρία του, να αποστείλει στη Βέροια το ποσό των 100 δολαρίων, ως δωρεά υπέρ των σχολείων της πόλης. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε λίγο αργότερα στην Εφορεία των Σχολείων και στον διδασκαλικό Σύλλογο της Βεροίας.

Ο διευθυντής του «Αρρεναγωγείου», με την υπ' αριθμ. 1119 επιστολή του, γνωστοποίησε το περιεχόμενο της επιστολής του Συλλόγου στους εκπροσώπους της Εφορείας, επισυνάπτοντας και σχετικό αντίγραφο πρακτικού της έκτακτης συνεδρίας των εφόρων και των δασκάλων, της 11^{ης} Ιανουαρίου 1910, προκειμένου να αποφασιστεί η από κοινού αξιοποίηση του παραπάνω ποσού.¹⁵

Κατά τη συνεδρίαση της 24^{ης} Μαρτίου 1910, της «Εφορείας των Εκπαιδευτικών Καταστημάτων Βεροίας», αποφασί-

στηκε η αξιοποίηση του ποσού της δωρεάς με την αγορά εκπαιδευτικού υλικού (για τα μαθήματα της ανθρωπολογίας, της γυμναστικής και της πραγματογνωσίας), καθώς και με την «πλαισίωση» εικόνων του Δημητρίου Βικέλα,¹⁶ οι οποίες προφανώς κοσμούσαν σχολεία της πόλης.¹⁷

Αξιοσημείωτη υπήρξε, επίσης, η πρόθεση του Συλλόγου για προσφορά στην προσπάθεια για «ρίζικη επισκευή και επέκταση» του Παρθεναγωγείου της Βεροίας,¹⁸ η οποία ξεκίνησε κατά το έτος 1911. Στις 18 Απριλίου του 1911, συνήλθαν σε κοινή συνεδρία οι Δημογέροντες, οι Έφοροι των σχολών και οι επίτροποι των έξι ενοριών (τμημάτων) της Βεροίας,¹⁹ προκειμένου να συζητηθούν θέματα που αφορούσαν την ελληνική κοινότητα της πόλης. Ένα από τα θέματα αυτά, τα οποία συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της Ζ' Συνεδρίας της Δημογεροντίας της Ελληνικής Κοινότητας Βεροίας, ήταν και η πρόταση του «εν Μπουφάλω αξιοτίμου Πατριωτικού Συλλόγου των Βερροιαίων "Η Ομόνοια"» για διενέργεια εράνου στην Αμερική, προκειμένου να επισκευαστεί και να επεκταθεί το Παρθεναγωγείο της πόλης.²⁰ Ο μητροπολίτης Βεροίας και Ναούσης Λουκάς, πληροφόρησε τους συνέδρους σχετικά με την αλληλογραφία που έλαβε χώρα μεταξύ της μητρόπολης και του Συλλόγου η «Ομόνοια», από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο του 1911.²¹

16 Για τη σχέση του Δημητρίου Βικέλα με τη Βέροια βλ. Γεωργίου Χ. Χιονίδη, *Η αρχοντική οικογένεια της Βεροίας των Μπικέλλα – Βικέλα*, Βέροια 2006 (όπου και επιπρόσθετη βιβλιογραφία).

17 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Πρακτικά Εφορίας*, ό.π., 99 – 100. Ταναμπάση, *Εκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση*, ό.π., 103.

18 Για το Παρθεναγωγείο της Βεροίας βλ., Γεώργιος Χ. Χιονίδης, *Σύντομη ιστορία του χριστιανισμού στην περιοχή της Βεροίας*, Βέροια 1961, 40. Ο ίδιος, «Ανέκδοτα έγγραφα αναφερόμενα εις την ίδρυσιν του πρώτου «Μελετίου» παρθεναγωγείου Βεροίας επί Τουρκοκρατίας», *Μακεδονικό Ημερολόγιο – Σφενδόνη* (1966) 153 – 155. Αναστάσιος Εμμ. Χριστοδούλου, *Ιστορία της Βεροίας*, Βέροια 1960, 92 – 93. Αθανάσιος Γ. Βουδούρης, *Ο Βεροιώτης ιερομόναχος Μελέτιος Κωνσταμονίτης και η περιοδεία του στη Ρωσία (1862 – 1869)*, Βέροια 2011, 65 – 67.

19 Γεώργιος Χ. Χιονίδης, «Τρεις κανονισμοί της Ελληνικής κοινότητας Βεροίας κατά τα τέλη της τουρκοκρατίας», *Μακεδονικά* 10 (1970) 97 – 141. Ο ίδιος, *Πληροφορίες για την Ορθόδοξη Ελληνική Κοινότητα της Βεροίας στα χρόνια της τουρκοκρατίας*, Θεσσαλονίκη 1991, 299. Θανάσης Παπαζώτος, *Η Βέροια και οι ναοί της (11^{ος} – 18^{ος} αι.)*, Αθήνα 1994, 69 – 84. Εμμανουήλ Γ. Ξυνάδας, «Όργανα διοίκησης της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Βεροίας κατά την ύστερη Οθωμανοκρατία», *Χρονικά Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας (Ε.Μ.Ι.Π.Η.)* 8 (Ιανουάριος – Μάρτιος 2010), 12 – 13. Με τον κανονισμό της Ελληνικής Κοινότητας Βεροίας, του 1892, πραγματοποιήθηκε η ονομαζόμενη «ένωση των εκκλησιών», η συγχώνευση δηλαδή των δεκαέξι (16) ενοριών (τμημάτων) της Βεροίας σε τέσσερις (4). Οι ενορίες που προέκυψαν ήταν της Μητροπόλεως (Πέτρου και Παύλου), του αγίου Αντωνίου, του αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος και των αγίων Αναργύρων. Αργότερα, με τον κανονισμό του 1903, προστέθηκαν και οι ενορίες της Κυριώτισσας και του αγίου Γεωργίου.

20 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Βιβλίον αλληλογραφίας Μητροπολιτών και πρακτ. Δημογεροντίας από του έτους 1898 έως 14/9/1924* (20 ή 33), 169 – 170.

21 Ο μητροπολίτης Λουκάς πληροφόρησε, ακόμη, τα μέλη των Σωματείων της Βεροίας για την αποστολή φωτογραφίας στην οποία απεικονίζονται τα μέλη του Συλλόγου η «Ομόνοια», καθώς και για τις ενέργειες μελών του Συλλόγου για συγκέντρωση χρημάτων υπέρ των εκπαιδευτικών αναγκών της Βεροίας. Επιστολή του μητροπολίτη Λουκά (με ημερομηνία

10 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Κώδηξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου*, ό.π., 130 – 131.

11 Βλ. Παύλος Πυρινός, *Φιλόπτωχος Αδελφότης Κυριών Βεροίας – Εκατό χρόνια προσφοράς 1905 – 2005*, Βέροια 2005, 23, 64. Ο ίδιος, «Ο Πατριωτικός Σύλλογος των Βεροιών η «Ομόνοια»», ό.π., 8.

12 Παύλος Πυρινός, *Βεροιώτικα σημειώματα – Εκκλησιαστικά, ιστορικά, εκπαιδευτικά, προσωπογραφικά κ.ά.*, Βέροια 2009, 39. Ο ίδιος, «Ο Πατριωτικός Σύλλογος των Βεροιών η «Ομόνοια»», ό.π., 8.

13 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Κώδηξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου*, ό.π., 130.

14 Με χρήματα του Συλλόγου αγοράστηκαν, επίσης, χάρτες και σύστημα εικόνων πραγματογνωσίας του Α. Αράπη. Βλ. Ταναμπάση, *Εκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση*, ό.π., 202, 207.

15 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., *Πρακτικά Εφορίας*, ό.π., 99β. Ταναμπάση, *Εκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση*, ό.π., 103.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΝ ΓΡΑΜΜΗΝ — ΟΜΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΡΓΑΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ



ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚΗΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ



ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ



ΕΛΛΗΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΡΑΔΟΥ



ΕΙΣ ΤΑ ΧΑΛΚΟΥΡΕΥΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΝΓΧΑΜ ΚΑΝΥΟΝ — ΟΜΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΩΝ

Έλληνες εργάτες στην Αμερική

Με την από 8 Απριλίου επιστολή του προέδρου του Συλλόγου προς τον μητροπολίτη, ζητήθηκε να αποσταλεί στην Αμερική ακριβής προϋπολογισμός της δαπάνης που απαιτούταν για την επισκευή και επέκταση του Παρθεναγωγείου, προκειμένου ο Σύλλογος να προχωρήσει στη διενέργεια εράνου. Στη συνέχεια εκφράστηκε από μέλη της Ελληνικής Κοινότητας της Βέροιας η ευγνωμοσύνη προς τους ομογενείς της Αμερικής και ανατέθηκε στον μητροπολίτη να αποστείλει γραπτές ευχαριστίες, από μέρους της Κοινότητας, προς τα μέλη του Συλλόγου.

Αποφασίστηκε, επίσης, να προσκληθεί «ομογενής επιστήμων Αρχιτέκτων» από τη Θεσσαλονίκη προκειμένου να μελετήσει την κατάσταση του κτιρίου και να αποφανθεί για τις απαιτούμενες εργασίες που θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν. Προς τον σκοπό αυτό ορίστηκε εξαμελής επιτροπή, υπό την προεδρία του μητροπολίτη, αποτελούμενη από τους: 1) Ιωάννη Ιζέτ - Βέη, 2) Στέφανο Κόρτη, 3) Νικόλαο Αντωνιάδη, 4) Αντώνιο Σμηλητή, 5) Κωνσταντίνο Πολυζωΐδη και 6) Εμμανουήλ Καζαμπάκα.

Τελικά, ως αρχιτέκτονας ορίστηκε ο Γ. Κάλφας, ο οποίος πραγματοποίησε σχετική μελέτη. Το ποσό που προϋπολο-

γιζόταν ότι θα έπρεπε να δαπανηθεί για την πραγματοποίηση των σχετικών εργασιών θεωρήθηκε από τη σχολική Εφορία υπέρογκο.²²

Το ζήτημα συνέχισε να απασχολεί την Ελληνική Κοινότητα της Βέροιας και κατά τη διάρκεια της αρχιερατίας του Μητροπολίτη Βεροίας και Ναούσης Καλλίνικου Δεληκάνη (1911 - 1922).²³ Ο μητροπολίτης Καλλίνικος κατά τη διάρκεια της Συνεδρίας της Εφορείας (των Σχολών) της Βέροιας, η οποία πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 2 Ιανουαρίου 1912, ενημέρωσε τα μέλη για το προϋπολογιζόμενο χρηματικό ποσό που έπρεπε να καταβληθεί για την επισκευή του Παρθεναγωγείου και την ανοικοδόμηση Νηπιαγωγείου στον περίβολό του, το οποίο ανερχόταν στις 700 λίρες Τουρκίας (250 για το Παρθεναγωγείο και 450 για το Νηπιαγωγείο). Ενημέρωσε, επίσης, τα μέλη ότι τα προϋπολογιζόμενα ποσά έχουν αποσταλεί, μαζί με σχετικά γράμματα, προς τον «εν Βουφάλλω Πατριωτικόν Σύλλογον» και προς τον «εν Nogales Arizona έγκριτον συμπολίτην κύριον Αντώνιον Πρωτοψάλτου».²⁴

²² Ταναμπάση, Έκθεση, ταξινόμηση και παρουσίαση, ό.π., 167.

²³ Σοφία Αφεντούλη, Καλλίνικος Δελικάνης, Βιογραφία - Εργογραφία, Θεσσαλονίκη 1998 (ανέκδοτη μεταπτυχιακή εργασία).

²⁴ Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., 1912 Κώδιξ Πρακτικών της Εφορείας αρχόμενος από 2^η Ιανουαρίου του 1912 επί της Αρχιερατείας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας και Ναούσης Κυρίου κ.

8/1/1911) προς τον πρόεδρο του Συλλόγου η «Ομόνοια» στην Αμερική καταχωρείται σε κώδικα της μητρόπολης (βλ. Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., Κώδιξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου, ό.π., 221 - 222).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΑ

Μερικούς μήνες αργότερα, κατά τη διάρκεια της συνεδρίας της Εφορείας, την Τετάρτη 27 Ιουνίου 1912, αποφασίστηκε η λήψη «συντόνων και καταλλήλων επί τούτου μέτρων», από μέρους του μητροπολίτη και της Διευθύνουσας επιτροπής η οποία είχε αναλάβει την πραγματοποίηση των απαραίτητων ενεργειών για την επισκευή του Παρθεναγωγείου και την ανέγερση του Νηπιαγωγείου, αφού, όπως αναφέρεται σε σχετικό πρακτικό της Εφορείας, «όλοι αι ελπίδες περί συνδρομής εκ του Πατριωτικού εν Βουφάλω Συνδέσμου επί ανεγέρσει νέου τοιούτου απέβησαν μάταιαι».²⁵

Το ζήτημα της επισκευής του Παρθεναγωγείου, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της Εφορείας (των Σχολών) της Βέροιας (1912 – 1923), απασχόλησε τους φορείς και την τοπική κοινωνία για αρκετά ακόμη χρόνια, χωρίς τελικά να γίνει εφικτή η ποθούμενη επισκευή, μέχρι και την τελική απόφαση για κατεδάφιση του Παρθεναγωγείου, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά το έτος 1955.²⁶

Το χρονικό διάστημα της «ζωής», λειτουργίας και δράσης του Συλλόγου των Βεροιωτών μεταναστών η «Ομόνοια», στο Buffalo της Αμερικής, δυστυχώς, μας είναι, επίσης, άγνωστο μέχρι στιγμής. Πάντως, αυτό που μπορούμε να υποστηρίξουμε, σχεδόν με βεβαιότητα, είναι το γεγονός ότι οι σχέσεις των Βεροιωτών του Buffalo με τη γενέτειρα ή τον τόπο καταγωγής τους διατηρήθηκαν για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, άσχετα με το αν ο Σύλλογος συνέχιζε να υφίσταται ή όχι.

Κατά τη διάρκεια του Μεσοπόλεμου συνεχίστηκε η αποστολή οικονομικής (κυρίως) αλλά και υλικής βοήθειας, από ομογενείς της Αμερικής προς τους κατοίκους της Βέροιας, όπως προκύπτει και από δημοσιεύματα του τοπικού Τύπου της πόλης.²⁷

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση του ομογενή ευεργέτη²⁸ Αντωνίου Πρωτοψάλτη, ο οποίος υπήρξε

Καλλινίκου, 3.

25 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., 1912 Κώδιξ Πρακτικών της Εφορείας αρχόμενος από 2^α Ιανουαρίου του 1912, ό.π., 21.

26 Βλ. Χριστοδούλου, *Ιστορία της Βέροιας*, ό.π., 92. Βουδούρης, *Ο Βεροιώτης ιερομόναχος*, ό.π., 66.

27 Ενδεικτικά βλ. Αλιάκμων (ψευδώνυμο), «Στους εν Αμερική συμπατριώτας μου», *Εφημερίδα Αστήρ Βερροίας* (Δεκέμβριος 1924) 2.

28 Ο Αντώνιος Πρωτοψάλτης(ου), θεωρούμε (κατά την προσωπική μας εκτίμηση) ότι θα πρέπει να θεωρείται ως ένας από σημαντικούς ευεργέτες της Βέροιας, καθώς, όπως αποδεικνύεται (με βάση τις διαθέσιμες πηγές), συνέβαλε στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της πόλης, όχι μόνο κληροδοτώντας σε αυτή τη μεγάλη περιουσία του (προσφορά η οποία, τελικά, δεν έφτασε ποτέ στη Βέροια, όχι πάντως με δική του υπαιτιότητα) αλλά και λόγω της γενικότερης δράσης και προσφοράς του, προς όφελος της γενέτειρας πόλης του, ως απόδημος της Αμερικής. Ο Αν. Πρωτοψάλτης(ου) υπήρξε, ακόμη, ένας από τους απόδημους που κατόρθωσαν να διακριθούν σε επιχειρηματικό και πολιτικό επίπεδο στην Αμερική, προσφέροντας σημαντική βοήθεια στη Βέροια (κυρίως οικονομική), τόσο ενώ βρισκόταν στη ζωή όσο και μετά από τον θάνατό του. Συνεπώς, έχουμε την άποψη, ότι η ευεργεσία δεν θα πρέπει να μεταφράζεται πάντοτε με «οικονομικούς όρους», αλλά να ερμηνεύεται κυρίως σε συνάρτηση με τη γενικότερη στάση και προσφορά προσώπων που είχαν τη διάθεση και την πρωτοβουλία να προσφέρουν βοήθεια στη γενέτειρα ή τον τόπο καταγωγής

από τους πρώτους μετανάστες από τη Βέροια στην Αμερική, στην περιοχή Nogales της Arizona. Ο Αντώνιος Πρωτοψάλτης(ου) (ή Πρώτου - Proto) κληροδότησε με διαθήκη του στα σχολεία της Βέροιας το ποσό των 190.000 περίπου δολαρίων Αμερικής (περισσότερα από 150.000 \$ σύμφωνα με τον Ι. Παπαδάκη - Στάικο), ποσό που τελικά δεν έφτασε ποτέ στην πόλη λόγω προσβολής της διαθήκης από συγγενείς του, αλλά κυρίως λόγω ολιγωρίας και αντιπαραθέσεων των τοπικών πολιτικών παραγόντων.²⁹

Ενδεικτικό, επίσης, της παραπάνω σχέσης αποτελεί και το γεγονός ότι αρκετά χρόνια αργότερα, κατά το έτος 1964, ο ομογενής Βεροιώτης Αλέξανδρος Χριστοδούλου, ο οποίος ζούσε στο Buffalo των Η.Π.Α., δώρισε στο ναό του αγίου Αντωνίου Βέροιας νέα μικροφωνική και μεγαφωνική εγκατάσταση.³⁰

Συστηματικότερη έρευνα σε αρχεία της Ελλάδας και της Αμερικής θα μπορούσε να φωτίσει ακόμη περισσότερο ζητήματα και πτυχές των σχέσεων μεταξύ των απόδημων με τον τόπο της καταγωγής τους. Ελπίζουμε να βρεθούν στο μέλλον ερευνητές οι οποίοι θα παρουσιάσουν και θα αξιοποιήσουν πληροφορίες προερχόμενες από περισσότερα αρχεία.

2.

«ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΑΟΥΣΣΑΙΩΝ “Η ΟΜΟΝΟΙΑ” ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ (NEW YORK) ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Naoussaion Naoussa Society, Inc.

Organized 1909

NEW YORK, N. Y.



Στις 25 Μαρτίου 1910 ο μητροπολίτης Βεροίας και Ναούσης Λουκάς Πετρίδης, ζήτησε από τον αρχιερατικό επίτροπο της Νάουσας, π. Νεόφυτο, να αποστείλει στη μητρόπολη «ακριβή κατάλογο» στον οποίο θα αναγράφονταν τα στοιχεία των Ναουσαίων μεταναστών στην Αμερική.³¹ Ο

τους, εξωθεσμικά και χωρίς ανταποδοτικά κίνητρα. Θεωρούμε ότι ο Πρωτοψάλτης(ου) συγκεντρώνει πλήρως τα παραπάνω στοιχεία.

29 Βλ. Ανώνυμος, «Το Κληροδότημα Πρωτοψάλτου», *Εφημερίδα Αστήρ Βερροίας* (23 Νοεμβρίου 1924) 1, 4. Παπαδάκης - Στάικος, *Μισός αιώνας*, ό.π., 202 – 203.

30 Παντελεήμων Καλπακίδης (μητροπολίτης Βεροίας και Ναούσης), *Ιστορία και προσφορά του ιερού ναού αγίου Αντωνίου πολιούχου Βεροίας*, Βέροια 2004, 41.

31 Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., Κώδιξ επαρχιακής Αλληλογραφίας επί Μητροπολίτου Κοσμά Ευμορφόπουλου, ό.π., 163.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

μεγάλος αριθμός μεταναστών από τη Νάουσα προς την Αμερική είχε ως αποτέλεσμα τη «δημογραφική συρρίκνωση» του χριστιανικού στοιχείου της πόλης, η οποία έχασε ένα μεγάλο ποσοστό του δυναμικού των νέων κατοίκων της.

Οι Ναουσαίοι μετανάστες της Αμερικής συνέβαλλαν σημαντικά στην πολιτισμική και κοινωνική ανάπτυξη της γενέτειρας πόλης τους, προσφέροντας χρηματικά ποσά για την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων, όπως υπήρξαν η ανέγερση σχολείου στον περίβολο της εκκλησίας του αγίου Μηνά, η κατασκευή καμπαναριού στο ναό της Υπαπαντής και η γενικότερη ενίσχυση (κυρίως οικονομική) των κατοίκων της πόλης.³²

Πολλοί από τους μετανάστες στην Αμερική, από τη Νάουσα και τα γύρω χωριά, φαίνεται ότι επέλεξαν ως τόπο διαμονής και εργασίας τη Νέα Υόρκη. Οι μετανάστες αυτοί, στα 1909, ίδρυσαν τον «Αλληλοβοηθητικό Σύλλογο Ναουσσαίων "η Ομόνοια"», με έδρα τη Νέα Υόρκη.³³ Ως ιδρυτής και πρώτος πρόεδρος του Συλλόγου εμφανίζεται ο Γεώργιος Π. Σιάτρης (ή Σιατρίδης), ενώ την ίδια περίοδο Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου διετέλεσε ο Χρίστος Βογιατζής.³⁴ Σύμφωνα με τον Στέργιο Αποστόλου, ο οποίος βασίζεται σε επιστολή Ναουσαίων μεταναστών της Νέας Υόρκης προς τον Λαϊκό Σύνδεσμο της Νάουσας, με ημερομηνία 22/11/1909, η ίδρυση του Συλλόγου η «Ομόνοια» έγινε με προτροπή του Λαϊκού Συνδέσμου, με τον οποίο οι μετανάστες συνέχισαν να διατηρούν στενές σχέσεις.³⁵

Στα τέλη του 1911 (πιθανότατα κατά τον μήνα Νοέμβριο) πραγματοποιήθηκαν εκλογές για την ανάδειξη του νέου δωδεκαμελούς Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου, από τις οποίες αναδείχθηκαν τα εξής πρόσωπα: Χρ. Κ. Βογιατζής (πρόεδρος), Κ. Κόμνης (αντιπρόεδρος), Α. Καραμπατζής (ταμίας), Β. Κανταρτζής (γενικός γραμματέας), Γ. Σ. Χωνός (ειδικός γραμματέας), Ι. Κουτσουφλιάκος (σύμβουλος), Ι. Μυλωνάς (σύμβουλος), Θ. Νωΐδης (σύμβουλος), Α. Τσιλιάλης (σύμβουλος), Δ. Πένης (σύμβουλος), Μ. Κοντούλας (σύμβουλος) και Δ. Κώμνης (εισπράκτωρας).³⁶

Σημαντική υπήρξε η συμβολή του Συλλόγου στην ανέγερση της Ελληνικής Σχολής, η οποία χτίστηκε κοντά στον ναό του αγίου Μηνά μεταξύ των ετών 1911 – 1926, όπως προκύπτει και από επιγραφή του σχολείου.³⁷

Ο Σύλλογος εξακολουθεί να διατηρεί σχέσεις με τη Νάουσα τουλάχιστον μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του 1960, όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από επιστολή του Διοικητικού του Συμβουλίου προς την «Αγαθοεργό Αδελ-

φότητα Κυριών Ναούσης», στις 5 Δεκεμβρίου 1968. Με την επιστολή εκφράζονται ευχές από τους απόδημους Ναουσαίους της Αμερικής προς τους κατοίκους της Νάουσας και αποστέλλεται προς την αδελφότητα το ποσό των 50\$ «διά τας εορτάς των Χριστουγέννων». Την περίοδο αυτή ο Σύλλογος εμφανίζεται με την επωνυμία «Naoussaion Naoussa Society, Inc – NEW YORK». Η «Αγαθοεργός Αδελφότητα Κυριών Ναούσης» συμπεριέλαβε τον Σύλλογο μεταξύ των «Δωρητών και Ευεργετών» της.³⁸

3.

**«ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΑΟΥΣΣΑΙΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"»
(“NAOUSSAION ASSOCIATION SAINT JAMES”)
ΣΤΗ ΒΟΣΤΟΝΗ (BOSTON) ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ**

**NAOUSSAION ASSOCIATION
“Saint James”**

**PAN-MACEDONIAN CHAPTER No. 15
“Agius Demetrios”**

355 COLUMBUS AVE. • BOSTON 16, MASS.



Ένας ακόμη Σύλλογος Ναουσαίων μεταναστών στην Αμερική, ιδρύθηκε το 1909 στη Βοστώνη, με την επωνυμία «Naoussaion Association “Saint James” – Σύνδεσμος Ναουσσαίων ο Άγιος Δημήτριος».³⁹

Τα μέλη του Συλλόγου πραγματοποίησαν κατά το έτος 1911 έρανο για την ανέγερση της νέας (Ελληνικής) Σχολής της Νάουσας και συνέλεξαν το ποσό των 109.5 αγγλικών λιρών, το οποίο απέστειλαν (με επιταγή) στην «Επιτροπή ανεγέρσεως της σχολής».⁴⁰ Το όνομα του Συλλόγου αναγράφεται και σε επιγραφή του σχολείου, μεταξύ άλλων συνδρομητών για την ανέγερσή του.⁴¹

Ο «Σύνδεσμος Ναουσσαίων ο Άγιος Δημήτριος» με έδρα τη Βοστώνη, όπως συνέβη και με τον Σύλλογο Ναουσαίων της Νέας Υόρκης η «Ομόνοια», μπλέχθηκε στις πολιτικές διαμάχες που είχαν ξεσπάσει στη Νάουσα από τα τέλη της Οθωμανικής περιόδου, παίρνοντας το μέρος του Λαϊκού Συνδέσμου της πόλης.⁴²

32 Βλ. Μανώλης Βαλσαμίδης, *Ψηφίδες*, τ. 3, Νάουσα 2009, 199 – 201.

33 Βλ. Βαλσαμίδης, *Ψηφίδες*, ό.π., 279 – 281.

34 Ο Μ. Βαλσαμίδης παραθέτει και κατάλογο ορισμένων μεταναστών από τη Νάουσα στην Αμερική, καθώς και ονόματα άλλων Ναουσαίων μεταναστών, μερικοί από τους οποίους, προφανώς, συνδέθηκαν και με τους συλλόγους των απόδημων που συστήθηκαν στις Η.Π.Α. (βλ. Βαλσαμίδης, *Ψηφίδες*, ό.π., 199 – 204, 281).

35 Στέργιος Αποστόλου, “Η εμπλοκή της Ι. Μ. Βερούας και Ναούσης στις πολιτικές διαμάχες της Νάουσας (1906 – 1912)”, *Προσωπογραφικά και Ιστορικά*, Βέροια 2009, 326.

36 Ο Άγνωστος, “Οι εν Αμερική σύνδεσμοι των Ναουσαίων”, *Εφημερίδα Μακεδονία* (1 Δεκεμβρίου 1911) 2.

37 Βλ. σχετικά Γεώργιος Στογιόγλου, “Η εκπαιδευτική δραστηριότητα των Ναουσαίων”, *Νάουσα 19^{ος} – 20^{ος} αι.*, Νάουσα 1999, 129.

38 Βλ. Αγαθοεργός Αδελφότης Κυριών Ναούσης, *Εκατοντάχρονα 1905 – 2005. 100 χρόνια αδιάλειπτης δράσης και προσφοράς*, Νάουσα 2005, 77, 79.

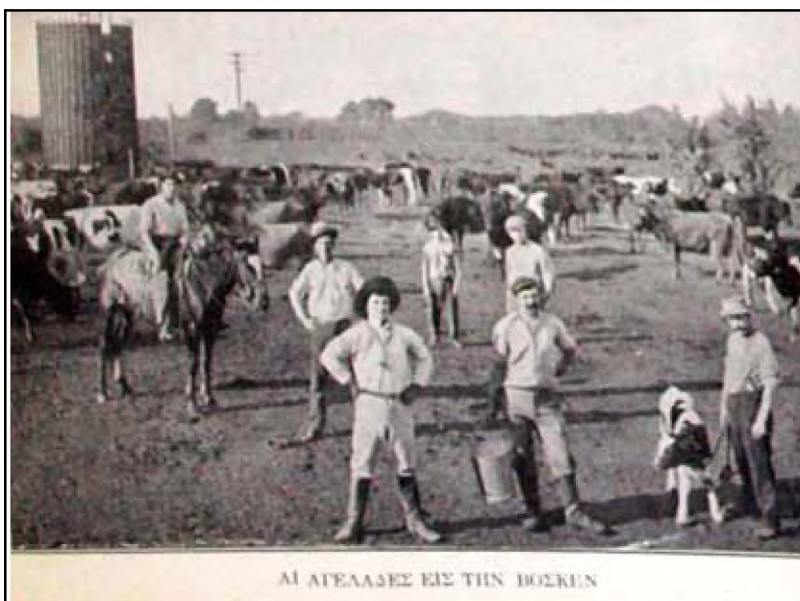
39 Βλ. Αγαθοεργός Αδελφότης Κυριών Ναούσης, *Εκατοντάχρονα*, ό.π., 5, 76, 77, 79, 81.

40 Ο Άγνωστος, “Οι εν Αμερική σύνδεσμοι των Ναουσαίων”, ό.π., 2.

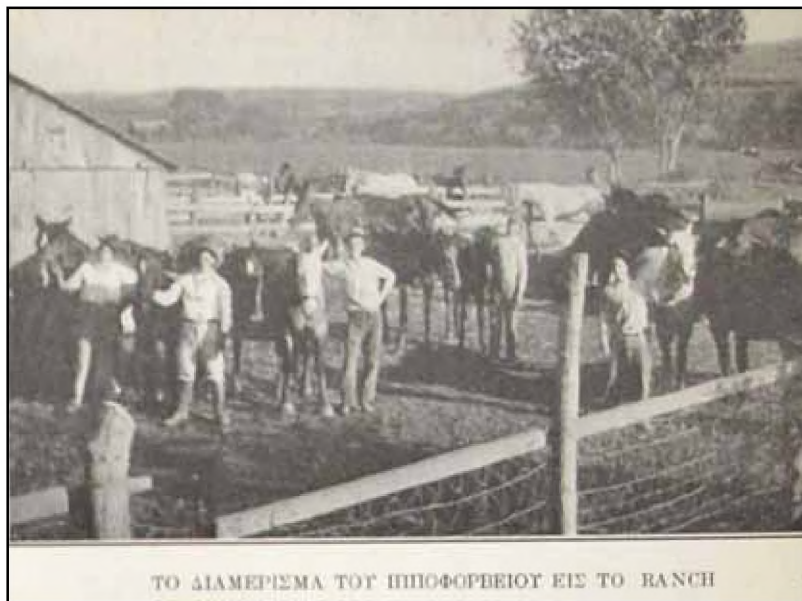
41 Στογιόγλου, “Η εκπαιδευτική δραστηριότητα των Ναουσαίων”, ό.π., 129.

42 Αποστόλου, “Η εμπλοκή της Ι. Μ. Βερούας και Ναούσης”,

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



ΑΙ ΑΓΕΛΑΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΣΚΗΝ



ΤΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΠΟΦΟΡΒΕΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ RANCH



Η ΑΥΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΑΝΗΝ—ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΟ ΑΡΜΕΓΜΑ



ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΚΑΜΟΥΤ ΕΛΛΗΝ ΒΟΤΚΟΛΑΣ ΜΕΤΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΙΟΦΟΝ

Έλληνες γεωργοί και κτηνοτρόφοι της Αμερικής

Στα 1954 ως πρόεδρος του Συλλόγου εμφανίζεται ο Βασίλειος Ζάμος. Στις 6 Απριλίου 1954 ο Σύλλογος απέστειλε, ενόψει των εορτών του Πάσχα, προς την «Αγαθοεργό Αδελφότητα Κυριών Ναούσης» το ποσό των 200\$, το οποίο συγκεντρώθηκε από έρανο μεταξύ των μελών του Συλλόγου, με σκοπό τα χρήματα αυτά να «διανεμηθώσιν εις τους πτωχούς της πατρίδος μας Ναούσης».

Μερικά χρόνια αργότερα, στις 5 Ιανουαρίου 1976, ο Σύλλογος συνέδραμε και πάλι οικονομικά την «Αγαθοεργό Αδελφότητα Κυριών Ναούσης», με το ποσό των 50\$. Την περίοδο αυτή (1976) ως πρόεδρος του Συλλόγου εμφανίζεται ο Κωνσταντίνος Ιατρού. Η «Αγαθοεργός Αδελφότητα Κυριών Ναούσης» συμπεριέλαβε και αυτόν τον Σύλλογο μεταξύ των «Δωρητών και Ευεργετών» της.⁴³

4.

«ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΛΙΝΔΡΙΝΩΝ "Η ΠΡΟΝΟΙΑ"» ΣΤΟ BUFFALO ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γύρω στα τέλη της δεκαετίας του 1900 (ca 1909 – 1912) δη-

ό.π., 326 – 327. Ο Αποστόλου δημοσιεύει και τμήμα επιστολής Ναουσαίων μεταναστών από τη Βοστώνη προς τον Λαϊκό Σύνδεσμο της Νάουσας, με ημερομηνία 27/3/1910.

⁴³ Αγαθοεργός Αδελφότης Κυριών Ναούσης, *Εκατοντάχρονα*, ό.π., 77.

μιουργείται στην πόλη Buffalo των Η.Π.Α. ένας ακόμη Σύλλογος μεταναστών της ευρύτερης περιοχής, τον οποίο αποτελούσαν μετανάστες από το χωριό Κολινδρός της επαρχίας Κίτρους, με την επωνυμία «Αλληλοβοηθητικός Σύνδεσμος "η Πρόνοια"».

Οι μέχρι στιγμής πληροφορίες για την ίδρυση και τη δράση του Συλλόγου είναι εξαιρετικά φτωχές. Εντούτοις, αυτό που μπορούμε να υποστηρίξουμε με βεβαιότητα είναι το γεγονός ότι οι μετανάστες αυτής της περιόδου, τόσο από τις πόλεις, όσο και από τα χωριά της Οθωμανικής επικράτειας, επιδίωξαν να συνασπιστούν σε Συλλόγους, ακόμη και σε περιπτώσεις που ο αριθμός των μελών τους (με βάση τα κριτήρια καταγωγής) ήταν μικρός.

Ο Σύλλογος των Κολινδρινών η «Πρόνοια» γνωρίζουμε ότι ενίσχυσε οικονομικά τους κατοίκους του τόπου καταγωγής των μελών του, προκειμένου να συνεχίσουν τις εργασίες ανοικοδόμησης του νέου σχολείου του χωριού, κατά το έτος 1912, στέλνοντας από την Αμερική συναλλαγματική με το ποσό των 1.000 δολαρίων. Η πράξη αυτή των απόδημων της Αμερικής εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους κατοίκους του Κολινδρού, οι οποίοι εξέφρασαν τις ευχαριστίες τους προς τον Σύλλογο μέσα από τον Τύπο της Θεσσαλονίκης.⁴⁴

⁴⁴ Βλ. Η Εφοροδημογεροντία Κολινδρού, «Γενναία δωρεά», *Εφημερίδα Μακεδονία* (14 Μαρτίου 1912) 3.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

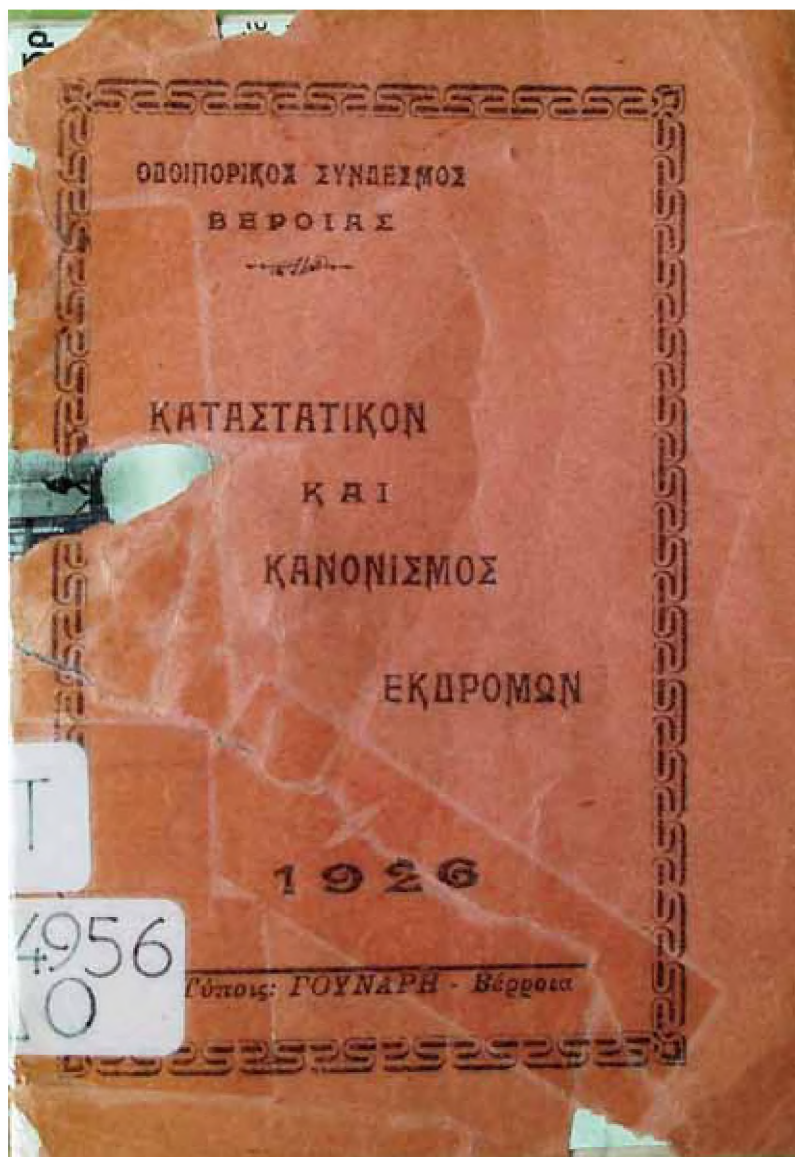
ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΙ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ Α' ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ.

Του Εμμανουήλ Ευνάδα
Προέδρου Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Μια από τις συνήθειες των Βεροιωτών ήταν οι εξορμήσεις ή εκδρομές προκειμένου να γνωρίσουν το φυσικό κάλος της γύρω και της ευρύτερης περιοχής καθώς επίσης και να επισκεφτούν τόπους ιστορικού ενδιαφέροντος. Η συνήθεια αυτή φαίνεται να είναι αρκετά παλιά και αυτό αποδεικνύεται τόσο από διάφορα κείμενα τα οποία μας παρουσιάζουν τις συνήθειες και τον τρόπο ζωής των Βεροιωτών όσο και από τον τοπικό τύπο της εποχής. Πιο συγκεκριμένα πληροφορίες για εξορμήσεις βεροιωτών μας δίνει στα κείμενά του ο Στέλιος Σβαρνόπουλος, περιγράφοντας εκδρομές σε διάφορα εξοχικά θέρετρα της Βέροιας. Εκτός όμως από αυτές τις περιπτώσεις παρατηρούμε και την οργάνωση των πολιτών σε συλλόγους με σκοπό τη σύνδεση των πολιτών με τη φύση, τη γνωριμία τους με άγνωστα μέρη της Μακεδονίας και της Ελλάδας γενικότερα, καθώς επίσης και την ευαισθητοποίησή τους σε πολιτιστικά θέματα, όπως π.χ. η διάσωση μνημείων κ.α.

Η οργανωμένη κίνηση των πολιτών ξεκίνησε αρκετά νωρίς. Πρώτος γνωστός σύνδεσμος εμφανίζεται ο Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βέροιας¹. Ο Οδοιπορικός σύνδεσμος ιδρύθηκε το 1926 με έδρα τη Βέροια και επικυρώθηκε από το Πρωτοδικείο της πόλης στις 26 Μαΐου 1926². Σύμφωνα με το άρθρο 1 του καταστατικού του συνδέσμου, σκοπός του ήταν «...να έμπνευση εις τὰ μέλη αὐτοῦ τὴν ἀγάπην τῆς φύσεως, νὰ γνωρίσῃ εἰς αὐτὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐν γένει καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν μελέτην, διαφύλαξιν καὶ διάσωσιν τῶν μνημείων, ἐκκλησιῶν, τάφων καὶ ἐν γένει παντὸς ὅ,τι συνδέεται κατὰ παράδοσιν, θρυλικῶς καὶ λαογραφικῶς μετὰ τὴν παλαιότητα καὶ ἀρχαιότητα, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς πεζοπορίας, εἰς τὴν διαφήμισιν τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς Βέροιας καὶ τῆς Μακεδονίας ἐν γένει καὶ τὴν προσέλκυσιν ξένων εἰς ταύτην καὶ νὰ συντείνῃ εἰς τὸν ἐξωραϊσμόν τῶν αξιοθέατων τοπίων τῆς Βέροιας καὶ γενικῶς τῆς Μακεδονίας διὰ τῆς εἰς αὐτὰ κατασκευῆς διαφόρων ἔργων».

Όπως, εύκολα γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω ο σκοπός του συνδέσμου ήταν πολλαπλός. Από τη μια εκπαιδευτικός, αφού στόχευε στη μελέτη, διαφύλαξη και διάσωση της ιστορίας του πολιτισμού και της λαογραφίας τόσο της Βέροιας, όσο και της ευρύτερης περιοχής και από την άλλη φυσιολατρικός, αφού στόχευε στη σύνδεση των ανθρώπων με το φυσικό περιβάλλον. Τέλος, μπορούμε να πούμε ότι ο σύνδεσμος ενδιαφέρονταν και για την ανάπτυξη της περι-



οχής και ειδικότερα την τουριστική της ανάπτυξη, μιας και ένας από τους σκοπούς του σχετίζονταν με την προσέλκυση τουριστών και τη δημιουργία έργων υποδοχής τους, κοντά στα αξιοθέατα της περιοχής. Ιδιαίτερα ο τελευταίος στόχος φαντάζει πρωτοποριακός για τη Βέροια του 1926.

Οι παραπάνω σκοποί επιτυγχάνονταν με μια σειρά δραστηριοτήτων που σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού ήταν οι διαλέξεις, οι ομιλίες και οι ανακοινώσεις, η χάραξη τοπογραφικών χαρτών, η προκήρυξη και διεξαγωγή κάθε είδους διαγωνισμού, η διεξαγωγή αθλητικών αγώνων, οι εκδόσεις και ιδιαίτερα οι εκδρομές, καθώς επίσης και οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα αποφασιστεί από το Δ.Σ. και συντελεί στην επίτευξη του σκοπού του συνδέσμου³.

Ο Οδοιπορικός Σύνδεσμος διέθετε δικό του έμβλημα το οποίο ήταν κυκλικό και στο κέντρο ήταν σχεδιασμένα δύο μνημεία της Βέροιας, το Βήμα του Αποστόλου Παύλου και ο πύργος της Βασίλισσας Βεργίνας. Τούτο όφειλαν τα μέλη του συνδέσμου να το φορούν στις επίσημες γιορτές καθώς επίσης και στις εξορμήσεις του⁴.

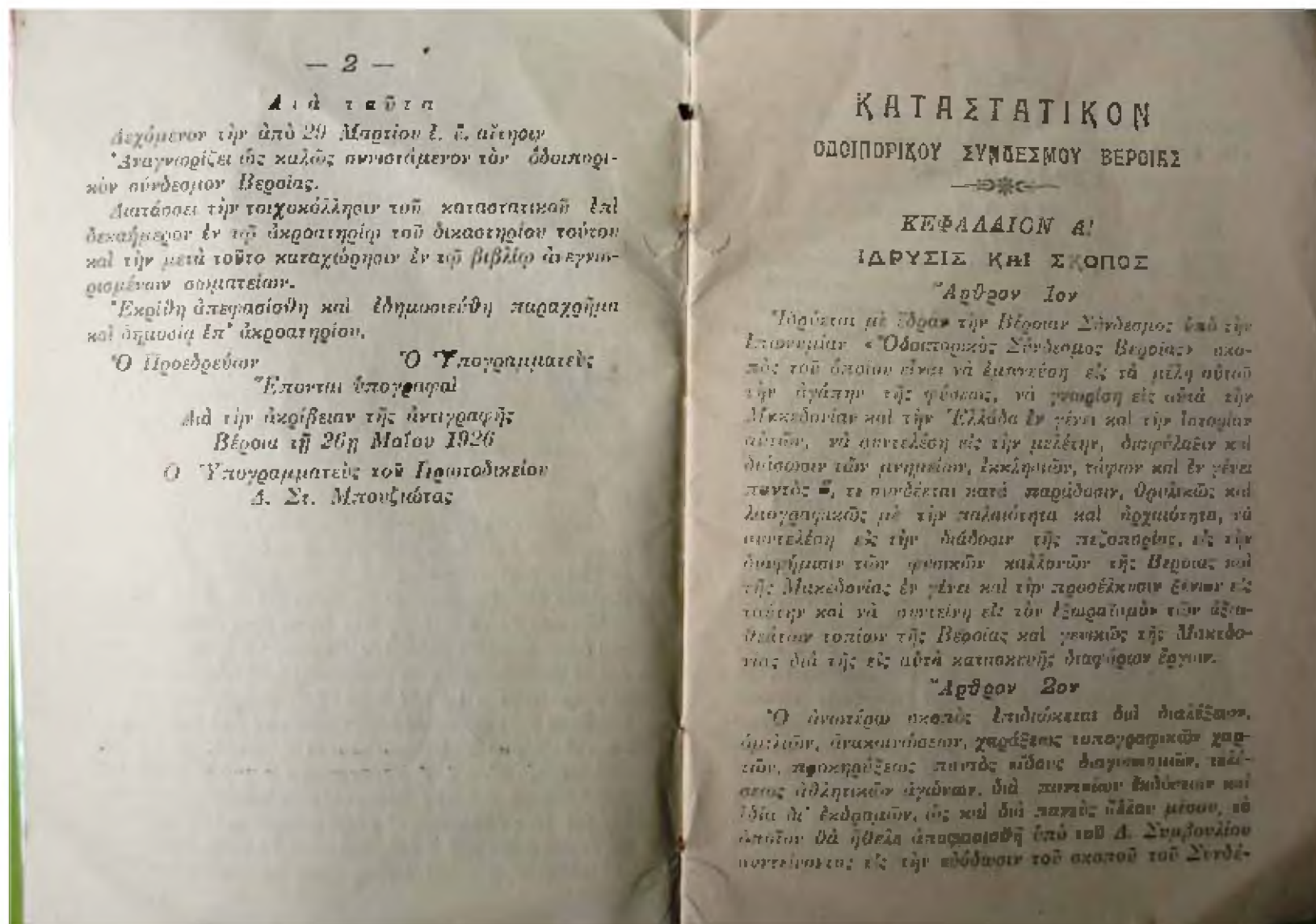
³ Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βέροιας, ο.π., σ.σ. 3-4.

⁴ Κεφάλαιο Ζ', Άρθρα 18, 19, Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βέροιας, ο.π., σ.σ. 11-12.

¹ Το καταστατικό του συλλόγου εκδόθηκε σε έντυπη μορφή από τα Τυπογραφεία Γούναρη, στη Βέροια το 1926, (Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βέροιας, Καταστατικὸν καὶ Κανονισμὸς Ἐκδρομῶν, Βέροια, 1926). Σήμερα ένα αντίτυπο αυτής της έκδοσης περιλαμβάνεται στη συλλογή της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Βέροιας, όπου και το εντοπίσαμε και παραθέτουμε τις πληροφορίες.

² Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βέροιας, ο.π., σ. 2.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Το καταστατικό υπογράφουν εννέα ιδρυτικά μέλη, στις 24 Μαρτίου 1926. Τα ονόματα αυτών ήταν τα εξής: Αντ. Σαρρής Σαρρηκωστής, Κωνσταντίνος Παπαχατζής, Αντώνιος Μιχαηλίδης, Πάυλος Πανίδης, Βασίλ. Χατζηγεμμανουήλ, Ιωάννης Ποτήρης, Ιωάννης Κέσσογλου, Νικόλαος Ψωμάς, Γρηγόριος Καρατζιόγλου⁵.

Σε ορισμένους από τους παραπάνω αποδόθηκαν τα αξιώματα του Διοικητικού Συμβουλίου (προσωρινού)⁶ ως εξής: Π. Πανίδης – Πρόεδρος, Β. Χατζηγεμμανουήλ – Αντιπρόεδρος, Αντ. Σαρρής – Σαρρηκωστής – Γραμματέας, Ι. Ποτήρης – Έφορος, Ι. Κέσσογλου – Ταμίας, ενώ οι Αντ. Μιχαηλίδης και Κ. Παπαχατζής ορίστηκαν ως σύμβουλοι.

Εκτός από το καταστατικό του συνδέσμου, στην έκδοση περιλαμβάνεται και ο Κανονισμός των Εκδρομών. Ο κανονισμός αποτελείται από 6 κεφάλαια και 22 άρθρα. Τα κεφάλαια αυτά αναφέρονται στις εκδρομές του συνδέσμου οι οποίες ανακοινώνονται και προωθούνται με ευθύνη του προεδρείου, στις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του προεδρείου και του εφόρου, στις υποχρεώσεις όσων παρακολου-

θούν τις εκδρομές, στη συμμετοχή των μελών, στη χρηματική διαχείριση και τέλος σε ορισμένες απαγορεύσεις.

Από τον τύπο της εποχής πληροφορούμαστε τη δραστηριότητα του συνδέσμου⁷. Στο φύλλο του Αστέρρα στις 18 Απριλίου 1926, και πριν ακόμη αναγνωριστεί ο σύνδεσμος επίσημα από το πρωτοδικείο, δημοσιεύεται ανακοίνωση περί της πρώτης δραστηριότητας των μελών του, τα οποία εξέδραμον από πρωΐας εις Αη Ήλιαν. Η εκδρομή πραγματοποιήθηκε στις 11 Απριλίου 1926⁸.

Επόμενη δραστηριότητα του Οδοιπορικού Συνδέσμου ήταν η ημερήσια εκδρομή στην Έδεσσα, η οποία πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 8 Αυγούστου 1926. Η εκδρομή ανακοινώθηκε ήδη από την έκδοση του φύλλου του Αστέρρα στις 25 Ιουλίου όπου καλούνταν όλοι να συμμετέχουν σε αυτήν⁹. Σύμφωνα με το δημοσίευμα της ίδιας εφημερίδας της 22 Αυγούστου η εκδρομή άφησε άριστες εντυπώσεις σε όλους τους συμμετέχοντες, μεταξύ των οποίων ήταν ο μέραρχος Ηλίας Πολίτης και άλλες στρατιωτικές και πολιτικές αρχές¹⁰.

Άλλη δραστηριότητα του συνδέσμου ήταν η εκδρομή του στη Φλώρινα, η οποία πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο του 1926. Η προγραμματισμένη εκδήλωση του συνδέσμου

⁷ Την εποχή αυτή στη Βέροια εκδίδεται μόνο η εφημερίδα Αστήρ της Βέροιας, η οποία και αποτελεί πηγή για τη δραστηριότητα του Οδοιπορικού Συνδέσμου.

⁸ ΑΣΤΗΡ, 18-4-1926, σ. 1.

⁹ ΑΣΤΗΡ, 25-7-1926, σ. 1.

¹⁰ ΑΣΤΗΡ, 22-8-1926, σ. 1.

⁵ Οδοιπορικός Σύνδεσμος Βεροίας, ο.π., σ. 13.

⁶ Δεν γνωρίζουμε αν τα μέλη αυτά αποτελούσαν το εκλεγμένο Δ.Σ. του συνδέσμου. Οι συγκεκριμένοι υπογράφουν το καταστατικό που προέκυψε από τη Γεν. Συνέλευση της 24 Μαρτίου 1926. Με δεδομένο ότι το σωματείο αναγνωρίστηκε στις 26 Μαΐου 1926, είναι πολύ πιθανόν οι παραπάνω να αποτέλεσαν το προσωρινό Δ.Σ. του συνδέσμου, το οποίο έκανε όλες τις ενέργειες αναγνώρισης του σωματείου.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

είχε προβληθεί μέσω του Αστέρα, στο φύλλο της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 1926¹¹. Και αυτή η εκδρομή έτυχε μεγάλης συμμετοχής πολιτών τόσο από τη Βέροια, όσο και από τις γειτονικές περιοχές Νάουσα, Αριδαία, Έδεσσα και Κοζάνη¹².

Το χειμώνα του 1927 ο Οδοιπορικός Σύνδεσμος πραγματοποίησε και άλλες εκδηλώσεις οι οποίες προβλέπονται για την προαγωγή των σκοπών του. Πιο συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν δύο διαλέξεις στις 29 Ιανουαρίου και στις 3 Απριλίου 1927. Ομιλητές ήταν ο μητροπολίτης Βεροίας Σωφρόνιος, ο οποίος εισηγήθηκε το θέμα «Η Βέροια από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα», και ο κ. Εμμ. Βελτισίδης, ο οποίος εισηγήθηκε το θέμα «το Γεν. ένστικτον (sic) εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτήρος». Και οι δύο διαλέξεις πραγματοποιήθηκαν σε αίθουσες του Γυμνασίου Βεροίας και η απήχηση που είχαν στο κοινό ήταν μεγάλη¹³.

Αυτή είναι και η τελευταία παρουσία του Οδοιπορικού Συνδέσμου Βεροίας στον τοπικό τύπο. Περισσότερες πληροφορίες για τον σύνδεσμο δεν διαθέτουμε. Είναι πολύ πιθανόν η δραστηριότητα του να έπαψε μιας και τα επόμενα χρόνια δεν φαίνεται να πραγματοποιούνταν παρόμοιες εκδηλώσεις¹⁴.

11 ΑΣΤΗΡ, 5-9-1926, σ. 1.

12 ΑΣΤΗΡ, 3-10-1926, σ. 1.

13 ΑΣΤΗΡ, 16-01-1927, σ. 1, 6-2-1927, σ.2, 13-3-1927, σ.2, 10-4-1927, σ. 1.

14 Από μεταγενέστερο δημοσίευμα του Αστέρα, του 1934, πληροφορούμαστε ότι ο Οδοιπορικός Σύνδεσμος είχε εκλείψει. «Από την εκδρομή Κωστοχωρίου», ΑΣΤΗΡ, 30-8-1934, σ. 2.

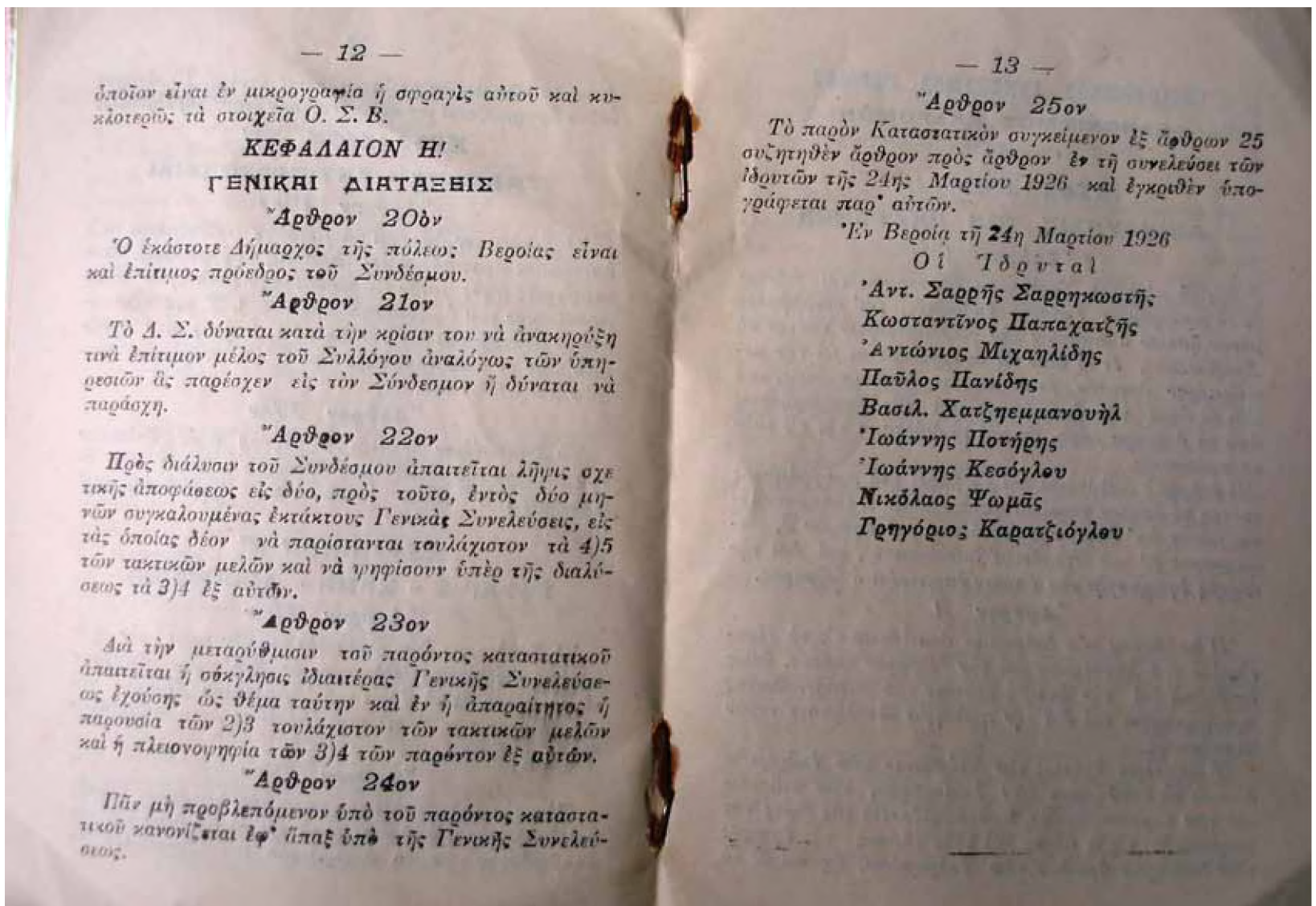
Τα επόμενα χρόνια, όπως προκύπτει από τον τοπικό τύπο, δεν παρατηρείται οργανωμένη οδοιπορική ή τουριστική κίνηση, παρά μόνο μεμονωμένες προσπάθειες εξορμήσεων διαφόρων ομάδων ή συλλόγων¹⁵.

Σε δημοσίευμα του 1934 εμφανίζεται μια ομάδα ατόμων με την επωνυμία «Φίλοι της εξοχής του πρασίνου». Δεν γνωρίζουμε αν η συγκεκριμένη κίνηση ήταν οργανωμένη και αναγνωρισμένη. Το δεδομένο είναι ότι δραστηριοποιείται στο συγκεκριμένο τομέα και καλεί και άλλους πολίτες με παρόμοια ενδιαφέροντα να συμμετέχουν στην εκδρομή που πρόκειται να διοργανώσουν, στο Κωστοχώρι¹⁶. Η εκδρομή πραγματοποιήθηκε και σύμφωνα με τον απολογισμό της σ' αυτή συμμετείχαν πολλοί κάτοικοι της Βεροίας, οι οποίοι με την καθοδήγηση του Μιχαηλίδη (sic) είχαν την ευκαιρία να περάσουν μια ξένοιαστη μέρα στις εξοχές της πόλης.

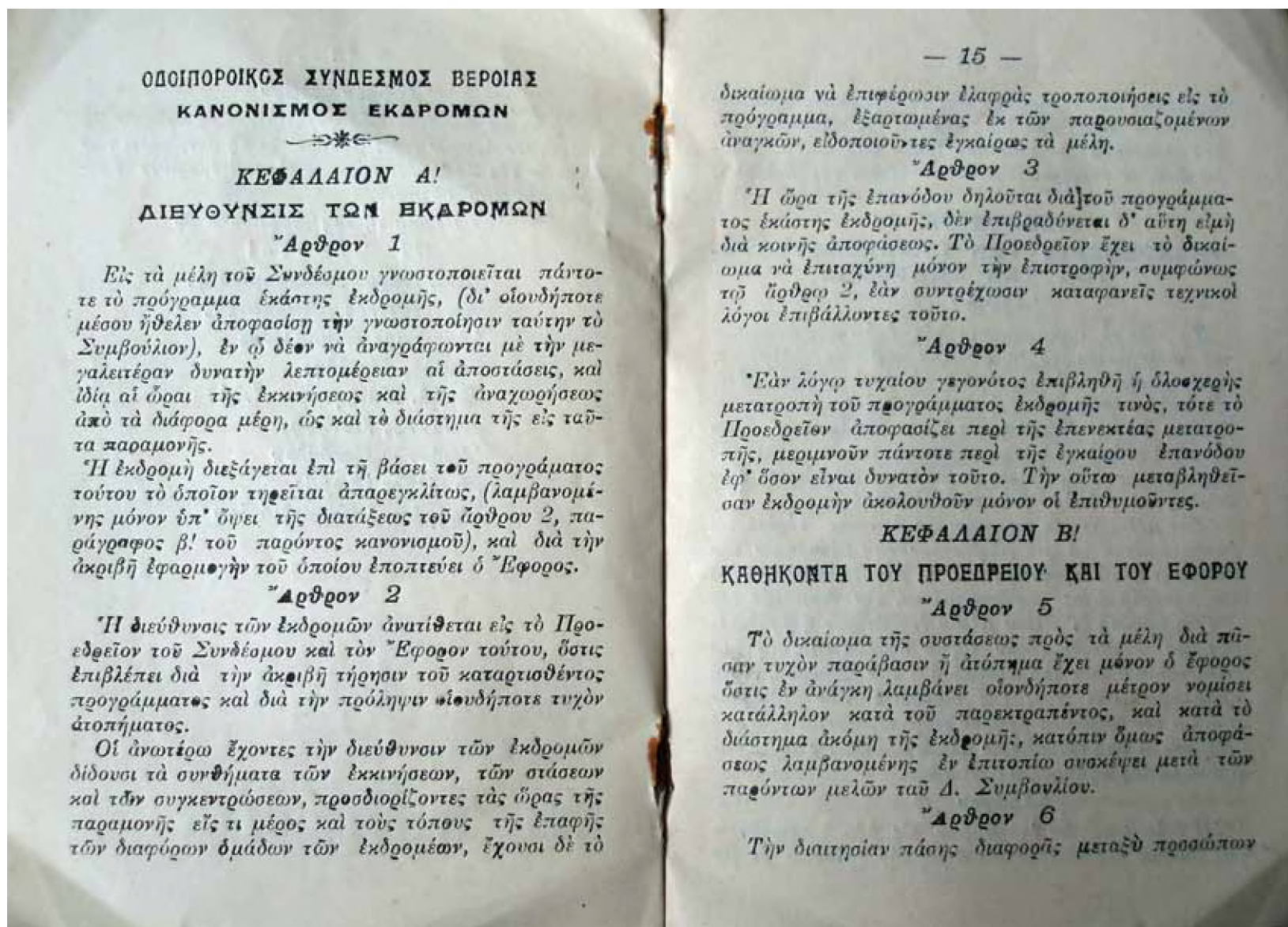
Το ενδιαφέρον των πολιτών της Βεροίας για παρόμοιες εκδηλώσεις επιβεβαιώνει και ο Αν. Χριστοδούλου αναφερόμε-

15 «Εκδρομή εις τα γύρω χωριά», ΑΣΤΗΡ, 8-6-1933, σ.2, «Εκδρομή Αλκιμών», ΑΣΤΗΡ, 19-7-1933, σ. 4, «Κίνησις του Εθνικού Σώματος Ελλ. Αλκιμών», ΑΣΤΗΡ, 26-7-1933, σ. 3, «Εκδρομή Φιλοπροοδευτικού Συλλόγου Μέγας Αλέξανδρος», ΑΣΤΗΡ, 23-8-1933, σ. 2, «Εκδρομή φιλοπτώχου αδελφότητος κυριών, εις Αθήνας», ΑΣΤΗΡ, 19-8-1937, σ. 1, «Εκδρομή εις Αθήνας», ΑΣΤΗΡ, 25-8-1937, σ. 4, «Αι κυραίαι και δεσποινίδες της φιλοπτώχου αδελφότητος κυριών Βεροίας εξέδραμον εις Αθήνας», ΑΣΤΗΡ, σ. 1.

16 «Εκδρομή εις Κωστοχώρι», ΑΣΤΗΡ, 16-8-1934, σ.σ. 3-4.



ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



νος στην ίδρυση του τουριστικού ομίλου Βέροιας¹⁷. Σύμφωνα με τον Χριστοδούλου, ο ίδιος για πολλά χρόνια, μέσω των τοπικών εφημερίδων και αυτών της Θεσσαλονίκης, προσπαθούσε να διεγείρει το ενδιαφέρον, κυρίως, της νεολαίας, να εκτιμήσουν τη μεγάλη αξία της Βέροιας, από άποψη φυσικών καλλονών, ιστορικής και τουριστικής¹⁸.

Ο πόθος του εκπληρώθηκε το 1937 με την ίδρυση του Τουριστικού Ομίλου Βέροιας (Τ.Ο.Β.), σκοπός του οποίου ήταν η διαφήμιση των φυσικών καλλονών της Βέροιας. Έδρα του συλλόγου ήταν η αίθουσα της Ελίας, στην οποία κάθε εβδομάδα γινόταν διάφορες εκδηλώσεις¹⁹.

Επίτιμος πρόεδρος του Τ.Ο.Β. ήταν ο νομάρχης Ημαθίας Κων. Σερεπίσος, ενώ το Δ.Σ. απαρτιζόταν από τους Δημήτριο Βλαχόπουλο – Πρόεδρο, Ηλία Κωνσταντινίδη – Γεν. Γραμματέα, Ευαγγελία Σακκά – Ταμία, Παντελή Καλαμάτα – Έφορο εκδρομών, Εμμανουήλ Καλογήρου – Διαχειριστή, Ιωάννη Μάτσο – Επόπτη έργων και Στυλ. Μουντάκη²⁰.

Στη δράση του συλλόγου αναφέρεται ο άλλος Βεροιώτης συγγραφέας Στέφανος Ζάχος. Σύμφωνα με το Ζάχο ο Τ.Ο.Β. επί χρόνια έδωσε ζωή στην πόλη με την άρτια διοργάνωση του φεστιβάλ παραγωγής, το οποίο ξαναζωντάνεψε παλιά 17 Αν. Χριστοδούλου, *Ιστορία της Βέροιας*, Βέροια, 1960, σ.σ. 127-128.

18 Αν. Χριστοδούλου, ο.π.

19 «Ίδρυσις Τουριστικού Ομίλου Βέροιας», *ΑΣΤΗΡ*, 6-1-1937, σ. 4.

20 Στέφανος Ζάχος, ο.π., σ. 134.

ωραία χρόνια²¹. Μεταξύ των δραστηριοτήτων που ανέπτυξε ο Τ.Ο.Β. ήταν η έκδοση δελτίου ενημέρωσης με τον τίτλο «ο τόπος μας»²², αλλά και η διοργάνωση του φεστιβάλ παραγωγής στο οποίο διοργανώνονταν χοροεσπερίδες, καλλιτεχνικά δρώμενα κ.τ.λ.²³. Ο σύλλογος συνέχισε τη λειτουργία του και μετά το 1950²⁴.

Ένα χρόνο αργότερα (1938), ιδρύεται στη Βέροια το παραρτήμα της «Υπαίθριου Ζωής»²⁵. Το παράρτημα φαίνεται να αναπτύσσεται σύντομα και να κερδίζει τα εύσημα από

21 Στέφανος Ζάχος, *Αναμνήσεις ενός Βεροιώτη*, Βέροια, 1979, σ. 133.

22 Μεταξύ των συνεργατών του εντύπου αναφέρονται οι Αντ. Παπαδόπουλος, Δικηγόρος, Χρ. Κωτούλας, επιθεωρητής στοιχειώδους εκπαίδευσης, Αναστάσιος Χριστοδούλου, Γεώργιος Χιονίδης, Δικηγόρος – Ιστορικός, Στέλιος Σβαρνόπουλος κ.α. Στέφανος Ζάχος, ο.π.

23 Στέφανος Ζάχος, ο.π., σ. 135.

24 Αυτό προκύπτει από αναφορά του Στέφανου Ζάχου αλλά και από τον τοπικό τύπο της εποχής. Βλ. Στέφανος Ζάχος, ο.π., σ. 135.

25 Η Υπαίθριος Ζωή παρουσιάζεται ως σύνδεσμος εκδρομών. Ιδρύθηκε το 1922 με έδρα του κεντρικού συμβουλίου στην Αθήνα, ενώ είχε δράση εθνική, κοινωνική, εκπαιδευτική, φιλανθρωπική. Εκτός από τη Βέροια, παραρτήματα ιδρύθηκαν και σε άλλες πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη. Βλ. Στ. Ζάχος, ο.π., σ. 169. Η ίδρυση του παραρτήματος αναφέρεται και στον τοπικό Αστέρ. «Η Υπαίθριος Ζωή», *ΑΣΤΗΡ*, 29-05-1938, σ. 4.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

το κεντρικό διοικητικό συμβούλιο των Αθηνών, μετά το παράρτημα Θεσσαλονίκης²⁶.

Του τοπικού παραρτήματος ηγούνταν οι Φ. Περισοράτης – δικηγόρος, Η. Βεζερίδης – ιατρός, Αθανάσιος Ζαρούκας – δικηγόρος, Φ. Παπαδόπουλος – απόφοιτος νομικής, Αλ. Χατζηκοκόλης – έμπορος κ.α.²⁷

Οι δράσεις που ανέλαβε το παράρτημα, από την αρχή, ήταν αρκετές και αφορούσαν εξορμήσεις σε διάφορες περιοχές εκτός Βεροιάς, όπως π.χ. στη Βεργίνα, στα Ανώματα, στη Φυτειά, στον Αλιάκμονα κ.α. Οι εξορμήσεις πραγματοποιήθηκαν στις 3,5,19 και 29 Ιουνίου 1938, ενώ η εφημερίδα «Φως» της Θεσσαλονίκης περιέγραψε αναλυτικά την εξόρμηση της Υπαιθρίου Ζωής στη Βεργίνα, στο φύλλο της 7 Ιουνίου 1938²⁸. Ένα χρόνο αργότερα, τον Ιούλιο του 1939, τα μέλη του παραρτήματος βρέθηκαν στο Πολυδένδρι, όπου πέρασαν ολόκληρη της μέρα τους²⁹.

Οι δράσεις του παραρτήματος δε διακόπτονταν κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Όπως πληροφορούμαστε από δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο το Νοέμβριο του 1939 τα μέλη του παραρτήματος βρέθηκαν, από κοινού με το παράρτημα Θεσσαλονίκης, στη Βεργίνα, προκειμένου να παρακολουθήσουν από κοντά τις ανασκαφικές εργασίες που εκτελούνταν. Κατά την επίσκεψη είχαν την ευκαιρία να συναντηθούν με τον επιβλέποντα αρχαιολόγο κ. Ρωμαίο, ο οποίος του μίλησε σχετικά³⁰.

Μια ακόμη δραστηριότητα που έγινε από κοινού με παράρτημα της Υπαιθρίου Ζωής³¹ σχετίζεται με την επίσκεψή του στη Βέροια και τη διάλεξη που έδωσε ο πρόεδρος του παραρτήματος Θεσσαλονίκης Α. Παπαδήμας. Όπως προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία, εκατό περίπου εκδρομείς έφτασαν στη Βέροια με επικεφαλής τον πρόεδρό τους Παπαχρίστου. Το τοπικό παράρτημα τους επεφύλαξε θερμή υποδοχή στην Εληά, όπου στη συνέχεια ο πρόεδρος του παραρτήματος Θεσσαλονίκης ανέπτυξε το θέμα «Τι μας χαρίζει το Ελληνικόν ύπαιθρον;»³².

26 Στ. Ζάχος, ο.π., σ. 169.

27 «Η Υπαίθριος Ζωή», *ΑΣΤΗΡ*, 29-05-1938, σ.4.

28 Σπ. Ζάχος, *Αναμνήσεις...*, ο.π., σ. 169.

29 «Εκδρομή εις Πολυδένδριον», *ΑΣΤΗΡ*, 11-7-1939, σ. 3.

30 «Η προοχθεσινή εκδρομή εις Βεργίνα», *ΑΣΤΗΡ*, 6-11-1939, σ.1.

31 Δεν αναφέρεται στον τύπο το παρόδημα.



Όπως μας πληροφορεί ο Στ. Ζάχος, η δράση του παραρτήματος μεταπολεμικά έσβησε. Όπως προκύπτει, από τα όσα παραθέσαμε παραπάνω, το ενδιαφέρον των Βεροιωτών για δράσεις οδοιπορικού, τουριστικού ή φυσιολατρικού γενικότερα ενδιαφέροντος, ήταν μεγάλο. Τις ανάγκες τους κάλυπταν τόσο οργανωμένα, με τη δημιουργία συλλόγων, όσο και μεμονωμένα διοργανώνοντας αυτόνομες εκδρομές και εξορμήσεις. Αργότερα, μετά το 1950 δημιουργούνται και άλλοι σύλλογοι ανάλογων ενδιαφερόντων με σκοπούς ανάλογους των προηγούμενων συλλόγων, συμβάλλοντας και αυτοί με τον τρόπο αυτό στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής αλλά και της χώρας γενικότερα.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ, ΕΝΩΣΕΙΣ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΗΜΑΘΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟ 1912 ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ 1945

Της Ολυμπίας Μπέτσα
Γραμματέα Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Τα σωματεία, οι σύλλογοι, οι συντεχνίες, οι σύνδεσμοι, οι ενώσεις κ.λ.π. προκύπτουν παράλληλα με τις πολιτικο-κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές ενός τόπου και αποτελούν πυρήνες συσπείρωσης ατόμων με κοινά ενδιαφέροντα και συμφέροντα. Κάποια έχουν μια συνεχόμενη και διαρκή παρουσία και δράση, τα περισσότερα όμως, διαλύονται μετά από μια φθίνουσα πορεία, είτε γιατί οι σκοποί τους δεν πληρούνται μετά από χρόνια, είτε γιατί η διοίκηση τους δεν είναι ισχυρή και τα μέλη που παραμένουν είναι λιγοστά. Συνήθως, ο αρχικός ενθουσιασμός υποχωρεί και ως εκ τούτου τα διάφορα σωματεία δεν εμφανίζουν έργο ανάλογο των αρχικών προσδοκιών και στόχων τους.

Τα στοιχεία που παρατίθενται συλλέχθηκαν από τα αρχεία του Πρωτοδικείου Βέροιας και από τα Γ.Α.Κ. - Αρχεία Νομού Ημαθίας.

Το 1912 η πόλη της Βέροιας ενσωματώθηκε στο ήδη υπάρχον Ελληνικό κράτος και μπήκε σε μια διαδικασία διοικητικών μετασχηματισμών, πληθυσμιακών μετακινήσεων και πολιτισμικών ανασυνθέσεων. Επρόκειτο για μια περίοδο αναβρασμού που δεν επέτρεπε τουλάχιστον στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού την ενασχόληση με πολιτισμικές και άλλες κοινωφελείς δράσεις, καθώς ήταν μια περίοδος μεταβατική για την ιστορία του τόπου.

Κάποιοι σύλλογοι, κυρίως αδελφότητες, δραστηριοποιούνται ήδη από την Οθωμανική περίοδο και ο χαρακτήρας τους είναι κυρίως μουσικοκαλλιτεχνικός. Γνωστή αδελφότητα κατά την Οθωμανοκρατία στη Βέροια είναι η «Μέλισσα».

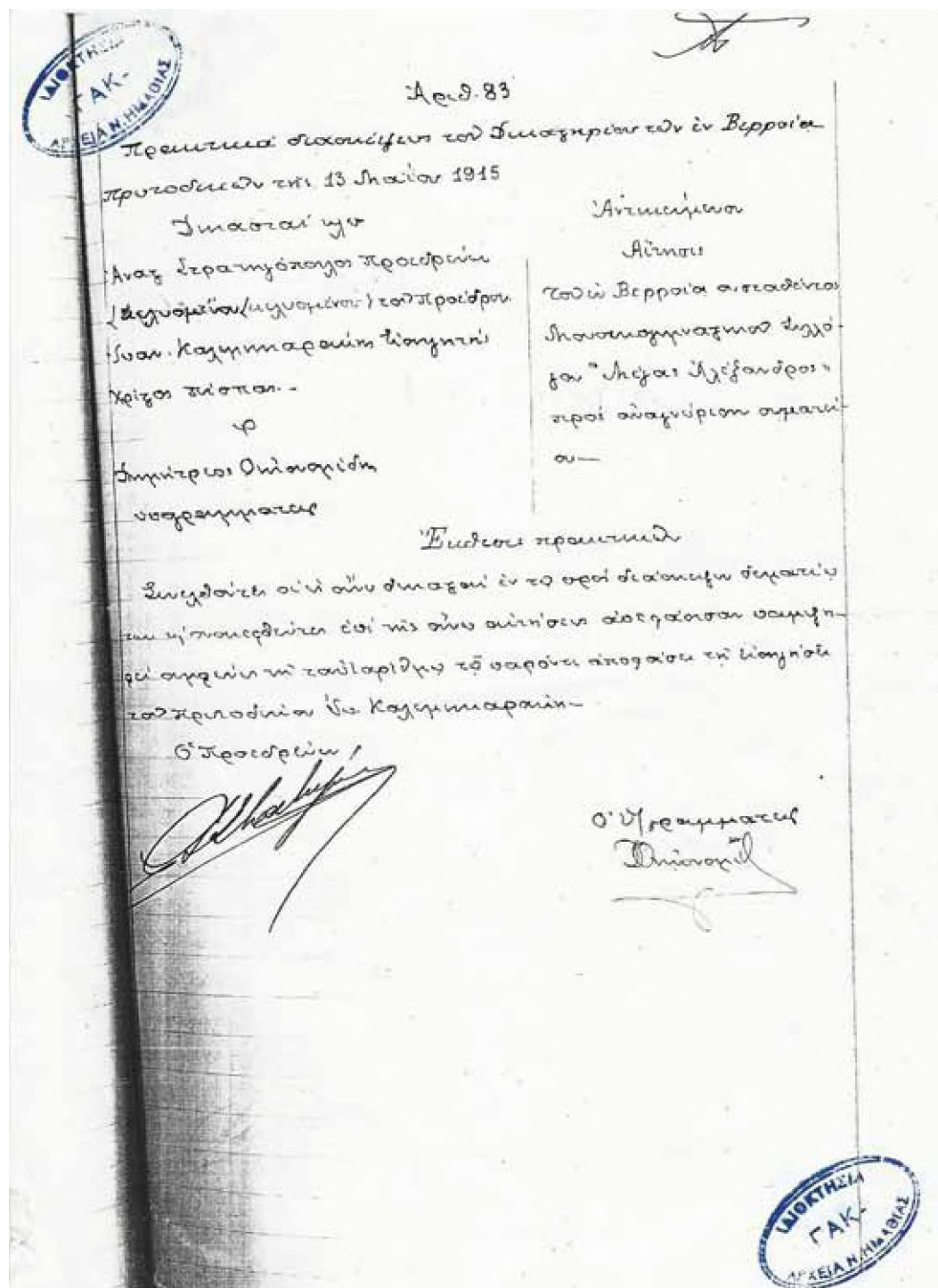
Στις 13 Μαΐου 1915 αναγνωρίζεται από το Πρωτοδικείο Βέροιας η ίδρυση του Μουσικογυμναστικού Συλλόγου της Βέροιας «Μέγας Αλέξανδρος». (βλ. εικ. 1)

Το 1918, τελευταίο έτος του πρώτου παγκοσμίου πολέμου αναγνωρίζονται τα Σωματεία «Φιλοπτώχου αδελφότητος Κυριών Βεροίας» και «Διευθυντών Εστιατορίων Βεροίας».

Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου,

μιας εποχής ρομαντισμού, κοινωνικών διεκδικήσεων, πολιτικών ζυμώσεων και διεθνών πολιτικών αλλαγών, ιδρύονται πολύ περισσότεροι σύλλογοι αλλά και συντεχνίες επαγγελματιών καθώς οι εργάτες και οι αγρότες προασπίζουν πλέον πιο σθεναρά τα δικαιώματά τους. Ας μην ξεχνάμε ότι το 1918 ιδρύεται και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, γεγονός που δίνει ώθηση στις διεκδικήσεις του παραγκωνισμένου μέχρι τότε εργατικού και αγροτικού πληθυσμού.

Το έτος 1919 εμφανίζονται σύλλογοι και στην ευρύτερη περιοχή, τα Σωματεία «Εμπόρων και Παντοπωλών Να-



ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ούσης», ο Σύνδεσμος «Τεχνιτών Βερροίας», «Κηπουρών Ναούσης», ο Φιλολογικός Σύλλογος «Ελικών» και οι Συντεχνίες παντοπωλών Βέροιας και κρεοπωλών Νάουσας.

Το 1920 ιδρύονται οι: «Συντεχνία Ιχθυοπωλών Ναούσης», τα σωματεία «Εργάνη», «Αρτοποιών Ναούσης», «Κτηνοτρόφων», «Κλαδευτών Ναούσης», «Επαγγελματιών Γιδά», ο «Σύνδεσμος Φιλολόγων Ναούσης» και το 1921 εμφανίζεται η συντεχνία «Γεωργών Ναούσης», το σωματείο «Μαστόρων Ναούσης» και το σωματείο Βέροιας «Η Μέλισσα»· προφανώς πρόκειται για αναγνώριση του ήδη υπάρχοντος.

Με τους ίδιους ρυθμούς συνεχίζονται οι ιδρύσεις και τα επόμενα χρόνια:

Το 1922 οι δημόσιοι υπάλληλοι στη Βέροια οργανώνουν τη δική τους λέσχη, οι γεωργοί τη δική τους ένωση, ενώ οι κρεοπώλες της Βέροιας και οι γαιοδασοκτήμονες του Τσιορνόβου ιδρύουν τα σωματεία τους.

Καλοκαίρι 1922: Η Μικρασιατική καταστροφή αναστρέφει το κλίμα αισιοδοξίας που είχε προκύψει από τη συνθήκη των Σεβρών (που υπογράφηκε με το πέρας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου) και έχει ως συνέπεια τη διαμόρφωση μιας νέας πληθυσμιακής σύνθεσης και στον Ημαθιώτικο χώρο, εξαιτίας της υποχρεωτικής ανταλλαγής πληθυσμών. Οι πολιτισμοί των νεοφερμένων προσφύγων από τον Πόντο, τη Μικρά Ασία και την Ανατολική Ρωμυλία συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας νέας πολιτισμικής πραγματικότητας.

Εντωμεταξύ το 1923 καταγράφονται οι συντεχνίες υφανσματοεμπόρων, κηπουρών και υποδηματοποιών Βέροιας, τα σωματεία αγωγέων και αμαξοκαρραγωγέων, ενώ εκτός από τους δημοσίους υπαλλήλους ενώνονται και δραστηριοποιούνται πλέον και οι ιδιωτικοί υπάλληλοι.

Για το χρονικό διάστημα από το 1923 έως το 1928, η αρχειακή έρευνα παρουσιάζει ένα κενό, καθώς δεν υπάρχουν τα αντίστοιχα βιβλία αποφάσεων, αλλά στα βιβλία πινακίων του Πρωτοδικείου διαπιστώνουμε αιτήσεις αναγνώρισης σωματείων, όπως: της «συντεχνίας ζαχαροπλαστών Βεροίας», του «σωματείου αγωγέων Ναούσης», του «Ιερατικού Συνδέσμου ιερέων Βεροίας και Ναούσης», του «σωματείου Μυλωθρών», της «φιλοπτώχου αδελφότητας Ναούσης, της «συντεχνίας αλευροπωλών Βεροίας» κ.λ.π. Το πιο ενδιαφέρον ιστορικά ίσως, είναι το γεγονός ότι ήδη από τον Ιούνιο του 1923 σχηματίζονται δύο **προσφυγικοί σύλλογοι** και ανεξάρτητα από το εάν έτυχαν άμεσης αναγνώρισης από το Πρωτοδικείο ή εάν καθυστέρησε η λειτουργία τους λόγω ελλειπών στοιχείων, η ίδια η δημιουργία τους σαφώς αποδεικνύει την ανάγκη συσπειρώσεως των προσφύγων, της ηθικής και υλικής αλληλοβοήθειας, αλλά κυρίως της στήριξης τους από το κράτος. Ήταν μία εποχή που μέγιστο αγαθό για τους ξεριζωμένους ήταν ένα κομμάτι γης και λίγη τροφή για την οικογένεια τους.



Η φιλαρμονική της αδελφότητας «Μέλισσα» στη Βέροια το 1901

Από το 1928 τα σωματεία πληθαίνουν. Εμφανίζονται ο Μουσικός Σύλλογος Νέων «Ο Ορφεύς», σύνδεσμοι αυτοκινητιστών στη Βέροια και τη Νάουσα, η ένωση συναγωνιστών Παύλου Μελά, ο σύνδεσμος νέων «διάπλασις του χαρακτήρος», η «επαγγελματική ένωση εργατών και εργατριών και βιοπαλαιστών», ο ποδοσφαιρικός όμιλος «Το Βέρμιον» και πολλοί **προσφυγικοί σύλλογοι**, όπως: ο Γυμναστικός Σύλλογος Ποντίων Νάουσας «Ακρίτας», ο Συνοικισμός Αγίου Παύλου, η ένωση αστών προσφύγων (βλ. εικ. 2), ο κεντρικός Σύνδεσμος προσφύγων Νάουσας «Ένωσις», ο Σύνδεσμος προσφύγων Φιλελευθέρων Βέροιας και ο Βορειοθρακικός Σύλλογος Βέροιας. (βλ. εικ. 3)

Το 1929 ιδρύονται: η συντεχνία οπωρολαχανοπωλών Βέροιας, ο σύνδεσμος νεολαίας «Ο Ορφεύς» στη Βεργίνα, σωματείο δεσποινίδων στη Νάουσα, ένωση δικαστικών υπαλλήλων, ο σύλλογος Αγίου Γεωργίου, ο ποδοσφαιρικός αθλητικός σύλλογος «Ερμής», συντεχνίες ραπτών, εργατών, οικοδόμων, γαλακτοπωλών, δημοδιδασκάλων κ.λ.π. Οι πρώτοι σύλλογοι πολυτέκνων στη Βέροια και στη Νάουσα κάνουν την εμφάνισή τους. Ποιοι ήταν οι **πολύτεκνοι** του 1929; Όσοι είχαν «**εκ νομίμου γάμου**» 5 παιδιά και άνω και σκοπός, σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού τους, ήταν: «**η αλληλεγγύη μεταξύ των μελών**» και η «**επιδίωξις προς απόκτησιν ιδιοκτησίας μεταξύ των απόρων μελών**», «**η συνδρομή και του επισήμου κράτους και πρόσληψις εκ μέρους της Πολιτείας διαφόρων προστατευτικών μέτρων υπέρ των μελών**».

Το 1930 εξακολουθούν να ιδρύονται παρόμοιοι σύλλογοι, δηλαδή εργατών, δημοσίων υπαλλήλων, αδελφότητα κυριών στη Νάουσα, θρησκευτικός σύλλογος στη Νάουσα με την επωνυμία «Αγ. Θεοφάνης» κ.λ.π. Ξεχωριστό ενδιαφέρον έχει ο **Σύλλογος ενοικιαστών Βέροιας** που ιδρύθηκε στις 31 Μαρτίου 1930, αφορούσε τους ενοικιαστές των βακουφικών κτημάτων και σκοπό είχε την αποκατάσταση των μελών του «**στα υπό αυτών κατεχόμενα βακουφικά κτήματα**». Επίσης, στις 18 Δεκεμβρίου 1930 οι ανάπηροι πολέμου της Βέροιας ιδρύουν σωματείο με σκοπό την

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

υπεράσπιση των υλικών συμφερόντων των μελών, την επαγγελματική και πνευματική μόρφωση αυτών και μέλη είναι, εκτός βέβαια από τους ανάπηρους οπλίτες (μέχρι το βαθμό του επιλοχία), οι μητέρες, σύζυγοι, αδελφές των πεσόντων στον Πρώτο Παγκόσμιο και Μικρασιατικό πόλεμο.

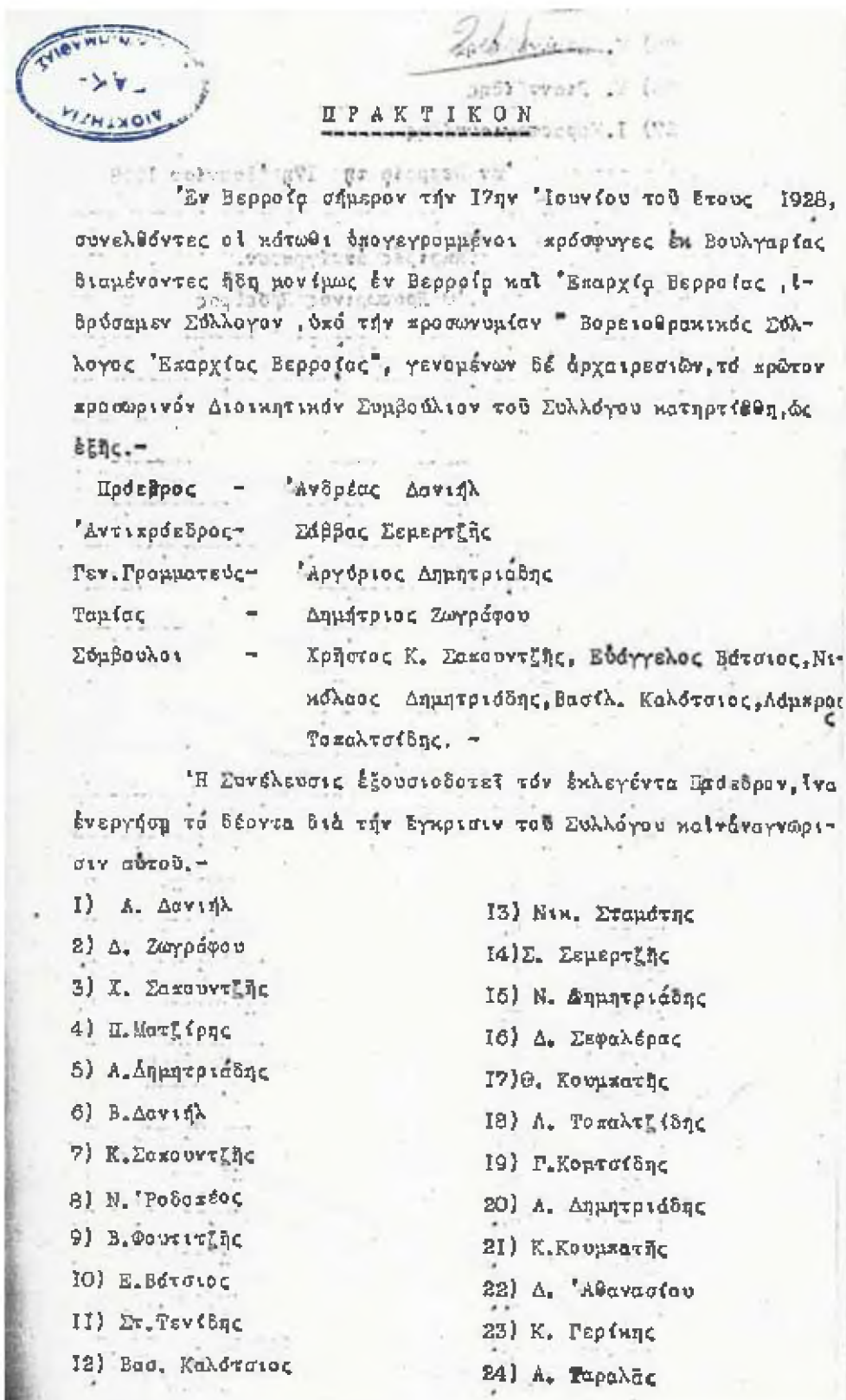
Το 1931 ιδρύονται: η Φιλοδασική ένωση επαρχίας Βέροιας, ο Βορειοηπειρωτικός Σύλλογος Νάουσας, ο σύνδεσμος κοινοτικών υπαλλήλων Ημαθίας, ο σύλλογος αποφοίτων Γυμνασίου και ο σύλλογος Έξω Παναγιάς.

Το 1932, εκτός από αθλητικούς συλλόγους, συλλόγους νέων, αλληλοβοήθειας κ.λπ. ιδρύεται η Χριστιανική Ένωσις Απ. Παύλου και ο σύνδεσμος αγοραστών ανταλλαξιμων κτημάτων στη Νάουσα.

Το 1933 παρατηρείται οργασμός σωματείων. Διάφοροι επαγγελματίες και εργαζόμενοι όπως εμπορορράπτες, περιπτειούχοι, κρεοπώλες, γεωργικοί υπάλληλοι, κουρείς, δικαστικοί κλητήρες, υποδηματεργάτες, γεωργοί, εργάτες, κουρείς – καταστηματάρχες οργανώνονται σε σωματεία. Στη Νάουσα εμφανίζεται ο Βυζαντινός Μουσικός Σύλλογος «Ιωάννης Δαμασκηνός» και στη Βέροια ο ψυχαγωγικός και φιλοπρόοδος όμιλος «Απόλλων». Εντωμεταξύ μετά το σύλλογο της Έξω Παναγιάς της Βέροιας ακολουθεί ο σύλλογος των κατοίκων της γειτονιάς του Καρσί Μαχαλά. Στις 25 Ιανουαρίου 1933 στη Νάουσα κάνει την εμφάνιση του ο πρώτος Ορειβατικός Σύνδεσμος.

Με την ψήφιση του «ιδιώνυμου» το 1929 νομιμοποιείται η δίωξη των κομμουνιστών. Ο νόμος «περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών των πολιτών» είχε ως αποτέλεσμα τη βίαιη και απάνθρωπη δίωξη, για πολλά χρόνια, ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού εξαιτίας της αριστερής ιδεολογίας του. Ως εκ τούτου προκύπτει το 1934 η «Αντικομμουνιστική Ένωσις Ναούσης» και σκοπός της είναι: «η ανάπτυξη της σωματικής αγωγής των νέων και η υγιής διάπλασις του χαρακτήρος αυτών..η καταπολέμησις διά παντός νομίμου μέσου του Κομμουνισμού, Αρχαιομαρξισμού και πάσης ξένης προπαγάνδας».

Το 1934 ιδρύονται και: ο Σύλλογος Δημοδιδασκάλων περιφέρειας Βέροιας, η ένωση δασικών υπαλλήλων Νάουσας, το σωματείο αρτοποιών «Προφήτης Ηλίας» και ο όμιλος προοδευτικών γεωργών Βεργίνας. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι συχνά χαρακτηρίζονταν φιλοπρόοδοι και οι γεωργικές ενώσεις προοδευτικές. Στις 30 Απριλίου 1934 ιδρύεται ο φιλοπρόοδος όμιλος Νάουσας «Ολυμπιακός» και το σωματείο εργατών ξύλου. Στις 10 Οκτωβρίου 1934 εμφανίζεται η ένωση παλαιών πολεμιστών Βέροιας, το Νοέμβριο το σωματείο εργατών κλωστοϋφαντουργών Νάουσας, ο σύνδεσμος οικοδόμων Βέροιας «Ο Παντελεήμων», ο σηροτροφικός σύλ-

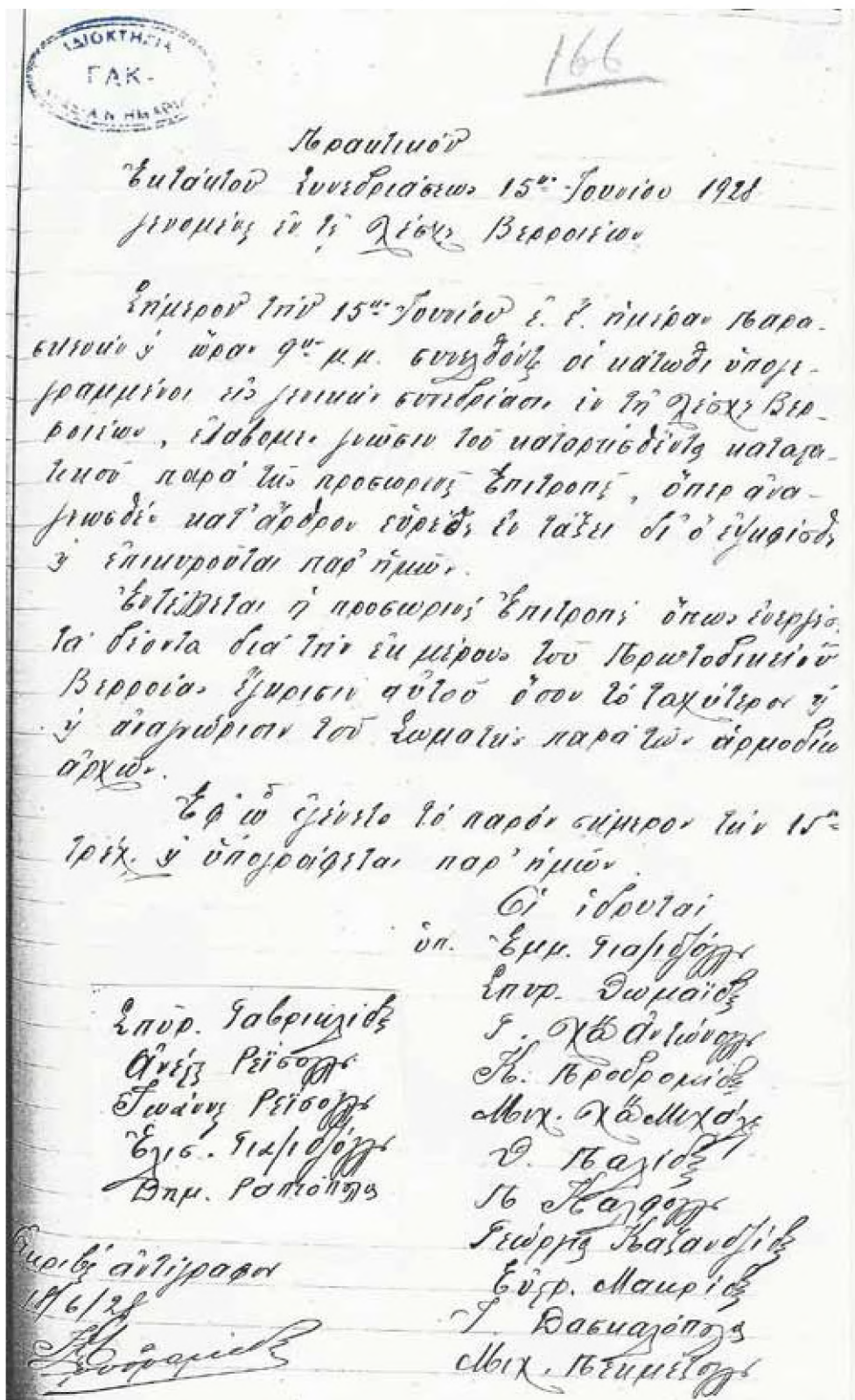


λογος Απολλωνιατών Νάουσας και το Δεκέμβριο η ένωση αυτοκινητιστών με την επωνυμία «Η Αναγέννησις».

Το 1935 εμφανίζονται σύλλογοι των βλάχων της περιοχής με σκοπό την εξασφάλιση πόρων επιβίωσης: συγκεκριμένα καταγράφονται ο σύνδεσμος των εκ Πίνδου «Η Ένωσις» και οι σύλλογοι «απόρων ακτημόνων Κουτσοβλάχων» Βέροιας και Νάουσας. Την ίδια χρονιά οργανώνονται και οι ιδιοκτήτες εργαστηρίων ηλεκτροκινήτων.

1936: η χρονιά που ο Ιωάννης Μεταξάς εγκαθιστά δικτατορικό καθεστώς. Στη Βέροια εμφανίζεται ο πρώτος φοιτητικός όμιλος και οι σύνδεσμοι αρτεργατών και υπαλλήλων δημοτικών φόρων, εγχωρίων προϊόντων, αμμοληψίας, καυσοξύλων και διοδίων. Στη Νάουσα, πόλη που ανθεί η βιοτεχνία, ιδρύεται ομοσπονδία επαγγελματικών και βιοτεχνικών σωματείων και συντεχνία σιδηρουργών.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Το 1937 στη Βέροια οι υπάλληλοι των λεγομένων καφε-ζυθωστιάτοριών οργανώνουν το δικό τους σωματείο.

Το 1938 σχηματίζεται η Εθνική Ένωση κλωστοϋφαντουργών και τεχνιτών Βέροιας, οι σύνδεσμοι τεχνιτών τυροκομίας και οικοδόμων και η ένωση φορτοεκφορτωτών Βέροιας. Στο Βουσακί ο Φιλοπρόοδος Σύλλογος Εθνικής Νεολαίας «Η Δόξα» παραπέμπει στην Ε.Ο.Ν. Εθνική Οργάνωση Νεολαίας επί Μεταξά. Στη Νάουσα σχηματίζεται σύνδεσμος καραγωγέων.

Το 1939 ιδρύονται ο αθλητικός σύλλογος «Εργάνη» Νάουσας, ένας κυνηγετικός σύλλογος στη Βέροια και η Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Σωματείων.

Το 1940 η χώρα εισέρχεται σε νέα δοκιμασία και μετά το τέλος του Ελληνοϊταλικού πολέμου, το οποίο καθορίστηκε από την επέμβαση των Γερμανών τον Απρίλιο του 1941,

διαμοιράζεται ανάμεσα στους Γερμανούς, Ιταλούς και Βουλγάρους. Η μοναδική αναφορά σε σωματείο που υπάρχει στα βιβλία αποφάσεων είναι αυτή των «καρραγωγέων Βέροιας», που έγινε προτού ξεσπάσει ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος. Έκτοτε οι Γερμανοί εγκαθίστανται στην περιοχή.

Ύστερα από μια εύλογη παύση της έντονης δραστηριότητας των προηγούμενων χρόνων, στις 31 Μαρτίου 1942 ιδρύονται το «Σωματείο Αναπήρων 1940-1941 Βερροίας» και ο «Σύνδεσμος Αναπήρων Ναούσης». Οι ανάπηροι και τραυματίες πολέμου οργανώνονται προκειμένου να διεκδικήσουν συντάξεις και αποζημιώσεις. Επίσης, στη Βέροια ιδρύονται ο Οργανισμός Λαχανοπαραγωγών, ο σύνδεσμος εργατών γης, το Γεωργικό σωματείο «Η Πρόοδος», ο σύλλογος προσφύγων, ο σύνδεσμος ραπτεργατών και ο σύλλογος πολιτικών συνταξιούχων. Στη Νάουσα ιδρύονται οι σύνδεσμοι εργατών βιομηχανίας και αρτεργατών.

Το 1943 στη Βέροια εμφανίζονται και άλλοι σύνδεσμοι σχετικοί με τραυματίες και θύματα πολέμου: ο σύνδεσμος αναπήρων β' κατηγορίας, ο σύνδεσμος τραυματιών και η ένωση θυμάτων πολέμου. Επίσης σχηματίζονται: το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο, ο σύνδεσμος οδηγών αυτοκινήτων, ο σύνδεσμος υπαλλήλων τραπεζών και ο σύνδεσμος υπαλλήλων κουρείων. Στη Νάουσα ιδρύονται: σωματεία τεχνιτών ραπτεργατών, τεχνιτών υποδηματεργατών, Παμμηχανικής, εργατών γης, εργατοϋπαλληλικό κέντρο, σύνδεσμος ηλεκτροτεχνιτών και λέσχη σπουδαστών.

Το 1944 στη Βέροια ιδρύεται ο σύνδεσμος εργατών σφαγείων και στη Νάουσα η Ομοσπονδία Σωματείων.

Ο πόλεμος πλησιάζει στο τέλος. Στις 7 Μαΐου 1945 οι Γερμανοί υπογράφουν την παράδοση τους στο αρχηγείο του Αϊζενχάουερ, στην πόλη Ρεμς. Από το Μάιο του 1945 και μετά οι περισσότεροι σύλλογοι αφορούν υλικές αποζημιώσεις και ηθική αποκατάσταση πυροπαθών και αγωνιστών. Για την ακρίβεια ιδρύονται με χρονολογική σειρά οι εξής: «Σύλλογος υπαλλήλων Επαρχίας Ημαθίας», «Σύνδεσμος Εθνικών Δημοδιδασκάλων Περιφέρειας Βερροίας», «Σύλλογος Δημοδιδασκάλων Εκπ. Περ. Βερροίας», σύλλογος πυροπαθών Βέροιας, «Σύλλογος Θυμάτων Εθνικοαπελευθερωτικού αγώνος», σύνδεσμος μεταφορέων καυσοξύλων και εμποροξυλείας Βέροιας, σύλλογος αγωνιστών απελευθερωτικού αγώνα 41-45 Νάουσας, σύλλογος πυροπαθών Γιδά και περιχώρων και «Σύλλογος θυμάτων Εθνικού Απελευθερωτικού Αγώνος 41-45 Ναούσης». Με τον όρο πυροπαθείς χαρακτηρίζονταν «οι υποστάντες ζημίας εκ πυρκαϊάς ή λεηλασίας κατά τον χρόνον της εχθρικής κατοχής».

Δίδαγμα της αναδρομής: Οι αγώνες και οι διεκδικήσεις προς το καλύτερο των κατοίκων ακόμα και μιας μικρής τοπικής κοινωνίας δε σταματούν και δε θα πρέπει να σταματούν ποτέ γιατί το μέρος είναι τμήμα του συνόλου και προσθέτει το δικό του λιθαράκι στο ψηφιδωτό μιας χώρας.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Η ΣΥΝΤΕΧΝΙΑ ΟΠΩΡΟΛΑΧΑΝΟΠΩΛΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ

Του Σταμάτη Κωνσταντούδη
Μέλους Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Κατά την ανακαίνιση των γραφείων της Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Βέροιας, προ δεκαετίας περίπου, ανάμεσα σε πολλές παλιές τοπικές εφημερίδες βρήκαμε και ένα μέρος από το αρχείο της Συντεχνίας Οπωρολαχανοπωλών Βεροίας. Πιο συγκεκριμένα βρήκαμε δύο αντίγραφα του πρώτου καταστατικού της Συντεχνίας, ένα βιβλίο προσκλήσεων, ένα βιβλίο πρωτοκόλλου εξαγωγής αλληλογραφίας, ένα βιβλίο πρωτοκόλλου εισαγωγής αλληλογραφίας και το βιβλίο του ταμείου. Η μελέτη των παραπάνω βιβλίων θα μας δώσει αρκετές πληροφορίες για τη λειτουργία μιας συντεχνίας της πόλης μας στα μέσα του εικοστού αιώνα.

Θα ξεκινήσουμε από τα δύο αντίγραφα του πρώτου καταστατικού της Συντεχνίας. Το μεν ένα αντίγραφο είναι 10 δακτυλογραφημένες σελίδες το δε άλλο είναι 7 δακτυλογραφημένες σελίδες. Το κείμενο είναι πανομοιότυπο και στα δύο αντίγραφα με τη μόνη διαφορά ότι στο τέλος του δευτέρου αντιγράφου αναφέρονται τα ονόματα των ιδρυτών της Συντεχνίας, καθώς και ότι είναι ακριβές αντίγραφο με ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1967. Επίσης ακολουθούν οι υπογραφές του προέδρου και του γεν. γραμματέα κατά το 1967 Εμμαν. Κοντογιάννη και Μερκ. Ψιφίκα αντίστοιχα καθώς και η σφραγίδα της Συντεχνίας, έτσι όπως την ορίζει το άρθρο 25 του καταστατικού. Το πρώτο αντίγραφο αναφέρει μόνο τα άρθρα του καταστατικού καθώς και την ημερομηνία που συντάχθηκε το αρχικό καταστατικό χωρίς καμιά άλλη πληροφορία για την ημερομηνία αυτού του αντιγράφου.

Το καταστατικό αποτελείται από 37 άρθρα και όπως μας πληροφορεί το τελευταίο άρθρο, το καταστατικό ψηφίσθηκε και επικυρώθηκε κατά την γενική συνέλευση των ιδρυτών της Συντεχνίας που έγινε στις 2 Δεκεμβρίου 1928 στο άνω πάτωμα του καταστήματος του Κων/νου Ζαρού-

κα. Ιδρυτές της Συντεχνίας ήταν οι Π. Δεληδημητρίου, Ι. Παπαζιάκας, Θ. Λιούσας, Κ. Βαρούχας, Γρ. Σίμος, Ι. Αλβο, Μορδ. Αζαριά, Μεντές Στρούμσα, Κ. Ριζούδης, Ι. Χαλβατζής, Ι. Τσοπανίδης, Β. Βαφείδης, Α. Παπανέλος, Λ. Ευφραιμίδης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν το δεύτερο και το τρίτο άρθρο που αναφέρονται στους σκοπούς της Συντεχνίας και δείχνουν την αλληλεγγύη που υπήρχε μεταξύ των μελών της καθώς και τη μέριμνα της Συντεχνίας για τις οικογένειες των μελών της, σε μια εποχή που η κρατική πρόνοια ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Πιο συγκεκριμένα κατά το άρθρο 2 η Συντεχνία έχει σκοπό «**τὴν ἀδελφικὴν συνένωσιν πάντων τῶν μελῶν καὶ τὴν μεταξύ τῶν ἀλληλεγγύην, τὴν μελέτην καὶ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν μελῶν καὶ τὴν προαγωγὴν αὐτῶν ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς, τὴν πρόληψιν ἐπιζημίου συναγωνισμοῦ τῶν μελῶν, τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἐκ δυσμενείας τῆς τύχης εἰς πενίαν πεσόντων καὶ ἢ μὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν μελῶν τῆς Συντεχνίας καὶ συμφερόντων αὐτῶν ὑπὸ τῶν παραγωγῶν.**» Ενώ κατά το άρθρο 3 η Συντεχνία επιδιώκει «**τὴν παροχὴν πάσης δυνατῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ἀρωγῆς πρὸς τὰς οἰκογενείας τῶν θνησκόντων μελῶν, προσλαμβάνουσα κατὰ προτίμησιν ἄπορα ὀρφανὰ εἰς τὰ καταστήματα τῶν μελῶν τῆς συντεχνίας ἢ ὑποβοηθοῦσα αὐτὰ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἢ τὴν ἐξεύρεσιν πόρων ζωῆς, συνάμα δὲ ἐπεμβαίνει φιλικῶς πρὸς ἐξώδικον συμβιβασμὸν διαφορῶν ἀναφυομένων μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Συντεχνίας.**»

Τα υπόλοιπα άρθρα του καταστατικού αναφέρονται στη διοίκηση και τη λειτουργία της Συντεχνίας.

Το βιβλίο του Ταμείου είναι ένα τετράδιο (διαστ. 20×30) με αριθμημένα φύλλα που γράφει στο εξώφυλλο «**ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΟΠΩΡΟΛΑΧΑΝΟΠΩΛΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ.**» Τα πρώτα φύλλα λείπουν, έτσι το βιβλίο ξεκινάει από τη σελίδα 13 και τελειώνει στη σελ. 49, ενώ λείπουν και ενδιάμεσες σελίδες. Στις σελίδες 14, 15 και 16 υπάρχει ονομαστικός κατάλογος των μελών της συντεχνίας καθώς και οι

εισφορές τους για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 1944 (σελ. 14), Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 1945 (σελ. 15) και το Μάρτιο του 1945 (σελ. 16). Η μηνιαία εισφορά είναι 25 δρχ. ενώ τα μέλη είναι 38,40 και 37 αντίστοιχα. Στις σελίδες 17 και 18 υπάρχουν τα έσοδα και τα έξοδα της συντεχνίας από το Νοέμβριο του 1944 ως και τον Σεπτέμβριο του 1945. Στις σελίδες 23, 27 και 28 έχουμε συνοπτικά τα έσοδα και τα έξοδα της συντεχνίας από τον Δεκέμβριο του 1949 ως και το Φεβρουάριο του 1955. Τα έσοδα προέρχονται από τις εισφορές των μελών και από τις εγγραφές νέων μελών. Μία χρονιά βλέπουμε έσοδα από την πώληση εορτολογίου στα μέλη, τιμολογίων, καθώς και από τη διάθεση τριών βιβλίων με τίτλο «Εποποιία Βίτσι». Τα έξοδα αφορούν την αγορά γραφικής ύλης, τη μισθοδοσία γραμματέα και δημόσιου κήρυκα, τη συνδρομή για την Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Βιοτεχνών, την αγορά στεφανιών που κατατίθενται κατά τις εθνικές εορτές, την τύπωση εορτολογίου και τιμολογίων, ενώ διατίθενται και 100.000 δρχ. για την



ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ΤΟ ΙΣΝΑΦΙ ΤΩΝ ΜΠΑΤΑΝΤΖΙΔΩΝ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ

Του Παύλου Πυρινού
Επίτιμου προέδρου της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Το ιδρυτικό εκκλησιαστικό γράμμα που αφορά το Ισνάφι των Μπαταντζιδών

«Ὁ Βεροῖας καὶ Ναούσης Θεόκλητος· Βεβαίῳ Διὰ τοῦ παρόντος ἐκκλησιαστικοῦ τε καὶ αὐλικοῦ γράμματος δῆλον καθίσταται, ὅτι παραστάντες σήμερον πρὸς τὴν ἐμὴν ταπεινότητα οἱ ὑποπαινόμενοι τὸ συνάφιον μπαταντζιδών, ἀκολούθησαν ἀναιδέως γνώμῃ καὶ εὐχαρίστη διαθήσει, ὅτι γνώμῃ κοινῇ αὐτοὶ συνέδεσαν πρὸς ἀλλήλους συναφικὰς τὰς συμφωνίας κατὰ τὰ ἀνά χεῖρας τῶν ἰδιαίτερον ἐγγράφων εἰς διατήρησιν συναφίου, ὑπόσχομαι νὰ τὰς διατηρήσωσιν ἀνευ παραμικρῆς μειαιτροπῆς τῶν ἐν τῷ ἰδίῳ διαλαμβανόμενων συμφωνιών, ἀποφασίσαντες προσεπιτιούτοις νὰ ἐκτελῶσι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιού Σταυροῦ κατ' ἔτος καὶ ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν, πληροῦντες τὰ ἐπιθεσμένα τῆς ἱερᾶς λειτουργίας εἰς τὸν πύρεθρον ἀρχιερέα, διὰ νὰ μνημονεύωνται τὰ ὀνόματα τοῦ συναφίου ζώντων τε καὶ τεθνώντων διηγετικὴ διατήρησιν τοῦ συναφίου τῶν δι' ὃ ἐγένετο τὸ παρὸν αὐλικὸν γράμμα τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιβεβαιώσει, τῇ αὐτῶν ἐθελουσίᾳ ὑπογραφῆς καταστρωθέν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ἀναιδέως αὐτῶν ἀποφάσεως συναφικῶς, καὶ ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης μεταξύ τους διχονοίας

1855 Σεπτεμβρίου 17
Νάουσα

Νικόλαος ἀναστασίον βεβαιῶν

ἀναστάσιος γεωργάκης »

γεωργίος γεωργίου »

Κωνσταντῖνος Ἰωάννου »

γεωργίος Ἰωάννου βεβαιῶν

Χρήστος Κωνσταντίνου Τόντζης »

Χρήστος γεωργίου Σεραφίμ »

ἀνδρέας βασιλείου »

Πέτρος Ρίζου »

δημήτριος Ράνκα »

Σεραφίμ Κωνσταντίνου »

Ναουσαῖοι, ταπεινοὶ ιδιώτες καὶ ανεπιτήδευτοι βιοτέχνες, ἔμποροι καὶ γεωργοί, ενσωματώθηκαν σε οργανώσεις, τις λεγόμενες συντεχνίες, με τις οποίες μπόρεσαν νὰ προασπίσουν ὄχι μόνο τα οικονομικά τους συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ νὰ αναπτύξουν πολὺ-πλευρὴ δράση, ἐθνικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ.

Οἱ συντεχνίες τῆς Νάουσας ἀνέπτυξαν τέτοια δραστηριότητα, χωρὶς καμιά ἐνόχληση, καλυπτόμενες κάτω ἀπὸ τὸ επαγγελματικὸ πέπλο καὶ κατόρθωσαν νὰ πρωτοστατήσουν σε κάθε ἀγαθοεργία, φιλοπρόοδο καὶ φιλόμουσο κίνηση τοῦ υπόδουλου Ἑλληνισμοῦ.

Ανάμεσα στα ἱσνάφια που ἰδρύθηκαν στὴ Νάουσα, τέτοιο σκοπὸ εἶχε καὶ τὸ ἱσνάφι τῶν Μπαταντζιδών.

Ερευνώντας τὸν κώδικα τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας που φέρει τὸν τίτλο «Κώδιξ τῆς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης 1835-1887, που περιέχει βεβαιωτικὰ γράμματα, ἐκτιμήσεις προίκας, συμφωνητικὰ, θεωρήσεις λογαριασμῶν τῶν ἐκκλησιῶν κ.α., βρήκα ἓνα ιδρυτικὸ ἐκκλησιαστικὸ που ἀφορὰ τὸ ἱσνάφι τῶν Μπαταντζιδών στὴ Νάουσα.

νίας κατὰ τὸ ἀνά χεῖρας τῶν ἰδιαίτερον ἐγγράφων, ἰδρυσαν τὸ ἱσνάφι τῶν Μπαταντζιδών».

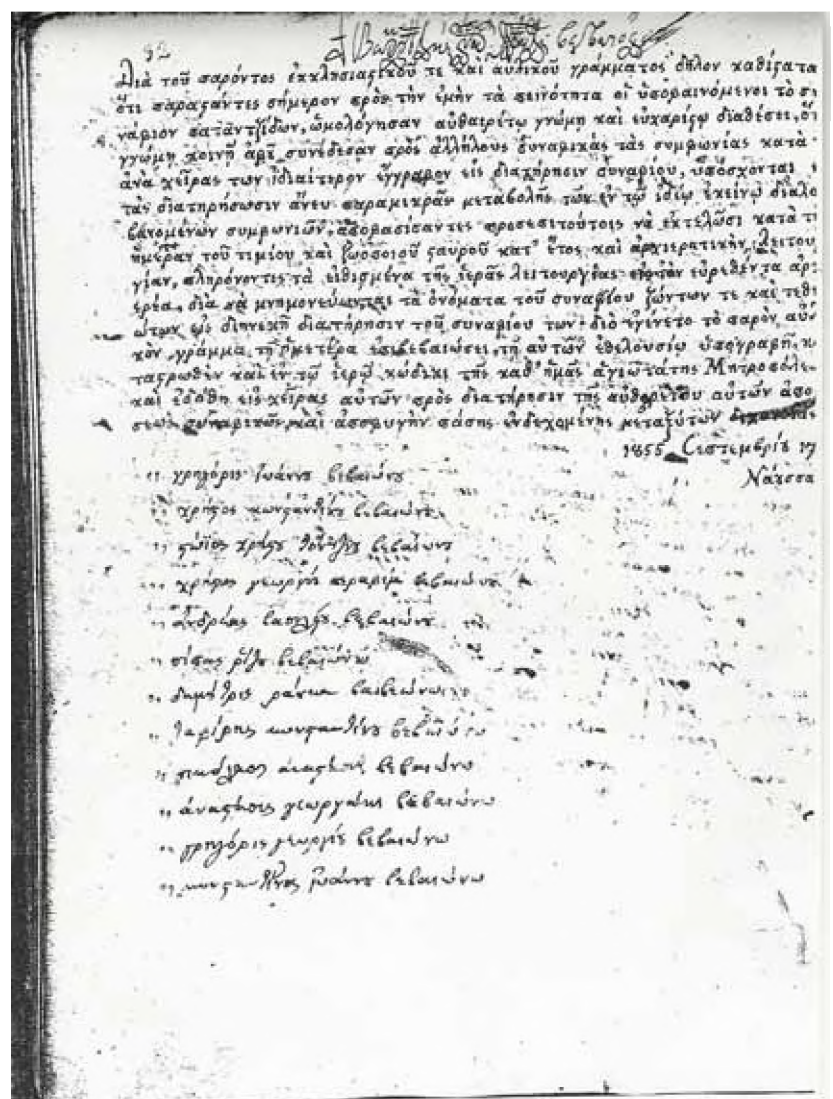
Οἱ ἰδιαίτερες συμφωνίες τους θεωρήθηκαν ἀπὸ τὸ μητροπολίτη Βεροίας, Θεόκλητο «πρὸς διατήρησιν τῆς αὐθαιρέτου αὐτῶν ἀποφάσεως συναφικῶς, καὶ ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης μεταξύ τους διχονοίας».

Ακόμη, τὸ ἱσνάφι τῶν Μπαταντζιδών ἀποφάσισε «να ἐκτελῶσι κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιού Σταυροῦ κατ' ἔτος ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν...για νὰ μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τοῦ ἱσναφίου ζώντων καὶ τεθνεώτων».

Τὸ ἱσνάφι τῶν Μπαταντζιδών τῆς Νάουσας πρέπει νὰ γνῶρισε μεγάλες δόξες καὶ νὰ ἦταν ἀπὸ τὰ πιο σπουδαία ἱσνάφια, γιατί ἐδῶ ἦταν ἀνεπτυγμένη ἡ ὑφαντικὴ καὶ περιφημία ἦταν τὰ σαγιάκια (μάλλινα μεταξωτὰ καὶ λινὰ υφάσματα) ἰδιαίτερα τὰ προσόψια (χάβλια) (βλέπε: Ευσταθίου Ι. Στουγιαννάκη, Ἱστορία τῆς Πόλεως Ναούσης, Θεσσαλονίκη 1976, σ. 56).

Τὸ Μπατάνισμα γινόταν γιὰ νὰ μαζέψει τὸ σαγιάκι ὥστε, ὅταν ραφτεῖ καὶ πλυθεῖ, νὰ μὴ μαζέψει καὶ γιὰ νὰ μαλακώσει τὸ ὑφασμα.

Ὅπως δὲποτε, ἡ προσφορὰ τοῦ ἱσναφίου θὰ ἦταν πάρα πολὺ μεγάλη με τὴν πολὺπλευρὴ δράση του. Πρωτοστάτησε σε κάθε φιλοπρόοδο καὶ φιλόμουσο κίνηση.



Ο ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω Ἰδρυτικὸ Ἐκκλησιαστικὸ Γράμμα, στὶς 17 Σεπτεμβρίου 1855, δώδεκα Ναουσαῖοι (τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶναι γραμμένα κάτω ἀπὸ αὐτὸ «αὐτοὶ συνέδεσαν πρὸς ἀλλήλους συναφικὰς τὰς συμφω-

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΡΓΙΩΝ ΣΥΝΤΕΧΝΙΩΝ ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ, ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 19^{ου} ΑΙΩΝΑ

Του δ. Αθανασίου Γ. Βουδούρη
Μέλους Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Οι συντεχνίες της Οθωμανικής περιόδου¹ αποτέλεσαν από τα τέλη, τουλάχιστον, του 16^{ου} αιώνα, οπότε συναντούμε και τις πρωιμότερες αναφορές για την ύπαρξη και λειτουργία τους, μέχρι και την οριστική τους κατάργηση (1910/12), βασικό παράγοντα της οικονομικής ζωής των κατοίκων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.² Η οργάνωση των αστών επαγγελματιών σε ομάδες, σύμφωνα με την επαγγελματική τους εξειδίκευση, αποτελεί ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιόδου, καθώς επηρέασε καθοριστικά πολλές από τις επιμέρους πτυχές της κοινωνικής και πολιτικής ζωής των οθωμανικών πόλεων και επαρχιών.

Πολλοί ερευνητές έχουν ασχοληθεί με ζητήματα που αφορούν πτυχές της εξέλιξης και πορείας των οθωμανικών συντεχνιών, εξετάζοντας παραμέτρους που αφορούν τόσο τις δομές και την εσωτερική τους οργάνωση, όσο και θέματα που σχετίζονται με διάφορους παράγοντες που καθόρισαν τη γενικότερη διαμόρφωση του συστήματος. Ειδικότερα, σε ότι αφορά στη λειτουργία του συστήματος στη Βέροια, ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα αποδεικνύεται η μεταπτυχιακή εργασία της Πηνελόπης Φωτεινού με τίτλο «Η αγορά της Βέροιας, συντεχνιακές καταγραφές 1699 – 1708», μέσα από την οποία αντλούμε σημαντικές πληροφορίες για τις συντεχνίες της πόλης στα τέλη του 17^{ου} και τις αρχές του 18^{ου} αιώνα.³ Επίσης, αξιόλογες πληροφορίες για την εμπορική δραστηριότητα της Βέροιας διασώζονται στο *seyahatnâme* του Τούρκου περιηγητή Εβλιγιά Τσελεμπή, ο οποίος μας παρουσιάζει μια εικόνα της Βέροιας στα μέσα του 17^{ου} αιώνα.⁴

Η οργάνωση των επαγγελματιών και η οικονομική άνθιση της Βέροιας, ήδη από τα μέσα του 17^{ου} αιώνα, όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από την ύπαρξη αρκετών

εργαστηρίων και καταστημάτων, με επίκεντρο της οικονομικής ζωής την οθωμανική αγορά (μπεζεστένι) της πόλης,⁵ μας επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι ήδη από πολύ νωρίς αναπτύχθηκαν στην περιοχή ευνοϊκές συνθήκες άνθισης του συντεχνιακού συστήματος.

Όπως προκύπτει από το οθωμανικό ιεροδικαστικό αρχείο της Βέροιας, η σύνθεση των συντεχνιών, τουλάχιστον στα τέλη του 17^{ου} και στις αρχές του 18^{ου} αιώνα, υπήρξε μικτή. Μέλη διαφόρων συντεχνιών προέρχονταν τόσο από τη μουσουλμανική, όσο και από τη χριστιανική ή την εβραϊκή κοινότητα της πόλης.⁶ Εντούτοις, η εικόνα αυτή, αρκετά χρόνια αργότερα, στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, παρουσιάζεται, μέσα από το αρχείο της «Ελληνικής ορθόδοξης κοινότητας» της Βέροιας, διαφοροποιημένη, καθώς εντοπίζονται συντεχνίες, μέλη των οποίων υπήρξαν μόνο χριστιανοί. Το γεγονός αυτό οφείλεται, σε κάποιο βαθμό, στις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας του δεύτερου μισού του 19^{ου} αιώνα, ύστερα από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ. Εντούτοις, το ζήτημα θα πρέπει να διερευνηθεί συστηματικότερα και σε ευρύτερη κλίμακα, προκειμένου να είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε καλύτερα τις διάφορες εξελίξεις του συστήματος.

Στο παρόν δημοσίευμα θα επιχειρήσουμε να ασχοληθούμε με ορισμένα ζητήματα που σχετίζονται με την προσπάθεια καθιέρωσης επαγγελματικών αργιών χριστιανικών συντεχνιών της Βέροιας, στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, αξιοποιώντας πληροφορίες οι οποίες προέρχονται από κώδικες της ελληνικής κοινότητας της πόλης.

Στα τέλη του 1862 (20 Νοεμβρίου 1862) η συντεχνία των χριστιανών Παζιργιάνιδων (εμπόρων) της Βέροιας,⁷ αποφάσισε να καθιερώσει ως ημέρες υποχρεωτικής επαγγελματικής αργίας τις Δεσποτικές και Θεομητορικές γιορτές του χρόνου.⁸ Επίσης, η συντεχνία αποφάσισε να θεσπίσει και είκοσι εννέα ημέρες προαιρετικής επαγγελματικής αργίας των μελών της, οι οποίες καταγράφονται αναλυτικά στη σχετική απόφαση.⁹

1 Συνήθως οι συντεχνίες της περιόδου εμφανίζονται με τον όρο «ισνάφια» ή «σινάφια», καθώς και με διάφορες άλλες παραλλαγές (συνάφια, ιζνάφια, συναφείες, κ.ά.). Ο όρος προέρχεται από την αράβικη λέξη «esnaf».

2 Βλ. ενδεικτικά Σπύρος Ασοραχάς (επιμ.), *Η οικονομική δομή των Βαλκανικών χωρών (15^{ος} – 19^{ος} αι.)*, Αθήνα 1979.

3 Πηνελόπη Φωτεινού, *Η αγορά της Βέροιας. Συντεχνιακές καταγραφές 1699–1708*, Ρέθυμνο 1999 (Ανέκδοτη μεταπτυχιακή εργασία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης).

4 Βασίλης Δημητριάδης, *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπή*, Θεσσαλονίκη 1973, 249 – 268.

5 Αθανάσιος Γ. Βουδούρης, «Η οθωμανική αγορά (μπεζεστένι) της Βέροιας, μέσα από μια απεικόνιση στο τέμενος του Μενδρεσέ», *Χρονικά Ιστορίας και Πολιτισμού Ν. Ημαθίας (Ε.Μ.Ι.Π.Η.)* 11 (Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2010) 6 – 8.

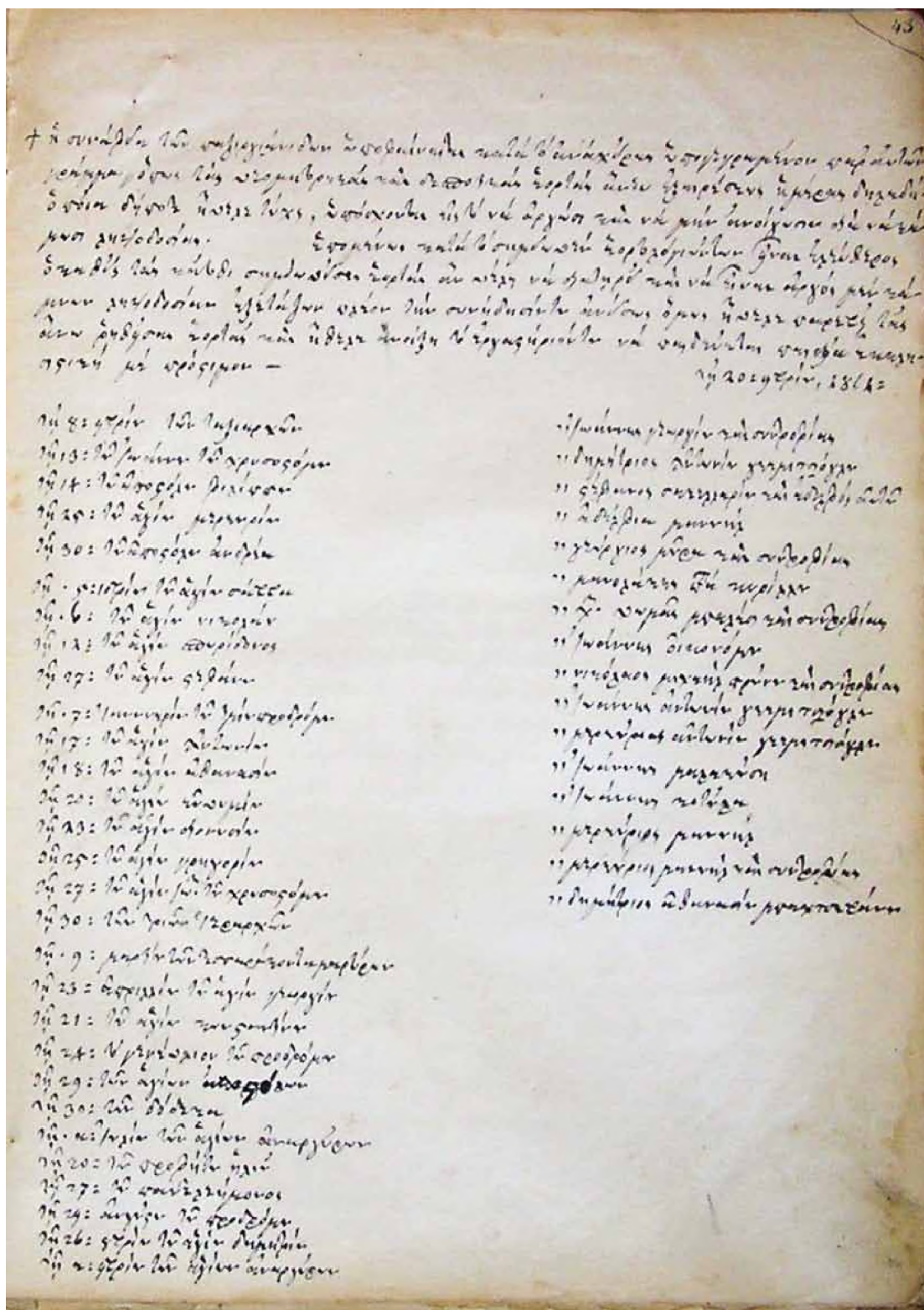
6 Φωτεινού, *Η αγορά της Βέροιας*, ό.π., 30 – 39.

7 Παζιργιάνης ή μπαζιργιάνης = έμπορος (τουρκ. bazirgân)

8 Πρόκειται για τις εορτές που είναι αφιερωμένες στον Χριστό (Δεσποτικές) και στην Παναγία (Θεομητορικές).

9 Γενικά Αρχεία του Κράτους Ν. Ημαθίας (Γ.Α.Κ. Ν.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Την περίοδο αυτή η συντεχνία των χριστιανών Παζιργιανίδων αποτελούνταν από δέκα τέσσερα μέλη. Η απόφαση για καθιέρωση επαγγελματικών αργιών πάρθηκε από τα μέλη της συντεχνίας, χωρίς να υπάρχει (τουλάχιστον όπως μπορούμε να συμπεράνουμε μέσα από τις διαθέσιμες πηγές) οποιασδήποτε μορφής εξωτερικός παρεμβατισμός. Επιπρόσθετα, η απόφαση αυτή προέβλεπε την επιβολή εκκλησιαστικού επιτιμίου και χρηματικού προστίμου σε όποιο από τα μέλη της συντεχνίας παρέβαινε την τήρηση των υποχρεωτικών αργιών, ενώ αντίθετα η τήρηση των προαιρετικών αργιών αποφασίστηκε να αφεθεί στην ελεύθερη βούληση και επιλογή των μελών, Ημαθίας – ΑΒΕ 112, α/α 1), Κώδιξ Μητροπόλεως Βεροίας α) Προικοσύμφωνα από 1862 έως 1877 β) Θεωρήσεις λογαριασμών εκκλησιών, 43.

σύμφωνα με το «κριτήριο της συνείδησης» του καθενός.

Με βάση την απόφαση αυτή της συντεχνίας των Παζιργιανίδων της Βέροιας μπορούμε να συμπεράνουμε ότι την περίοδο αυτή (1862) τα μέλη των χριστιανικών συντεχνιών της πόλης απολάμβαναν, σε αρκετά μεγάλο βαθμό, σχετική διοικητική ελευθερία, καθώς μπορούσαν να προβούν, χωρίς εξωτερικούς παρεμβατισμούς, σε λήψη σχετικών με τη λειτουργία τους αποφάσεων. Επιπρόσθετα, δινόταν η δυνατότητα επιβολής προστίμων και επιτιμίων σε μέλη των συντεχνιών που θα επιχειρούσαν να παραβούν ειλημμένες αποφάσεις.

Μερικά χρόνια αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1890, εντοπίζεται, σε κώδικα της ελληνικής κοινότητας της Βέροιας, μία ακόμη προσπάθεια καθιέρωσης επαγγελματικών αργιών, η οποία αφορούσε στο σύνολο των συντεχνιών των χριστιανών της πόλης. Η περίπτωση αυτή παρουσιάζει ορισμένες βασικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με την προηγούμενη απόφαση των Παζιργιανίδων, καθώς η προσπάθεια θέσπισης επαγγελματικών αργιών δεν προκλήθηκε με τη βούληση των μελών των συντεχνιών αλλά λόγω «ηθικής βλάβης και ολεθρίας εκπτώσεως του θρησκευτικού αισθήματος» των χριστιανών κατοίκων της Βέροιας, οι οποίοι, όπως αναφέρεται σε πρακτικό της «Γενικής Συνελεύσεως και Δημογεροντίας», υπέβαλαν σχε-

τική αίτηση προς την κοινότητα, προκειμένου να επιληφθεί του ζητήματος.

Στις 8 Σεπτεμβρίου 1891, συνήλθαν στην ιερά μητρόπολη της Βέροιας τα μέλη της «Γενικής Συνελεύσεως των Πολιτών» και εκπρόσωποι των συντεχνιών της πόλης, υπό την προεδρεία του αρχιερατικού επιτρόπου αρχιμανδρίτη Παναρέτου, προκειμένου να συζητήσουν ζητήματα που αφορούσαν στη λειτουργία των επαγγελματικών καταστημάτων και εργαστηρίων της πόλης, κατά τις Κυριακές και Δεσποτικές εορτές του χρόνου.¹⁰

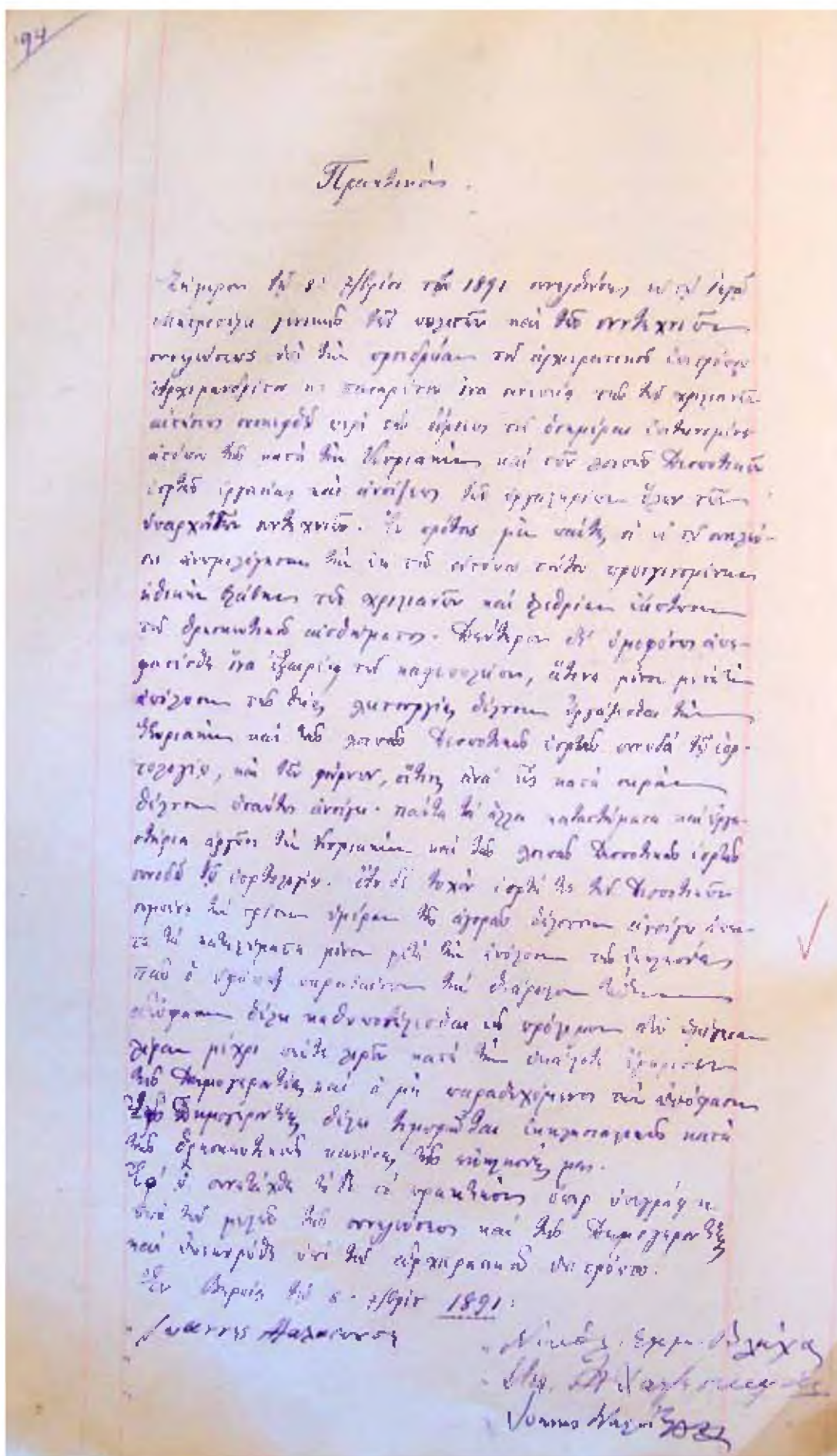
10 Αρχείο Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας (Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ.), Κώδιξ Γ Πρακτικά Δημογεροντίας αντιπροσωπείας και Γενικών Συνελεύσεων, εν οίς και συμβόλαια και διαζύγια (1863 – 1892), 94.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης αποφασίστηκε να καθιερωθούν ως ημέρες αργίας, για όλα τα εμπορικά καταστήματα και τα εργαστήρια των χριστιανών επαγγελματιών της Βέροιας, οι Κυριακές και οι Δεσποτικές εορτές του έτους. Εξαιρέση αποτελούσαν μόνο οι ιδιοκτήτες καφενείων, οι οποίοι ορίστηκε ότι θα μπορούσαν να λειτουργούν τα καταστήματά τους και κατά τις ημέρες των αργιών, μετά από το τέλος της Θείας Λειτουργίας, καθώς και οι φουρνάρηδες της πόλης, στους οποίους δόθηκε η δυνατότητα να εφαρμόζουν (κατά τις ημέρες των αργιών) ένα είδος «εφημερίας» των καταστημάτων τους, ακολουθώντας αλυσιδωτό κυλιόμενο πρόγραμμα, σύμφωνα με το οποίο είχε το δικαίωμα να λειτουργεί σε κάθε Κυριακή και Δεσποτική εορτή ένα μόνο κατάστημα (φουρνάρικο) της πόλης.

Με την απόφαση αυτή ορίστηκαν, ακόμη, και ορισμένες ποινές προς τους επαγγελματίες που δεν θα συμμορφώνονταν με τις διατάξεις και θα λειτουργούσαν τα καταστήματα και εργαστήριά τους σε ημέρες αργίας. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η επιβολή προστίμου, το οποίο θα κυμαινόταν από μισή έως πέντε λίρες Τουρκίας, καθώς επίσης και η επιβολή εκκλησιαστικού επιτίμιου, σύμφωνα με τους κανόνες της εκκλησίας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει η απόφαση για μη εφαρμογή της τήρησης επαγγελματικής αργίας (από όλους τους επαγγελματίες της πόλης), σε περίπτωση που κάποια Δεσποτική εορτή συνέπιπτε κατά την Τρίτη ημέρα της εβδομάδας. Στην περίπτωση αυτή δινόταν στους επαγγελματίες το δικαίωμα της ελεύθερης λειτουργίας των καταστημάτων και εργαστηρίων τους, μετά από το τέλος της Θείας Λειτουργίας. Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι η Τρίτη, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1890, αποτελούσε ημέρα που ήταν αφιερωμένη σε εμπορικές συναλλαγές των κατοίκων της επαρχίας της Βέροιας, γεγονός που εξακολουθεί



να διατηρείται μέχρι και σήμερα (μετά από 120 σχεδόν χρόνια), καθώς κατά την Τρίτη ημέρα πραγματοποιείται η «λαϊκή αγορά» (παζάρι) της Βέροιας.

Η απόφαση αυτή υπογράφηκε από τέσσερα μέλη της Γενικής Συνελεύσεως και της Δημογεροντίας της Βέροιας και επικυρώθηκε από τον αρχιερατικό επίτροπο αρ-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ



Καφενείο της ύστερης Οθωμανικής περιόδου στη Βέροια
(Ξενοδοχείο Όλυμπος, 1912)

χιμανδρίτη Πανάρετο. Το γεγονός αυτό φανερώνει την προσπάθεια των κοινοτικών παραγόντων της πόλης για έλεγχο και παρεμβατισμό στις εμπορικές δραστηριότητες των επαγγελματιών της Βέροιας, κάτι που επιχειρήθηκε να επιτευχθεί μέσα από την εφαρμογή κανόνων και διατάξεων που θα προσλάμβαναν συνολικό και κοινοτικό χαρακτήρα.

Κλείνοντας, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στα εξής βασικά συμπεράσματα: Οι συντεχνίες της Βέροιας, κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 19^{ου} αιώνα παρουσιάζουν ορισμένες (σημαντικές) διαφοροποιήσεις, σε σχέση με παλαιότερες περιόδους, καθώς εντοπίζονται πληροφορίες οι οποίες παρουσιάζουν τη λειτουργία επαγγελματικών συντεχνιών, μέλη των οποίων υπήρξαν επαγγελματίες με κοινή θρησκευτική ταυτότητα. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να διερευνηθεί ευρύτερα στο πλαίσιο του γενικότερου πολιτικού κλίματος της περιόδου, σε συνάρτηση με τις σημαντικές εξελίξεις που επήλθαν με την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ.

Οι χριστιανικές συντεχνίες της πόλης παρουσιάζουν, επίσης, κατά την περίοδο αυτή (β' μισό 19^{ου} αι.) ορισμένες διαφοροποιήσεις, αναφορικά (κυρίως) με ζητήματα της εσωτερικής τους λειτουργίας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1860 παρατηρείται σχετική διοικητική ελευθερία των συντεχνιών της πόλης, ενώ μερικά χρόνια αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1890, επιχειρείται η υποτίμηση του αυτοδιοικητικού χαρακτήρα των συντεχνιών, γεγονός που πιστοποιείται από την προσπάθεια για παρεμβατισμό στη λειτουργία τους από μέρους της χριστιανικής κοινότητας και των θεσμικών οργάνων της.

Λεπτομερέστερη και συστηματικότερη εξέταση των πηγών και πληροφοριών που σώζονται τόσο στα οθωμανικά όσο και στα ελληνικά αρχεία της περιόδου θα μπορούσε, ασφαλώς, να μας δώσει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία και εξέλιξη του συστήματος, κάτι που ευχόμαστε μελλοντικά να πραγματοποιηθεί.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΗΜΑΘΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ¹

Α'

Απόφαση της συντεχνίας των Παζιργιάνιδων για καθιέρωση επαγγελματικών αργιών (20 Νοεμβρίου 1862)

Γενικά Αρχεία του Κράτους Ν. Ημαθίας (Γ.Α.Κ. Ν. Ημαθίας – ΑΒΕ 112, α/α 1), Κώδιξ Μητροπόλεως Βεροίας α) Προικοσύμφωνα από 1862 έως 1877 β) Θεωρήσεις λογαριασμών εκκλησιών, 43.

† η συνάφεια των παζιργιάνιδων υποφαίνεται κατά τό ανά χείρας υπογεγραμμένον παρ' αυτών γράμμα όπως τας θεομητορικές και δεσποτικές εορτάς άνευ εξαίρεσεως ημέρας δηλαδή οποία δήποτε ήθελε τύχη, υπόσχονται εις το να αργώσι και να μην ανοίγωσιν διά να κάμωσι ληψοδοσίας. Επομένως κατά το σημειωθέν εορτολόγιόν των είναι ελεύθερος ο καθείς τας κάτωθι σημειωθείσας εορτάς αν θέλη να διατηρεί και να είναι αργός μεν κάμνων ληψοδοσίαν εξετάζων πλέον την συνήδησίν του αν ίσως όμως ήθελε παρεβή τας άνω ρηθείσας εορτάς και ήθελε ανοίξη το εργαστήριόν του να παιδεύεται παιδεία εκκλησιαστική με πρόστιμον –

Τη 20 9βρίου 1862:

τη 8: 9βρίου των ταξιάρχων
τη 13: του Ιωάννου του Χρυσοστόμου
τη 14: του αποστόλου Φιλίππου
τη 25: του αγίου Μερκουρίου
τη 30: του αποστόλου Ανδρέα
τη 5: 10βρίου του αγίου Σάββα
τη 6: του αγίου Νικολάου
τη 12: του αγίου Σπυρίδωνος
τη 27: του αγίου Στεφάνου
τη 7: Ιανουαρίου του Τιμίου Προδρόμου
τη 17: του αγίου Αντωνίου
τη 18: του αγίου Αθανασίου
τη 20: του αγίου Ευθυμίου
τη 23: του αγίου Διονυσίου
τη 25: του αγίου Γρηγορίου
τη 27: του αγίου Ιω. του Χρυσοστόμου
τη 30: των τριών Ιεραρχών
τη 9: μαρτίου των τεσσαράκοντα μαρτύρων
τη 23: απριλλίου του αγίου γεωργίου
τη 21: του αγίου κωνσταντίνου
τη 24: το γενέθλιον του προδρόμου
τη 29: των αγίων αποστόλων
τη 30: των δώδεκα
τη α: Ιουλίου των αγίων αναργύρων
τη 20: του προφήτου ηλίου
τη 27: του παντελεήμονος
τη 29: αυγούστου του προδρόμου
τη 26: 8βρίου του αγίου δημητρίου
τη α: 9βρίου των αγίων αναργύρων

(ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ)

Ιωάννης γεωργίου και συντροφίας
Δημήτριος Αντωνίου μεμιτσιόγλου
Στέφανος σακελλαρίου και αδερφός αυτού
Αδέλφια μανουήλ
Γεώργιος μούρα καί συντροφίας
Ιωάννης οικονόμου
Νικόλαος μιχαήλ πρώτου και συντροφίας
Ιωάννης αντωνίου γεμιτσιόγλου
Μερκούριος αντωνίου γεμιτσιόγλου
Ιωάννης μαλακούση
Ιωάννης κοτούλα
Μερκούριος μανουήλ
Μερκούριος μανουήλ και συντροφίας
Δημήτριος αθανασίου μπαχτσεβάνη

Β'

Απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των Πολιτών και της Δημογεροντίας της Βεροίας για καθιέρωση επαγγελματικών αργιών (8 Σεπτεμβρίου 1891)

Α.Ι.Μ.Β.Ν.Κ., Κώδιξ Γ Πρακτικά Δημογεροντίας αντιπροσωπείας και Γενικών Συνελεύσεων, έν οίς καί συμβόλαια καί διαζύγια (1863 – 1892), 94.

Πρακτικόν

Σήμερον τη 8^η 7/βρίου του 1891 συνελθούσης εν τη Ιερά Μητροπόλει γενικής των πολιτών και των συντεχνιών συνελεύσεως υπό την προεδρείαν του αρχιερατικού επιτρόπου Αρχιμανδρίτου κ. Παναρέτου ίνα συνεπεία της των χριστιανών αιτήσεως συσκεφθή περί της ευρέσεως του οσημέραι επιτεινομένου ατόπου της κατά την Κυριακήν και των λοιπών Δεσποτικών εορτών εργασίας και ανοίξεως των εργαστηρίων όλων των υπαρχουσών συντεχνιών. Έν πρώτοις μεν πάντες οι εν τη συνελεύσει ανωμολόγησαν την εκ του ατόπου τούτου προσγινομένην ηθικήν βλάβην των χριστιανών και ολεθρίαν έκπτωσιν του θρησκευτικού αισθήματος. Δεύτερον δε ομοφώνως απεφασίσθη ίνα εξαίρηνει των καφεπωλείων, άτινα μόνον μετά την απόλυση της θείας λειτουργίας θέλουσιν εργάζεσθαι την Κυριακήν και τας λοιπάς Δεσποτικές εορτάς συνωδά τω εορτολογίω, και των φούρνων, οίτινες ανά εις κατά σειράν θέλουσιν ωσαύτως ανοίγει. Πάντα τα άλλα καταστήματα και εργαστήρια αργώσι την Κυριακήν και τας λοιπάς Δεσποτικές εορτάς συνωδά τω εορτολογίω. Αν δε τυχόν εορτή τις των Δεσποτικών συμπέση την τρίτην ημέραν της αγοράς θέλουσιν ανοίγει άπαντα τα καταστήματα μόνον μετά την απόλυση της εκκλησίας. Πας ο εφάπαξ παραβαίνων την θεάρεστον ταύτην απόφασην θέλει καθυποβάλεσθαι εις πρόστιμον από ημίσεια λίραν μέχρι πέντε λιρών κατά την εκάστοτε έγκρισιν της Δημογεροντίας και ο μη παραδεχόμενος την απόφασην της Δημογεροντίας θέλει τιμωρείσθαι εκκλησιαστικώς κατά τους θρησκευτικούς κανόνας της εκκλησίας μας.

Εφ' ω συνετάχθη το δε το πρακτικόν όπερ υπεγράφη υπό των μελών της συνελεύσεως και της Δημογεροντίας και επεκυρώθη υπό του αρχιερατικού επιτρόπου.

Εν Βεροία τη 8 7/βρίου 1891:

Ιωάννης Μαλακούση
Νικόλ. Εμμ. Βλάχος
Στεφ. Μ. Χατζηνικολάκης
Ιωάννης Καμπίτογλους

¹ Τα κείμενα δημοσιεύονται χωρίς ορθογραφικές ή συντακτικές επεμβάσεις, στο μονοτονικό σύστημα.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Επιμέλεια: Αναστασία Ταναμπάση

Πυρινός Δ. Πάυλος

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΥΡΙΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ 1905-2005

Το 2005 με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυση και λειτουργία της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Κυριών Βέροιας ο τότε Δήμαρχος Βέροιας, κ. Χρήστος Σκουμπόπουλος και το Δημοτικό Συμβούλιο ενέκριναν τη χρηματοδότηση και έκδοση του βιβλίου του Π. Δ. Πυρινού για τη δράση της Αδελφότητας. Όπως αναφέρει στον πρόλογό του και ο ίδιος ο συγγραφέας, πρόκειται για ένα ιστορικό γυναικείο σωματείο, στο οποίο αντικατοπτρίζονται οι οικονομικές, κοινωνικές και εθνικές δοκιμασίες ενός αιώνα της πόλης της Βέροιας. Ζωντανεύουν επίσης στιγμές αλτρουισμού, ανθρωπιάς και ευαισθησίας για τον ανήμπορο συνάνθρωπό μας.

Η αρχειακή πηγή στην οποία στηρίχθηκε ο κ. Πυρινός ήταν το καλά διατηρημένο αρχειακό υλικό της ίδιας της Αδελφότητας. Τα μέλη, εξάλλου, της Φιλοπτώχου είχαν δεμένο το αρχειακό υλικό σε τόμους, με αποτέλεσμα την ευκολότερη ταξινόμησή του και μελέτη του από το συγγραφέα.

Στην πρώτη σελίδα του Πρακτικού Συνεδριάσεων (1905-1931) της Φ.Α.Κ. διαβάζουμε ότι στις 14 Αυγούστου 1905 αποφασίστηκε η ίδρυση της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Κυριών, ενώ στις 21 Αυγούστου τα ιδρυτικά μέλη που εγγράφηκαν σ' αυτήν ανέρχονταν στα 77. Ο συγγραφέας ξεχωρίζει την κ. Καλλιόπη Δημητριάδου, τότε Διευθύντρια της εν Εδέσση Πρακτικής Σχολής Θηλέων για τη μεγάλη της προσφορά στην ίδρυση και λειτουργία της Φιλοπτώχου.

Ο κ. Πυρινός κατένειμε το υλικό του σε επτά κεφάλαια. Έτσι, στο Α' αναφέρεται αποκλειστικά στην ίδρυση της Φιλοπτώχου. Παραθέτει το Πρακτικό ίδρυσής της, τα ιδρυτικά της μέλη, το σκοπό, το πρώτο της διοικητικό συμβούλιο, την αναγγελία ίδρυσης και το σχετικό καταστατικό. Επίσης, παρέχει στοιχεία για τους επίτιμους προέδρους και τα άλλα επίτιμα

μέλη, ενώ δεν παραλείπει να αναφέρει κι άλλους δωρητές και ευεργέτες της Αδελφότητας.

Στο Β' κεφάλαιο καταγράφεται η πολύπλευρη δράση της Φ.Α.Κ.. Ο κ. Πυρινός την ξεχωρίζει σε θρησκευτική και ηθική, πνευματική, εθνική και κοινωνική. Παράλληλα, αναφέρεται στους στόχους της Φ.Α.Κ. για τη σύσταση νοσοκομείου στη Βέροια ήδη από το 1908 κατά την τρίτη επέτειο από την ίδρυση της Φιλοπτώχου. Ιδρύθηκε δε και εργαστήριο υφαντικής και ραπτικής, ενώ καταγράφεται μία προσπάθεια ίδρυσης παιδικού σταθμού και διδασκαλείου. Τέλος, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται μία αναφορά στα υπόλοιπα σωματεία με τα οποία συνεργάστηκε η Φιλοπτώχος Αδελφότητα Κυριών Βέροιας.

Στα επόμενα τρία κεφάλαια (Γ', Δ', Ε') επιχειρείται μια αποτύπωση της δράσης της Φιλοπτώχου με χρονικά όρια την περίοδο προεδρείας της εκάστοτε προέδρου της Φ.Α.Κ.. Ειδικότερα, από το 1936 ως το 1959 πρόεδρος διετέλεσε η κ. Στράλλα Ελένη. Από το 1960 ως το 1989 πρόεδρος ήταν η κ. Χατζηνικολάκη Ελισάβετ (Βούδα), ενώ από το 1989 ως το 2005 η κ. Παπαχαραλάμπος Ευαγγελία.

Στο ΣΤ' κεφάλαιο καταγράφονται τα διοικητικά συμβούλια της Φιλοπτώχου, ενώ στο Ζ' κεφάλαιο οι επέτειοι, οι τιμητικές διακρίσεις που έλαβαν, καθώς και οι σφραγίδες που κατά περιόδους χρησιμοποιήθηκαν. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το παράρτημα του βιβλίου με τα συνοπτικά οικονομικά στοιχεία της Φ.Α.Κ., τα πρωτότυπα έγγραφα, καθώς και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Τα έσοδα από τη αγορά του παρόντος βιβλίου διατίθενται αποκλειστικά υπέρ των σκοπών της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Κυριών Βέροιας.

Σπάρτης Νικόλαος

ΙΣΝΑΦΚΙΑ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΣΤΗ ΝΙΑΟΥΣΤΑ - ΧΤΕΣ & ΣΗΜΕΡΑ

Τα ισνάφκια ή εσνάφια (οι συντεχνίες στα ελληνικά), που ιδρύθηκαν στη Νάουσα από την ύστερη περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας μέχρι το 2006, κέντρισαν το ενδιαφέρον του μελετητή Νικολάου Σπάρτη. Έτσι, συγκεντρώνοντας πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από συμπατριώτες του και χρησιμοποιώντας τη ναουσαϊκή ντοπιολαλιά, δημοσίευσε το συγκεκριμένο βιβλίο. Αναφέρεται στα επαγγέλματα που χάθηκαν, καθώς επίσης και στις συντεχνίες των επαγγελματιών.

Στην εισαγωγή του βιβλίου του επιχειρεί μια σύντομη ιστορική αναδρομή στα σωματεία που άρχισαν να ιδρύονται από το 148 π.Χ. και έκτοτε. Παραθέτει, μάλιστα, το φιρμάνι του 1773 του Σουλτάνου Μουσταφά Γ', που μεταξύ άλλων ανέθετε στα ισνάφια να κρίνουν και να αποφασίζουν για τις διαφορές των μελών τους. Ορίζει, επιπλέον, να επιβάλλουν σε κάποια μέλη μέχρι και ποινή φυλάκισης. Με μια τέτοια διαταγή θεομοθετούνταν η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των συντεχνιών και οι μη μουσουλμάνοι υπήκοοι της οθωμανικής αυτοκρατορίας αποκτούσαν μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων. Η οργάνωση σε συντεχνίες εξυπηρετούσε, εξάλλου, και τους Οθωμανούς κυρίως για φοροεισπρακτικούς λόγους.

Όπως επισημαίνει ο συγγραφέας, στο μετεπαναστατικό

ελληνικό κράτος το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι κατοχυρώθηκε με το άρθρο 11 του Συντάγματος του 1864, ενώ για την περιοχή της Ημαθίας η πρώτη δημοσίευση σωματείου στο Αρχείο του Πρωτοδικείου της Βέροιας έγινε στις 14 Δεκεμβρίου 1914.

Στο βιβλίο καταγράφονται 177 επαγγέλματα. Με αλφαβητική σειρά παρατίθενται όλοι οι επαγγελματίες και μέλη συντεχνιών ξεκινώντας από τον αβδιλά, που ήταν ο προμηθευτής βδελών για την καταπολέμηση ασθενειών, μέχρι και τον ψυγιάτορα.

Σύμφωνα με το συγγραφέα, η προσφορά των επαγγελματιών και ιδιαίτερα των συντεχνιών τους ήταν τόσο σημαντική, ώστε πέρα από το κοινωνικό τους έργο, συνέβαλαν στη διατήρηση της γλώσσας και της θρησκείας. Τέλος, δεν παραλείπει να αναφέρει και την ενεργό συμμετοχή των συντεχνιών στην προάσπιση των εθνικών συμφερόντων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η συμμετοχή των αμπελουργών της Νάουσας με την προσφορά βαρελιών κρασιού στα οποία στηρίχθηκε η πλωτή γέφυρα, μέσω της οποίας πέρασαν τα ελληνικά στρατεύματα. Έτσι, στις 26 Οκτωβρίου 1912 έφτασαν πριν από τους Βουλγάρους στη Θεσσαλονίκη.

ΦΟΡΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

Επιμέλεια: Ιωάννα Ζιώγα

«Θρακική Εστία Βέροιας»

Σε μια από τις ομορφότερες συνοικίες της Βέροιας και συγκεκριμένα στη περιοχή της Κυριώτισσας, εδρεύει η Θρακική Εστία Βέροιας, που αποτελεί έναν από τους πιο αξιόλογους συλλόγους που δραστηριοποιείται έντονα στην Ημαθία.

Η ιδέα για την ίδρυση ενός συλλόγου, που να συγκεντρώνει όλους τους Θρακιώτες που ζουν στη Βέροια, ξεκίνησε προς το τέλος του 1984 από τον Απόστολο Αγιαννίτη ενώ συμπαραστάτης του σε αυτό το δύσκολο έργο ήταν και ο μετέπειτα Επίτιμος Πρόεδρος του συλλόγου, ο Ιωάννης Αλεξιάδης, συγγραφέας και λαϊκογράφος. Τελικά, το όνειρο τους εκπληρώθηκε το 1985, οπότε και πήρε την έγκριση του Πρωτοδικείου Βέροιας έχοντας εγγεγραμμένα 24 ιδρυτικά μέλη και πρώτο Πρόεδρο τον Απόστολο Αγιαννίτη.

Σκοπός του συγκεκριμένου Συλλόγου, που αρχικά τον αποτελούσαν Θρακιώτες από τη Βιζύη της Ανατολικής Θράκης και με την πάροδο του χρόνου συμμετείχαν και Θρακιώτες από τη Βόρεια και Δυτική Θράκη, είναι η διάσωση της θρακιώτικης παράδοσης και η μεταλαμπάδυσή της στις νεότερες γενιές. Για το λόγο αυτό, η Θρακική Εστία διαθέτει χορευτικά συγκροτήματα για όλες τις ηλικίες που συμμετείχαν και συνεχίζουν να συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις, τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό. Τα μαθήματα γίνονται στην έδρα του συλλόγου, στον οποίο υπάρχει και ιματιοθήκη με περίπου 150 παραδοσιακές θρακιώτικες φορεσιές και πολλά παραδοσιακά αντικείμενα. Αξίζει να σημειωθεί πως η Θρακική Εστία διαθέτει και πλούσια βιβλιοθήκη με έργα που πραγματεύονται τη Θρακιώτικη Ιστορία και όχι μόνο.

Τον πλούσιο θησαυρό της έρχονται να συμπληρώσουν και 4 εκδόσεις, οι δύο εκ των οποίων εξιστορούν αναμνήσεις Θρακιωτών από τις αλησμόνητες πατρίδες («Λεύκωμα» 1989, «Λεύκωμα» 1991). Η τρίτη έκδοση είναι ένα επιστημονικό σύγγραμμα για τη Θράκη («Πανελλήνων Θρακών Απαύγασμα» 1993) με τη συνδρομή σπουδαίων πνευματικών ανθρώπων όπως ο Ιωάννης Μωραλίδης, ο Γεώργιος Χιονίδης, ο Θωμάς Γαβριηλίδης, ο Παύλος Πυρινός, ο Ιωάννης Μελετιδής, ο Αντώνιος Λιάπης και ο Μακεδών Παπαδόπουλος. Η τελευταία έκδοση αναφέρεται στις Βυζαντινές Εκκλησίες της Βέροιας («Προσκύνημα στα



Ο Ευστάθιος Βακάλης



Ο Αθανάσιος Φαναριώτης

Ιερά της Θεοσώστου Πόλεως Βεροίας» 1996) το οποίο γράφτηκε από τον κ. Θωμά Γαβριηλίδη.

Παράλληλα με όλα αυτά, η Θρακική Εστία στην προσπάθειά της να διατηρήσει την επαφή με την παράδοση, συμμετέχει και διοργανώνει πολλές εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Η σημαντικότερη ίσως από αυτές είναι η αναβίωση του εθίμου «Βαρβάρα», που πραγματοποιείται κάθε χρόνο στις αρχές του Δεκέμβρη προς τιμήν της Αγίας Βαρβάρας, της προστάτιδας του πυροβολικού.

Η προσπάθεια που καταβάλλει ο Σύλλογος για την διατήρηση της ιστορίας και της παράδοσής των Θρακιωτών της Ημαθίας, είναι αξιοσημείωτη και το μεράκι των ανθρώπων που ασχολούνται αξιοζήλευτο και πρέπει να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για όλους.

Το ωράριο λειτουργίας της Θρακικής Εστίας Βέροιας είναι: Κυριακή 6 μ.μ. – 10 μ.μ. και Δευτέρα 7.30 μ.μ. – 10 μ.μ. (το ωράριο αυτό ισχύει μέχρι τέλος Αυγούστου).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Θρακική Εστία στην ιστοσελίδα www.thrakiveria.gr, ενώ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την Εστία τηλεφωνικά στο 23310 23637 και στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@thrakiveria.gr.

Η Ε.Μ.Ι.Π.Η. ευχαριστεί τον κ. Ευστάθιο Βακάλη (Πρόεδρο) και τον κ. Αθανάσιο Φαναριώτη (Αντιπρόεδρο) για την ξενάγηση στο χώρο της Θρακικής Εστίας και για τις πληροφορίες που μας παρείχαν.



Μιλάμε για τη Βέροια του 20ου αιώνα

Α' Επιστημονική Ημερίδα Τοπικής Ιστορίας (1890 – 1910)

Στο λυκόφως της Οθωμανικής περιόδου

Κατά την υπ' αριθμ. 4/2011 συνεδρίαση του Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η. αποφασίστηκε η πραγματοποίηση μιας σειράς επιστημονικών ημερίδων με γενικό τίτλο «Μιλάμε για τη Βέροια του 20^{ου} αιώνα». Η σειρά θα περιλαμβάνει χρονολογικές ενότητες από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (ca 1900) μέχρι και τα τέλη του (ca 2000) και θα αφορά θεματικά ζητήματα που σχετίζονται με την ιστορία, τον πολιτισμό, την κοινωνία, την αρχιτεκτονική – ρυμοτομία, την πολιτική, τους θεσμούς και οποιαδήποτε παράμετρο αφορά τις παραπάνω συνισταμένες, της επαρχίας Βεροίας.

Σκοπός των παραπάνω προτεινόμενων ημερίδων είναι αφ' ενός η διερεύνηση και ανάδειξη – αξιοποίηση νέων ερευνητικών δεδομένων και αφ' ετέρου το άνοιγμα της Εταιρείας προς την τοπική κοινωνία, η οποία καλείται να συμμετάσχει σε έναν διάλογο για το πρόσφατο ιστορικό μας παρελθόν, μέσα από τον οποίο θα μας δοθεί η δυνατότητα να γνωρίσουμε καλύτερα την πόλη μας και την περιοχή της, όπως αυτή διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα.

Οι ημερίδες θα ακολουθούν χρονολογική διαίρεση ως εξής: Α' (1900 – 1920), Β' (1920 – 1940), Γ' (1940 – 1950), Δ' (1950 – 1967), Ε' (1967 – 1980), Στ' (1980 – 2000). Δεν αποκλείεται μελλοντικά να προκύψει και η ανάγκη πραγματοποίησης ημερίδων και με θεματικό χαρακτήρα. Η συμμετοχή των εισηγητών θα εξασφαλίζεται είτε διά προσωπικής προσκλήσεως είτε με τη μέθοδο της υποβολής αιτήσεως – περιλήψεως από μέρους των ενδιαφερομένων. Τα κριτήρια συμμετοχής δεν θα έχουν πάντοτε χαρακτήρα καθαρά ακαδημαϊκό, καθώς στο πλαίσιο της αναζήτησης πληροφοριών για την τοπική μικροϊστορία, ενίοτε αναδεικνύονται σε σημαντικά ερευνητικά εργαλεία πληροφορίες και ντοκουμέντα που προέρχονται από ιστοριοφίλους, συλλέκτες και πολίτες της περιοχής.

Ως υπό εξέταση περίοδος για την πρώτη θεματική ορίστηκε το χρονικό διάστημα **1890 – 1910**, προκειμένου να αποτε-

λέσει εισαγωγική ενότητα, η οποία θα λειτουργήσει ως υπόβαθρο για τις υπόλοιπες, με δεδομένο το ότι το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την επαρχία της Βεροίας (εφαρμογή κοινοτικού συστήματος, ξένες προπαγάνδες, μακεδονικός αγώνας κ.τ.λ.).

Η ημερίδα θα πραγματοποιηθεί, στα πλαίσια της **Εβδομάδας Τοπικής Ιστορίας και Πολιτισμού** (26 Σεπτεμβρίου – 2 Οκτωβρίου), κατά τις ημέρες **Παρασκευή (απόγευμα) και Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου και 1 Οκτωβρίου**, αντίστοιχα.

Για τη διασφάλιση του επιστημονικού υπόβαθρου των ημερίδων έχει συσταθεί Επιστημονική Επιτροπή αποτελούμενη από τους κυρίους Φωτιάδη Κωνσταντίνο – Καθηγητή Π.Δ.Μ., Κοτζαγεώργη Φωκίωνα – Επ. Καθηγητή Α.Π.Θ., Κουκουσά Βασίλειο – Αν. Καθηγητή Α.Π.Θ. και Μιχαηλίδη Ιάκωβο – Επ. Καθηγητή Α.Π.Θ.

Υπεύθυνη για την οργάνωση και διεξαγωγή της Α' Επιστημονικής Ημερίδας τοπικής ιστορίας (1890 – 1910) είναι τετραμελής οργανωτική επιτροπή, αποτελούμενη από μέλη του Δ.Σ. της Ε.Μ.Ι.Π.Η.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση, συνοδευόμενη από σύντομη περίληψη της ανακοίνωσής τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Ε.Μ.Ι.Π.Η. emipi@ymail.com. Το θέμα θα πρέπει να είναι πρωτότυπο και στην περίληψη να αναφέρεται το αρχειακό υλικό που χρησιμοποιήθηκε καθώς επίσης και τα οφέλη που προκύπτουν από την έρευνα.

Οι περιλήψεις θα δημοσιευθούν στο φύλλο 14 του τριμηνιαίου περιοδικού της Ε.Μ.Ι.Π.Η. «Χρονικά Ιστορίας & Πολιτισμού Ν. Ημαθίας», ενώ για τις εισηγήσεις της ημερίδας προβλέπεται, αρχικά, ηλεκτρονική έκδοση γύρω στα τέλη του 2011.

Εισηγητές οι οποίοι χρειάζεται να μετακινηθούν και να διαμείνουν στη Βέροια κατά τη διάρκεια της ημερίδας θα πρέπει πρώτα να επικοινωνήσουν με την οργανωτική επιτροπή προκειμένου να εξεταστεί κάθε περίπτωση αναλόγως.

Επόμενη ανακοίνωση θα αποσταλεί μαζί με το πρόγραμμα της ημερίδας στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Γ. ΚΑΛΑΪΤΣΗΣ
Επιστήμονας - Μεταφραστής - ΕΚΔΟΤΗΣ
Υπεύθυνος: Νίκος Γκαλαΐτης
www.galaitsis.gr
Γ. ΖΕΥΓΟΥ 4 (Πρόμηθας) - ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ: 23310 63729 ΚΙΝ: 6948 297 794

ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ
ΔΕΚΑΝΙΔΟΥ Γ. ΕΛΕΟΝΩΡΑ
ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

- ✓ Νοητική Υστέρηση
- ✓ Σύνδρομο Down
- ✓ Διαταραχή Εμειματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα
- ✓ Αναπτυξιακές Διαταραχές (Αυτισμός, Asperger κ.α.)
- ✓ Μαθησιακές Δυσκολίες

Κονίτσης 36
1ος όροφος
ΒΕΡΟΙΑ

Τηλ: 23310 62170
Κιν: 6945 108 902
E-mail: lekanidou@gmail.com

ΖΕΡΩΑΝΗΣ
ELECTRONIC CENTER

Κεραίες
Τηλέφωνα
Καλώδια
Λάμπες
Τηλεχειριστήρια
Συναγερμοί

Δορυφορικά συστήματα
Ήχος οπίσθιου & αυτοκινήτου
Ηλεκτρονικά ανταλλακτικά

ΠΙΝΔΟΥ 7 - ΒΕΡΟΙΑ
ΤΗΛ. 23310 - 22214

Βασίλης Κοτρίδης
Παράγωγος Κυκλοφορίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας
ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ

ΒΕΡΜΙΟΥ 3 ΒΕΡΟΙΑ
(Πλ. Αγ. Αρναίου)

ΤΗΛ. 23310 21070
ΚΙΝ. 6974 854885

design veria

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά & άλλα έντυπα
(σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)

Επαγγελματικές κάρτες
Δακτυλογραφήσεις

τηλέφωνο **6942.982.745** e-mail: designveria@gmail.com